

keramiske noter 33/2011

17. årgang

Udstillinger hvor og hvornår ved Gunnar Jakobsen

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af afsøgninger på Internettet. Oversigten er ikke udtømmende og publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ændringer. Inden et eventuelt besøg bør man derfor undersøge, om udstillingen nu er blevet til noget samt udstillingens åbningstider.

Der henvises tillige til tillægget til *keramiske noter 29/2009*, der indeholder en oversigt over museer og gallerier fortrinsvis i Europa. Oversigten er ikke udtømmende, men vil være en god hjælp, hvis man skal rundt i Europa og gerne vil se keramik på sin vej.

Dagbladenes fredagstillæg kan være nyttige med deres aktuelle oversigter over begivenheder i den kommende uge, ligeledes den landsdækkende oversigt i *Kunstavisen*, som udkommer månedligt, samt den gratis kvartalsvise *Art Guide*, der dækker København og omegn samt lidt af Sjælland og det sydlige Sverige.

København

Det danske Kunstindustrimuseum, Bredgade 68, 1260 København K. Website: www.kunstindustrimuseet.dk.

Dauids Samling, Kronprinsessegade 30, 1306 København K. Website: www.davidmus.dk.

Ny Carlsberg Glyptotek, Dantes Plads 7, 1556 København V. Website: www.glyptoteket.dk.

Ann Linnemann studie galleri, Kronprinsessegade 51, 1306 København K. Tlf 33 93 35 03. Website: www.annlinnemann.blogspot.com.

→12.03.11 *Bjarne Christensen*. Galleri Lisse Bruun, Store Kongensgade 99, 1264 København K. Website: www.gallerilissebruun.dk.

→17.03.11 *Krukker i rum – Rum i billeder*. Keramikeren Marianne Fossgreen og maleren Lone Lindorff.

En afsøgning af Internettet kan stærkt anbefales, inden man begiver sig af sted. Websites med gode museums- og udstillingsoversigter:

www.kultunaut.dk [Kulturkalender]
www.museums.dk [Museer i Danmark med links til bl.a. museer i Storbritannien, Sverige og Norge]
<http://icom.museum/vlmp/world.html> [Museums around the world]
www.konstkalendern.se [Sverige]
www.studiopottery.co.uk [Storbritannien]
www.keramik-atlas.de [Tyskland]
www.ceramique.com [Frankrig]

Indgangsnøglen til den efterfølgende oversigt er landenavnet, dernæst byen, hvor udstillingsstedet findes. Oversigten omfatter udstillinger i Danmark, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Schweiz, Østrig, Nederlandene, Belgien, Frankrig samt USA og Canada.

Galleri Claus C, Store Kongensgade 118, 1264 København K. Website: www.galleri-claus-c.com.

→30.03.11 *Lisbeth Grandjean og Marianne Thorsen*. Hvidovre Hovedbibliotek, Hvidovrevej 280, 2650 Hvidovre. Website: www.hvidovrebib.dk.

→26.03.11 *I spil - Lis Ehrenreich & Mikael Jackson*. Ann Linnemann studie galleri.

Udstillingen rummer ornamentale variationer fra installationen 'et flyvende tæppe', hvor skyggen er et orientalsk tæppe, til krukker med dybtliggende motiver og mindelser om fælles kulturarv. Der gives mulighed for at gå på opdagelse i dette kulturelle møde mellem to generationer af kunstnere, der begge er inspireret af mellemøstlig forkærlighed for geometriske mønstre. Når modsætninger mødes, og motiverne sættes 'i spil', opstår dialogen. Det kan føre til 'kamp', når modsatte parter støder sammen, men de kan samles om fælles udtryk og lighedspunkter.

Lis Ehrenreich forener strukturelle reliefmønstre med stofligt flydende glasur. I Mikael Jacksons installationer omsættes det todimensionale 'ornament' til tredimensionalt

form. Mødet på udstillingen viser spændingsfelter og fredelig respekt for værdi af forskellige ideers samspil.

Mikael Jackson: ”Jeg arbejder skulpturelt, og har altid geometrien som udgangspunkt. Til denne udstilling har jeg valgt at lade mig inspirere af traditionelle islamiske mønstre. Jeg tager udgangspunkt i frembringelsen af forholdsvist enkle tredimensionale elementer, der så bliver gentaget. Delene bliver efterfølgende sat sammen på forskellige måder, så de ender op med at blive til unikke objekter. De abstrakte begreber, jeg udforsker, er i særdeleshed skrøbelighed overfor styrke, det industrielle overfor det håndgjorte, herunder det visuelt stramme overfor det mere løse udtryk og orden i forhold til kaos.” Mikael Jackson er uddannet på Royal Collage i London 2008 og har værksted i København.

Lis Ehrenreich: ”Den klassiske form - for tiden ”Albarelloen” er mit udgangspunkt. Formens tidløshed understreges af glasurens strukturelle, rustikke udtryk, beskrevet ved hjælp af stempelfigurer, påtrykt i det våde ler. Inspirationen til figurene (ornamenterne) henter jeg i mine omgivelser: på muren, i bogen - alle steder....”

→27.11.11 *Jørgen Haugen Sørensen i Cisternerne*. Cisternerne, Museet for Moderne Glaskunst, Plænen, Søndermarken over for Zoologisk Have/Frederiksberg Slot.

23.03.11 kl 19.30 Rundvisningen ”Keramik i den islamiske verden” ved Mette Bruun. Davids Samling. Gratis billetter udleveres i foyeren samme dag, som omvisningen afholdes. Der kan ikke reserveres billetter. Højest 15 gæster pr. omvisning.

01.04.11-30.04.11 *Peder Rasmussen*. Temaudstilling. Ann Linnemann studie galleri.

09.04.11-14.05.11 *Lars Ravn*. Maleri, grafik og keramik. Clausens Kunsthandel, Toldbodgade 9, 1253 København K. Website: www.clausenskunsthandel.dk.

17.04.11 kl 14 og 15. Rundvisningen ”Europæisk fajance og porcelæn i 1700-tallet” ved Mette Bruun. Davids Samling. Gratis billetter udleveres i foyeren samme dag, som omvisningen afholdes. Der kan ikke reserveres billetter. Højest 15 gæster pr. omvisning.

05.05.11-28.05.11 *Ornament Automat - Martin Bodilsen Kaldahl*. Ann Linnemann studie galleri.

01.06.11-25.06.11 *Vægt - Elise Helland Hansen*. Ann Linnemann studie galleri.

01.07.11-30.07.11 *Vildt & frodigt - Marianne Nielsen & Marianne Krumbach*. Ann Linnemann studie galleri.

04.08.11-27.08.11 *Kirsten Christensen*. Temaudstilling. Ann Linnemann studie galleri.

11.08.11-13.08.11 *Kunsthåndværker Marked 2011*. Frue Plads, 1168 København K. Tlf 33 15 29 40. Website: <http://www.dkkh.dk>. Medlemmer af Danske Kunsthåndværkere udstiller og sælger deres varer på markedet.

01.09.11-30.09.11 *Extrudox A/S - Steen Ipsen og Anne Tophøj*. Ann Linnemann studie galleri.

03.11.11-26.11.11 *Ann Linnemann*. Temaudstilling. Ann Linnemann studie galleri.

Øvrige Danmark

Asnæs

Huset i Asnæs, Storegade 31, 4550 Asnæs, Website: www.husetiasnaes.dk.

→13.03.11 *Henriette Duckert/Keramik. Jens Bohr/Billedkunst*. Huset i Asnæs.

03.09.11-25.09.11 *Birgit Krogh/Keramik. Annette Graae/Gobelin*. Huset i Asnæs.

Bogense

→30.04.11 *Lotte Glob, Peter Tybjerg og Merethe Bloch m.fl.* Galleri 55, Adelgade 55, 5400 Bogense. Tlf 41 55 32 65.

Fredericia

01.10.11-29.10.11 *Hans Vangso*. Galleri Jytte Møller, Jyllandsgade 45, 7000 Fredericia. Website: www.gallerijyttemoeller.dk. Tlf 26 15 22 94.

Gudhjem

16.07.11-04.09.11 *Holkahesten 2011*. Gudhjem Museum, Stationsvej 1, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholmstmuseer.dk/gudhjem.

Den årlige udstilling hvor er række bornholmske samtidskunstnere viser arbejder i maleri, grafik, skulptur og kunsthåndværk. Holkahesten består af: keramikere Gerd Hiort Petersen, Marie Hjorth, Karin Høj Christensen, Julie Høm og Hans Munck Andersen samt Martin Berge, Vibeke Glarbo, Chr. Heide Petersen, Anne Birthe Hove, Jan Leth, Else Leth Nissen, Hanne Mailand, Tonning Rasmussen, Margit Rosenmeier, Lars Serena, Paul Stoltze, Per Suntum, Klaus Thommesen, Maria Thorsen og Inge Lise Westman.

Haderslev

→25.04.11 *Øjeblik*. Udstilling med værker af billedhuggerne Lis Andersen og Ole Videbæk. Museum Sønderjylland, Dalgade 7, 6100 Haderslev. Website: www.haderslev-kunstforening.dk.

Lis Andersen og Ole Videbæk er begge billedkunstnere, der arbejder med det skulpturelle som omdrejningspunkt. Deres kunst er som oftest nonfigurativt fyldt med symboler

og inspirationer fra alle verdenshjørner og kulturer. Men her ophører ligheden også.

Lis Andersen arbejder i de hårde materialer som granit, travertin, marmor, jern og diabas. Ole Videbæk er mere til det bløde ler, der formes og brændes og bliver til store himmelstræbende elementer som f.eks. murstenstårnene "Up Hill Down the Town" fra 1996 udstillet i Millesgården i Stockholm. Mange af Ole Videbæks værker er i overensstemmelse med planen og idéen forvitret bort f.eks. "De fem norner" på Krakamarken ved Randers.

Hjørring

Vendsyssel Kunstmuseum, Bechs Klædefabrik, P. Nørkjær Plads 15, 9800 Hjørring. Tlf 98 92 41 33. Website: www.vkm.dk.

13.04.11 kl 19.00 *Keramik - den ældste og mest oversete kunstart*. Foredrag ved Henning Jørgensen. Vendsyssel Kunstmuseum. Keramik har altid fulgt menneskene, men gennem lang tid er keramik ikke blevet anerkendt på linje med andre kunstarter. Det er helt forfejlet. Kinesisk Sung-keramik kan være lige så nutidig som f.eks. Tove Anderbergs og Gertrud Vasegaards - og de sidste er kunstnere helt i deres egen ret og stil.

02.09.11-01.01.12 *Arne L. Hansen – Retrospektiv*. Vendsyssel Kunstmuseum.

Efterårets store særudstilling er en hyldelse til maleren, keramikeren og grafikerne Arne L. Hansen (1921-2009). Arne L. Hansen voksede op i København og gik på Kunstakademiet i perioden 1938-1945. Hans maleriske udgangspunkt var naturalismen, men det blev modernismen med dens fokus på flade, form, linje og farve, der vandt Arne L. Hansens interesse. Formsproget blev gradvist mere og mere abstrakt, og inspirationen hentedes fra så forskelligartede egne og miljøer som København og Skagen; B&W's tunge jernindustri og landskabet omkring Rubjerg og Grenen, hvor han siden 1960'erne havde haft fast sommerophold. Arne L. Hansen indtager en central placering i Vendsyssel Kunstmuseums samling, og museet råder over et repræsentativt udsnit af kunstnerens værker både hvad angår materiale og motiv. Den retrospektive udstilling er i sin natur tilbageskuende, og udstillingen på Vendsyssel Kunstmuseum vil trække tråde fra de tidlige værker og frem til de sene med ønsket om at belyse en kunstner, der livet igennem fandt inspiration i materialets egenart - hvad enten motivet var de glødende, gabende industrioer, arkitekturen i bindingsværket, lyset eller havet. På udstillingen indgår værker fra museer landet over samt værker i privat eje.

Holbæk

Holbæk Museum, Klosterstræde 18, 4300 Holbæk. Website: www.holbmus.dk.

Æglageret, Lindevej 6, 4300 Holbæk. Website: www.aeglageret.dk.

→27.03.11 *Kirsten Klein og Beate Andersen*. Fotografi og keramik. Æglageret.

17.09.11-23.10.11 *Sigrun Gunnarsdottir og Anne Rolsted*. Æglageret. Naivisten møder keramikeren. ... Sigrun Gunnarsdottir gør sig i naivistiske malerier der ofte har et religiøst tema ... keramikeren er kendt for bl.a. sine rakubrændte krukker med stenlåg.

Holstebro

04.06.11-28.08.11 *Gertrud Vasegaard · Tysthed og storhed*. Bogudgivelse. Holstebro Kunstmuseum, Museumsvej 2, 7500 Holstebro. Website: www.holstebrokunstmuseum.dk.

Da Gertrud Vasegaard døde i 2007 var hun anerkendt som én af dansk keramikens pionerer. Hun var blevet optaget i Kulturkanonen og var repræsenteret på flere museer i ind- og udlandet. Alligevel har der ikke været afholdt en stor retrospektiv udstilling med hendes værk siden 1984. Det råder Holstebro Kunstmuseum nu bod på med udstillingen "Tysthed og storhed", der skildrer udviklingen af Gertrud Vasegaards keramiske kunst fra de tidlige værker fra 1930-erne til de sidste værker skabt kort før hendes død i 2007.

Gertrud Vasegaard var det 20. århundredes store, danske keramik. Hun var en central skikkelse i sin generation af kunsthåndværkere, og med sin tyste, men samtidigt monumentale keramik, der på en unik måde forener form, dekoration, skærv og glasur, satte hun nye standarder for det keramiske udtryk. Hun var desuden en stor inspirator for de følgende generationer af keramikere og kunsthåndværkere.

Udstillingen har til formål at belyse og gøre status over Gertrud Vasegaards keramiske produktion fra de tidlige år og frem til hendes død. Og selvom der vises værker fra hele hendes virke, lægges hovedvægten på de seneste 30 år af hendes karriere, hvor hun skabte sine væsentligste værker.

Men udstillingen vil mere end det. Den vil også læse Gertrud Vasegaards virke ind i udviklingen i den moderne danske billedkunst i det 20. århundrede. Bl.a. var Gertrud Vasegaard medlem af Martsudstillingen, der ikke satte skel mellem kunst og kunsthåndværk. Dermed bryder udstillingen med den gængse, men også snævre, opfattelse der udelukkende ser Gertrud Vasegaard som kunsthåndværker.

Holte

25.03.11-03.07.11 *Lerets magi*. Keramik i international samtidskunst. GI Holtegaard, Attemosevej 170, GI Holte, 2840 Holte. Website: www.giholtegaard.dk. Leret som kunstnerisk medium er påny slået igennem på den internationale scene for samtidskunst. Unge kunstnere verden over puster i dag nyt liv i det tusind år gamle materiale. Lerets magi - keramik i international samtidskunst inviterer publikum på en rejse fra hverdagens velkendte potter og tallerkener ind i keramikens eventyrlige verden. Vær med når kæmpemæssige installationer, sarte vaser og groteske skulpturer vender op og ned på GI Holtegaard.

Deltagende kunstnere: Kaspar Bonnén (DK), John Kørner (DK), Alexander Tovborg (DK), David Cushway (GB), Grayson Perry (GB), Clare Twomey (GB), Jonathan Meese (DE), Alexandra Engelfriet (NL), Klara Kristalova (SE), Linda Sormin (CA), Ai Weiwei (CN), Thea Djordjadze (GE) og Hylton Nel (ZA).

Horsens

→19.03.11 "*Æ Potkien*" fra Sækbæk. Stengalleriet, Asgårdsvvej 11, 8700 Horsens. Website: www.stengalleriet.dk.

Pottemager Solveig Bruun fra Sækbæk ved Horne - som ligger ca. 10 km nord for Varde - blev, efter et kursus på Engelsholm midt i 1970'erne, meget optaget af at fremstille det uglaserede sortbrændte lertøj, som i Øster Horne Herred kaldtes for "Æ swot' pot'er" (jydepotter). Alene historien, som fortalte om hendes hjemegn, der i sidste halvdel af 1700 tallet og helt frem til godt og vel 1850 var det centrale område for fremstilling af jydepotter, overbeviste hende. Fra starten satte hun sig grundigt ind i, hvordan lertøjet blev fremstillet dengang, og hun sætter stadig en ære i at gøre det på samme måde. Udviklingen har så været, at hun er blevet meget interesseret i oldtidens lerkunst og dybt fascineret af teknikken og æstetikken i f.eks. de gamle jernalderkar. Især den romerske jernalders krukker og kar, der var kendetegnet ved deres smukke former og ofte usædvanlige skønne mønstre, har den største interesse. Således kommer hun med en kopi af Skarpsallingkarret fra 3200 f.kr., som er afbildet på den nye 50-kroneseddel. Solveig Bruun glædes i sit indre ved synet af en smuk form, ikke mindst når den "gror" frem mellem hænderne, og så er hun mildest talt vild med mønstre.

Kerteminde

Johannes Larsen Museet, Møllebakken 14, 5300 Kerteminde. Website: www.johanneslarsenmuseet.dk.

05.03.11-22.05.11 *Værk Sted*. Fynske Kunsthåndværkere på Johannes Larsen Museet.

Udstillergruppen Fynske Kunsthåndværkere har mere end 30 års udstillerkarrierer bag sig og har vist deres værker på talrige udstillinger i Danmark, ligesom gruppen har været repræsenteret i Skandinavien, Holland, Tyskland og England. Hver især har de udviklet deres egen æstetik gennem årtier ved til stadighed at undres, undersøge og udvikle de gamle håndværkstraditioner til dyb indsigt og beherskelse af naturmaterialer. Der arbejdes med fibre, ler, metaller og blandform. Fra tradition til modernisering.

For en kunsthåndværker er værkstedet et enormt betydningsfuldt sted. Det er her den sitrende og transparente idé kan legemliggøres og tage fast form. Naturkunstneren Johannes Larsen anlagde sit værksted (som han netop kaldte værksted og ikke atelier) på toppen af en bakke med udsigt til havet og omgivelserne, og han indrettede en have omkring sig med fugle, dyr, planter og træer – efter et indre billede af den paradisiske tilstand. På den måde ønskede han at få sted og værk til at gå op i en højere enhed.

De 14 kunsthåndværkere, der deltager i udstillingen "Værk Sted", har også alle indrettet sig et værksted tilpasset præcis deres praktiske og mentale behov. Udstillerne vil i deres værker til denne udstilling være inspireret af Johannes Larsens hjem og værksted. Alle de udstillede genstande, værker, vil således kunne relateres til stedet. Det være sig rummene, arkitekturen, de enkelte udstillede genstande eller historien bag huset, familien og de kunstnere, der har været der.

01.10.11-04.12.11 *Forgængelighedens skønhed*.

Johannes Larsen Museet.

Keramiker Kirsten Holm udstiller keramiske værker, foto på canvas samt tegninger. I sine værker tager Kirsten Holm udgangspunkt i den natur som hun finder på stranden og skaber sin værker ud fra naturens mønstre og farver. For at kunne gøre dette, har hun udviklet en sand ekspertise inden for raku- og muffel-brænding. Kirsten Holm blander selv glasurer, begitninger og terra sigillata for at opnå de specielle farvetoner, som hun ønsker.

Kolding

Galleri Pagter, Adelgade 3, 6000 Kolding.

Website: www.galleripagter.dk. Tlf 75 54 09 30.

11.03.11-30.04.11 *Gunhild Rudjord*. Galleri Pagter.

Gunhild Rudjord er i dag en af landets store og meget anerkendte keramikere, kendt især for sine store krukker og fade i fantastiske farver og dekoreringer - hun er af mange blevet sammenlignet med Thorvald Bindesbøll.

Gunhild Rudjord kommer fra Trondheim i Norge, flyttede til Danmark i 1981 og er uddannet fra Kunsthåndværkerskolen i Kolding i 1987. Siden da har hun udelukkende arbejdet med keramikken – dels sine egne værker og dels hjulpet mange andre kunstnere med at udføre store keramiske krukker eller skulpturer på Tommerup Teglværk.

Gunhild Rudjord har alle årene været meget udstillingsaktiv - både i danske og i udenlandske gallerier og museer og er i dag repræsenteret på museer i både Europa og i Kina. Hun har udført keramiske udsmykninger på skoler, i kirker, sygehuse og i 2004 udførte hun til kronprinseparret "Bryllupskrukken", der nu står i Fredensborg.

Til denne udstilling har Gunhild Rudjord måske atter overgået sig selv – idet hun de sidste 8 mdr. har fremstillet ca. 25 krukker/vaser i helt nye former og med dekoreringer og farvesætninger, der gør værkerne helt "Jugend"-agtige.

07.05.11-30.10.11 *Biennalen for Kunsthåndværk og Design 2011*. Museet på Koldinghus, Markdanersgade 11, 6000 Kolding. Website: www.biennalen2011.dk.

Biennalen for Kunsthåndværk og Design er et initiativ fra Danske Kunsthåndværkere, der realiseres i samarbejde med et udstillingssted. Udstillingen er åben for danske kunsthåndværkere og designere, men er baseret på censurering af indsendte værker. Formålet er at vise nyskabende og eksperimenterende kunsthåndværk og design. Biennalen er samtidigt en konkurrence, hvor vinderen modtager en pris på 100.000 kr.

12.05.11-06.11.11 *Claydies*. Trapholt, Æblehaven 23, 6000 Kolding. Website: www.trapholt.dk.

Designduoen Karen Kjældgård-Larsen og Tine Broksø hylder hverdagens små, fantastiske trivialiteter i både kunstprojekter og designobjekter. Kunsthåndværk, der udfordrer vanetænkningen.

26.08.11-08.10.11 *Bodil Manz*. Galleri Pagter.

Middelfart

Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus,
Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98.
Website: www.grimmerhus.dk.

→10.04.11 *Mariko Wada · Grænseland*. Katalog.
Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. En udstilling om keramikens modsætningsfyldte grænseland mellem det at visne og det at vokse - tilstedeværelse og fravær, fortid og fremtid, det virkelige og det uvirkelige.

→31.12.11 *Keramiske Kontraster - præget af kvinder*.
Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.
Udstillingen viser de yngre kunstneres værker i denne store samling. Vises i Bikuben Stuerne.

06.03.11-05.06.11 *Gaven*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus. Udvalgte pragtstykker fra den 'gave', Danmarks Keramikmuseum har modtaget fra Royal Scandinavia på 40.000 stykker keramik, fremstillet på Alumina, Den kongelige Porcelainsfabrik samt Bing & Grøndahl.

14.03.11 kl 19.30-21.20 *Hvis porcelænet kunne tale*. Foredrag ved Steen Nottelmann. Kulturøen, Havnegade 6-8, 5500 Middelfart. Steen Nottelmann fortæller om porcelænets kulturhistorie - fra datidens kongelige Flora Danica til nutidens trendy Megamussel.

08.05.11-25.09.11 *Fortællespor*. New Nordic Narrative. Biennalen for kunsthåndværk og design 2011. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.
Lysten til at fortælle sprudler i ung nordisk keramik. Med stemmer der er humoristiske, poetiske, eventyrlige, kritiske og eksistentielle fortæller en ny generation af keramikere unikke historier. New Nordic Narrative præsenterer toneangivende keramikere fra Sverige, Norge og Danmark, der udover at eksperimentere med materialets muligheder også har noget på hjerte.

12.06.11-04.09.11 *Mellem os sagt*. Heidi og Aage Birck. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

11.09.11-04.12.11 *Jette Løwén Dall*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

02.10.11-01.01.12 *Barbro Åberg*. Danmarks Keramikmuseum · Grimmerhus.

Næstved

01.10.11-30.10.11 *Inger Mehlum · Keramik*. Ny kollektion fra værkstedet i Fensmark. Næstved Museum, Boderne, Sct Peders Kirkeplads 8, 4700 Næstved. Tlf 55 77 08 11. Website: www.aabne-samlinger.dk/naestved/.

Odense

Keramik-Galleriet, Lotte Blom, Læssøegade 168, 5230 Odense M. Website: www.lotteblom.dk.

→12.03.11 *Hanne Bertelsen og Karin Løwenstein*. Galleri Rasmus, Ny Vestergade 8-9, Odense C. Website: www.gallerie-rasmus.dk.

→14.04.11 *Birgit Marie Kjær*. Keramik-Galleriet.

15.03.11-14.05.11 *Leif Bossel*. Keramik-Galleriet.

15.04.11-14.05.11 *Louise Egedal*. Keramik-Galleriet.

15.05.11-14.06.11 *Randi Platz*. Keramik-Galleriet.

Roskilde

25.06.11-24.07.11 *Keramikannuale 2011*. Palæfløjen, Roskilde Kunstforening, Stændertorvet 3C, 4000 Roskilde. Website: www.roskildkunst.dk. Udstilling med Eva Brandt, Anne Mette Hjortshøj, Ann-Charlotte Ohlsson, Helene Søs Schjødts og Charlotte Thorup.

Rø

Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem. Website: www.bornholms-kunstmuseum.dk.

25.06.11-14.08.11 *Glas- og Keramikskolens Afgangseksamen*. Bornholms Kunstmuseum.

02.11.11-15.01.12. *Gertrud Vasegaard · Tysthed og storhed*. Bogudgivelse. Bornholms Kunstmuseum. [Se omtalen under Holstebro].

Rønne

Hjorths Fabrik – Bornholms [arbejdende] Keramikmuseum, Krystalgade 5, 3700 Rønne. Website: www.bornholmsmuseer.dk/hjorths. Tlf 56 95 01 60.

Silkeborg

Museum Jørn, Gudenåvej 7-9, 8600 Silkeborg. Website: www.museumjorn.dk.

Silkeborg Kunstnerhus, Nygade 24, 8600 Silkeborg. Website: www.silkeborgkunstnerhus.dk.

Kunstcentret Silkeborg Bad, Gjessøvej 40, 8600 Silkeborg. Website: www.silkeborgbad.dk.

29.04.11-25.05.11 *Tage Størup og Jette Bækgaard*. Keramik og maleri. Silkeborg Kunstnerhus.

20.05.11-18.09.11 *Dyredamer*. Udstilling med bl.a. Louise Hindsgavl. Kunstcentret Silkeborg Bad.

28.05.11-29.06.11 *Mette Maya Gregersen*. Silkeborg Kunstnerhus.

Skælskør

05.03.11-22.03.11 *Friends and Fire-Mates*. Nina Hole 70 år. Galleri Æblehuset, Guldagergaard, International Ceramic Research Center, Heilmannsvej 31 A, 4230 Skælskør. Website: www.ceramics.dk. Nina Hole har inviteret sine keramiske "Friends and Fire-mates" fra hele verden til sammen med hende at fejre sin 70 års fødselsdag, ved at sende hende et lille stykke af deres kunst præsenteret i en tændstikæske fra deres eget land.

Alle tændstikæsker med deres kunst, vil blive sat sammen som et samlet værk kaldet "Friends and Fire-Mates" for at fejre hendes liv med ler over 40 år.

14.03.11-04.06.11 *Unik keramik fra Guldagergaard*. Skælskør Bibliotek, Vestergade 4, Skælskør. Udstilling af værker fra Internationalt Keramisk Center Guldagergaards samling. Værkerne er lavet af anerkendte kunstnere fra hele verden under deres ophold på Guldagergaard.

Struer

28.05.11-26.06.11 *Dorte Kristoffersen*. Galleri Humlum, Oddesundvej 19, 7600 Struer. Website: www.gallerihumlum.dk.

10.06.11-07.08.11 *Dæk et bord*. Gimsinghoved Kunst- og kulturcenter, Gimsinghoved 1, 7600 Struer. Website: www.gimsinghoved.dk. Pottemagere fra foreningen "Danske Pottemagere" dækker hvert et bord med egne værker.

Varde

→31.12.12 *Liv i ler*. Varde Museum, Kirkepladsen 1, 6800 Varde. Website: www.vardemuseum.dk. Flere religioner beskriver hvordan mennesket blev skabt som en dukke ud af ler, hvori guden indblæste liv og ånde. Derfor opfattes pottemagere i nogle samfund som guddommelige: de skaber liv ud af ler. Gennem årtusinder har pottemagere, keramikere, designere, kunstnere og videnskabsfolk skabt et utal af praktiske og mindre praktiske, pyntelige og diskuterbart pyntelige genstande ud af det selvsamme ler.

Vejen

Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Website: www.vejenkunstmuseum.dk. Tlf 75 36 04 82.

→01.05.11 *Ursula Munch-Petersen – Hærvejsrelief*. Kunst langs Hærvejen. Vejen Kunstmuseum.

28.05.11-13.11.11 *Den moderne form - keramikeren Arne Bang (1901-1983)*. Katalog. Vejen Kunstmuseum. Omvisning ved museumsleder Teresa Nielsen søndagene den 19. juni, 25. september og 30. oktober - alle dage kl. 15.00.

Hen over sommeren 2011 belyses billedhuggeren Arne Bang (1901-1983). Fra 1930'erne etablerede han en stor stentøjsproduktion, der nåede ud i en kvalitet og især i en prisklasse, hvor rigtig mange købere kunne være med. Udstillingen indgår som Vejen Kunstmuseums bidrag til Trekantområdets Biennale for Kunsthåndværk og Design. Her præsenteres Arne Bangs værker som gode eksempler på tidligt dansk design med en appel langt ud over landets grænser. I dag sælger hans keramik godt i fx U.S.A., hvor der er stor interesse for den strømlinede art deco, funktionalisme og Scandinavian Modern.

Men hvorfor netop Arne Bang på Vejen Kunstmuseum?

På Vejen Kunstmuseum er Arne Bang interessant ved som Niels Hansen Jacobsen at være uddannet billedhugger. Derudover var de begge autodidakte i arbejdet med keramikken, hvor de skabte både brugsgenstande og skulpturelle værker ... og begge præsterede de resultater, der ofte er både og: En kande eller vase kan bruges, men den kan lige vel stå alene som et skulpturelt objekt.

I skyggen af det verdensberømte Saxbo-stentøj har Arne Bangs keramik hidtil været et forholdsvis overset eksempel på, at dansk stentøj i løbet af få årtier nåede et meget højt kvalitetsniveau. Der er ved at opstå en klar respekt for denne produktive kunstner, der med i sin egen stil forstod at forene funktionalismens forenklede former med en kunstnerisk nerve og god håndværksmæssig finish. Hans enkle halvkugleskål med riflet mønster står som en del af begrebet Scandinavian Modern – så klassisk er den markante skål, at den siden kom til at stå som en del af tidsbilledet på bordet i en episode af Matador!

Set i perspektivet fra stentøjets danske pionerer som J.F. Willumsen og Niels Hansen Jacobsen tegner Arne Bang sammen med porcelænsfabrikkernes stentøjsafdelinger en vigtig overgangsfase til det danske højdepunkt med Saxbo og siden også Palshus keramikken. Det lykkedes Arne Bang at få organiseret en egentlig produktion af stentøj - blandt andet i kraft af slægtskabet med en af landets første og dygtigste designere, broderen Jacob E. Bang, hvis navn er synonymt med Holmegaard Glasværk – netop dér, hvor Arne Bangs produktion for alvor kom i gang og blev mærket med stedets sammenflettede initialer: HG.

Møller & Bøgely's keramiske Kunstbrænderi. [planlagt]. Vejen Kunstmuseum.

Vejen Kunstmuseum arbejder frem mod at præsentere en udstilling om Møller & Bøgely's værksted. Det vil primært handle om keramikken, men også andre sider af deres virke søges belyst.

Aalborg

02.09.11-03.09.11 *DOK#1*. Toldbod Plads, 9000 Aalborg. Website: <http://www.dok1.dk>.

Udlandet

Sverige

Gustavsberg

Gustavsberg Porslinsmuseum, Odelbergs väg 5, S-134 40 Gustavsberg. Website: www.porslinsmuseum.varmdo.se.

→27.03.11 *Inger Persson - Poppigt och personligt*. Katalog. Isaeusrummet, Gustavsberg Porslinsmuseum. Denna retrospektiva utställning är en unik exposé av Inger Perssons verk från hennes sammanlagt 26 år på Rörstrands porslinsfabrik - och från tiden däremellan. Inger Persson tog krukmakarkonsten tillbaka till Rörstrand. Rustik, poppig och säker i linjerna hade hon sitt eget keramiska tonfall på porslinsfabriken. Hon anställdes som konstnär 1959, kom direkt från Konstfack och förde 22 år gammal med sig en varmhjärtad keramisk attityd till fabriken i Lidköping.

→30.10.11 *Muggar och ställ*. Bogudgivelse. Sanitets-historisk miniatyrtställning. Galleriet, Gustavsberg Porslins-museum. I hygiendebattens ("Lort-Sverige") kölvatten etablerades 1939 en sanitetsporslinsfabrik i Gustavsberg, en etablering som relativt snart (1947) följdes av en badkarsfabrik. Satsningen på sanitetsporslin skulle snart visa sig vara extremt vältjämad, med tanke på den omfattande nyproduktion av bostäder som drog igång under efterkrigstiden och som kulminerade i det s.k. miljonprogrammet under perioden 1965-1975.

01.04.11-30.04.11 *Charlotte Widegren - "Lockelser"*. Isaeusrummet, Gustavsberg Porslinsmuseum. Under våren visar vi skulptören och tecknaren Charlotte Widegrens senaste verk. Utställningen "Lockelser" tar sin utgångspunkt i det kvinnliga modet under 30- och 40-talen. Skulpturerna i stengodslera har utförts under våren 2010 i G-studios lokaler i Gustavsberg.

"Det är feminint dekadent. Jag är fascinerad av könsrollerna och hur kvinnorna såg på sitt utseende under den här tiden. Det är både skrämmande och kraftfullt på samma gång. Det är nog det som lockar", säger Charlotte Widegren och drar en parallell till dagens skönhetsideal.

02.04.11-08.05.11 *Från Song till Sus - drejade stengods-skålar av Susanne Berger*. Kakelugnsrummet, Gustavsberg Porslinsmuseum. Susanne Berger, som är född 1944, fick sin utbildning först på Konstfack och sedan keramikutbildning på KV, med lärare som Gunilla Kropp, Päivi Ernkvist och Gertrud Båge. Hon har sedan 1980-talet ställt ut ett otal gånger, både hemma och utomlands, bl.a. flera gånger i Paris och i Tokyo.

Susanne Bergers med sit klassiskt präglade stengods-keramik tillhör idag den exklusiva skara keramiker som ännu förvaltar arvet efter Berndt Friberg. I likhet med Berndt Friberg har också Susanne Berger ett starkt förhållande till orientalisk keramik och särskilt den stolta japanska keramiska traditionen.

21.05.11-30.10.11 *Anders B Liljefors – keramikens revolutionär*. Bogudgivelse. Isaeusrummet, Gustavsberg Porslinsmuseum. Anders B Liljefors revolterade mot etablissemangets tankar om god smak och gav samtidigt keramiken nya uttrycksätt. År 1956 hävde han drejskivans hegemoni och skänkte leran en ny frihet genom att på Gustavsbergs Fabriker utveckla en metod att gjuta lera i sand. Med denna kunde keramik bli skulptur, ta steget från konsthantverk till konst.

Med sandgjutningstekniken låg vägen till den informella keramiken vidöppen. Anders Liljefors blev en portalgestalt för en ny generation keramiker som inte bara ville göra vasar och skålar utan strävade efter att uttrycka sig som fria konstnärer med leran som material.

Han arbetade sammanlagt i tio år vid Gustavsbergs Fabriker. Därefter drog han sig tillbaka till Karlskrona och Knösö Udde där han kunde verka fritt utan hänsyn till konstindustrins begränsningar. Han blev snart internationellt ryktbar. På internationella keramiska symposier var han den självklare keramiske mästaren. På ett symposium i Ungern dog han plötsligt mitt i sin mest nyskapande period, bara 47 år gammal.

Göteborg

Röhsska Museet, Vasagatan 37-39, S-400 15 Göteborg. Website: www.designmuseum.se.

Lerverk, Lilla Kyrkogatan 1, S-411 17 Göteborg. Website: www.lerverk.se.

Sintra, Landväggsgatan 5, S-413 04 Göteborg. Website: www.sintra.o.se.

12.03.11-05.04.11 *Åsa Nilsson*. Sintra.

09.04.11-03.05.11 *Katarzyna Piotrowicz*. Sintra.

07.05.11-31.05.11 *Özay Emert*. Sintra.

14.05.11-12.06.11 *Birgitta Svensson*. Raku. Lerverk.

18.06.11-17.07.11 *Möte med tre keramiker*. Gregory Miller (USA), Suzuki San (Japan) og Nisse Holmström (Sverige). Lerverk.

27.08.11-18.09.11 *Ulrika Henström*. Lerverk.

24.09.11-16.10.11 *Afsanah Monemi*. Lerverk.

22.10.11-14.11.11 *Ann Jansson*. Lerverk.

Höganäs

Höganäs Museum, Polhemsgatan 1, S-263 37 Höganäs. Website: www.hoganasmuseum.se.

16.04.11-05.06.11 *Henrik Allert*. Höganäs Museum.

11.06.11-24.07.11 *Karin Östberg*. Höganäs Museum.

31.07.11 *Årets Keramikauktion*. [Visning av auktionsföremål 25.07.11-31.07.11]. Höganäs Museum.

03.09.11-30.10.11 *HDK-elevutställning*. Höganäs Museum.

Karlskrona

Porslinsmuseet, Östra Hamngatan 7D, S-371 29 Karlskrona. Website: www.fabas.se.

Lidköping

Rörstrand Museum Galleri, Rörstrand Museum, Fabriksgatan 4, S-531 30 Lidköping. Website: www.rorstrand-museum.se.

Lund

Kulturen (Kulturhistoriska Museet), Tegnersplatsen, S-22104 Lund. Website: www.kulturen.com.
I Herrehuset kan man se Kulturens stora keramiksamling. Till en början var keramiken tänkt som husgeråd till de olika husen på Kulturen, men samlingen växte, och nu finns såväl kinesiskt porslin från omkring 2000 före Kristus som modern keramik från Gustavsberg.

Malmö

→24.04.11 *Christian Andersson*. From Lucy with love. Katalog. Moderna Museet Malmö, Gasverksgatan 22 i S-211 29 Malmö. Website: www.modernamuseet.se/sv/Malmo.

From Lucy with love erbjuder Christian Anderssons (f. 1973) på flera nya verk som besökaren ett möte med ett av den svenska samtidskonstens mest komplexa konstnärskap. Besökaren försätts i limbo, mellan en modernistisk utopi och en surrealistisk dröm i storskalig skulpturform.

Christian Andersson erbjuder i sitt konstnärskap alternativa sätt att tolka sanningen. Han vill påvisa för betraktaren att det finns fler än ett sätt att se på verkligheten och vår historia. Andersson lyfter fram bortglömda, eller undanträngda fakta och presenterar dem på sitt eget vis, där våra ofta låsta tankemönster utmanas.

Stockholm

Nationalmuseum, Södra Blasieholmshamnen, Stockholm. Website: www.nationalmuseum.se.

Kaolin, Hornsgatan 50, S-118 21 Stockholm. Website: www.kaolin.se. Tlf +46 8 644 46 00.

12.03.11-06.04.11 *Gertrud Båge*. Fett med glasyrer. blå&knåda, Hornsgatan 26, S-118 20 Stockholm. Website: www.blasknada.com.

→16.03.11 *Lisbeth Forsberg*. Kaolin.

19.03.11-06.04.11 *Ann Sofie Gelfius*. Kaolin.

27.03.11-29.05.11 *Japan*. Föremål och bilder berättar. Östasiatiska Museet, Tyghusplan, Skeppsholmen, S-103 27 Stockholm. Website: www.ostasiatiska.se.
Urbana samhällsgrupper som samurajer, köpmän och hantverkare främst från Edo-perioden (1615-1868) presenteras genom över 300 föremål. Genom konsthantverket ser vi glimtar av nöjesliv, religiösa föreställningar, taceremoni och Japans kontakter med omvärlden.

07.04.11-28.04.11 *Havet, skogen och jag*. Cecilia Kraitz. keramik & måleri. Galleri Överkikaren, Köpmangatan 12, S-111 31 Stockholm. Website: www.gallerioverkikaren.se.
Hon har leran i nävarna och doften av brinnande ved i näsan sedan barnsben... Hennes rakugods balanserar på den tunna eggen mellan konst och bruksföremål. Faten, skålarna, vaserna och askarna är konst, som går att bruka... Raku är en teknik, som kräver tålmod, en ständig öppenhet inför vad godset och glasyren själv vill och en lyhördhet för samspelet mellan lera, glasyr och eld.

Under långt tid har hon skissat med akvarell för att hitta mönsterbilder ... En pensellek, ett impressionistiskt anslag, bilden av flödande fria tankar... [Gunilla Petri].

09.04.11-04.05.11 *Anna Ulin*. Kaolin.

09.04.11-04.05.11 *Dale Karlsson*. Projektrummet. Kaolin.

19.04.11-04.09.11 *Ardmore - samtida sydafrikansk keramik*. Hallwylska museet, Hamngatan 4, S-111 47 Stockholm. Website: www.hallwylskamuseet.se.
Våren 2011 bjuder Hallwylska museet in till en färgsprakande utställning av samtida sydafrikansk keramik från den prisbelönta keramikverkstaden Ardmore. Keramiken, som aldrig tidigare har visats i Skandinavien, har med sin speciella stil, inspirerad av dramatiska landskap och djurliv, fångat konstsamlares uppmärksamhet över hela världen.

07.05.11-25.05.11 *Anna Bärnskog*. Kaolin.

Uppsala

01.12.10→ *Upsala-Ekeby Figurativt*. Uppsala Konstmuseum, Uppsala slott, S-752 37 Uppsala. Website: www.uppsala.se/konstmuseum.

Ur Upsala-Ekeby samlingen visas keramik under temat figurativt. I utställningen visas även fotografier från bruket och delar av produktionen samt en film sammansatt av dokumentärfilmer som tillhör Uppsala konstmuseum.

Österbybruk

Österbybruks herrgård, Herrgårdsvägen, S-748 21 Österbybruk. Website: www.vallonbruken.nu/osterbybruk.

Herrgårdsmiljö och bruksgata med byggnader från 1700- och 1800-talen. Världens enda bevarade vallonsmedja från 1600-talet. Bruno Liljefors ateljé och Trillers stengods. Vagnsmuseum, lantbruksmuseum och keramikverkstad.

Storbritannien

Aberystwyth

01.07.11-03.07.11 *International Ceramics Festival*. Aberystwyth Arts Centre, Penglais, Aberystwyth, Ceridigion, Wales SY23 3DE. Website: www.internationalceramicsfestival.org.

Bath

Beaux Arts Bath, 12-13 York Street, BA1 1NG Bath. Website: www.beauxartsbath.co.uk.

07.03.11-02.04.11 *Emmanuel Cooper*. Metropolitan. New Porcelain and Stoneware. Beaux Arts Bath.

11.04.11-07.05.11 *Michael Wisner*. New Coiled and Carved Ceramics. Beaux Arts Bath.

16.05.11-11.06.11 *Nick Mackman*. New ceramic sculptures. Beaux Arts Bath.

16.05.11-11.06.11 *Eddie & Margaret Curtis*. New ceramics. Beaux Arts Bath.

20.06.11-03.09.11 *Carina Ciscatto*. Beaux Arts Bath.

Bovey Tracey

07.05.11-19.06.11 *John Maltby*. Devon Guild of Craftsmen, Riverside Mill, Bovey Tracey, TQ13 9AF Devon. John Maltby is recognised as one of the country's finest ceramic artists. His reputation has been established over many years and is marked by his singular drive and unsurpassed quality of his work. His figures and creatures hold wit and profundity that reflect the human condition and are inextricably linked to the English landscape and experience.

Bowness-on-Windermere

Blackwell, The Arts and Crafts House, Bowness-on-Windermere, Cumbria, UK, LA23 3JR. Website: www.blackwell.org.uk.

→31.12.11 Pilkingtons Royal Lancastrian Ceramics. Blackwell. This Lancashire pottery produced ceramics internationally recognized for their quality and beauty, and which were sold through leading retailers such as Liberty of London and Tiffany of New York. The display, consisting of over 40 items, looks at the company's delicate lustre ware; the decoration of each piece was individually designed and carried out by a small team of exceptional artists. Original material from the Chambers Archive at Lancaster University's Peter Scott Gallery will be displayed alongside ceramics from Towneley Hall Art Gallery & Museum's extensive Pilkington's collection.

13.05.11-10.06.11 *Mixed Marriage(s)*. Ceramics by Philip Eglin. Blackwell.

This solo show of work by leading ceramic artist Philip Eglin will be one of the highlights of 2011. Laden with references to an unpredictable breadth of sources from religion to football, from medieval woodcarving to contemporary packaging, Eglin's work has the power both to provoke emotion and to challenge. He seeks to achieve "...a balance between the high and the lowbrow, the reverent and the irreverent, the raw and the subtle, the sophisticated and the crude".

Culross

05.03.11-01.06.11 *Mad Hatter tea party spring exhibition*. Udstilling med Ruthanne Tudball. Culross Pottery and Gallery, Sandhaven, Culross, Fife, KY12 8JG Scotland.

Farnham

Craft Study Centre, Farnham Campus, Falkner Road, Farnham, Surrey, GU9 7DS. Website: www.csc.ucreative.ac.uk. The Crafts Study Centre holds an outstanding collection of objects and archives which are central to the history of the 20th century studio crafts movement in Britain. The ceramics collection dates broadly from c.1920 to present day. Many pioneer and leading studio potters are represented and fine examples of their work are, in certain cases, supported by archives.

Hatfield

05.08.11-07.08.11 Art in Clay. 17th Pottery and Ceramics Festival. Hatfield House, Hatfield, Hertfordshire AL9 5NQ. Website: www.hatfield-house.co.uk og www.artinclay.co.uk.

Holt

08.10.11-02.11.11 *John Maltby · Ceramic Sculpture*. Bircham Gallery, 14 Market Place, Holt, NR25 6BW Norfolk. Ceramic sculpture by one of the great British makers of the last 50 years.

St. Ives

Leach Pottery, Studio & Museum, Higher Stennack, St Ives, Cornwall, TR26 2HE. Website: www.leachpottery.com.

→31.03.11 *The Dartington Years*. Leach Pottery. Between 1925 and 1946 the Leach Pottery in St Ives was deeply intertwined, philosophically and financially, with the Dartington Hall community in South Devon. This exhibition looks at the role played by the Elmhursts of Dartington in the early development of the Leach Pottery and introduces a part of their fine collection of pottery, gathered under the guidance of Bernard Leach and currently held at High Cross House on the Dartington Estate in Totnes, Devon.

16.04.11-16.06.11 *William Marshall · first apprentice*. Leach Pottery. A celebration of the work and life of master potter William Marshall, first apprentice and foreman at the Leach Pottery from 1938 to 1977.

Langport

18.04.11-29.06.11 *Peter Hayes*. Earth, Fire and Water. Muchelney Pottery. Langport, Somerset TA10 0DW. Website: www.johnleachpottery.co.uk. Erosion and change through time and nature are recorded in a piece. My main aim in my work is not to compete with nature, but for the work to evolve within the environment. The minerals, like iron and copper that I introduce into the 'Raku' ceramic surface have their own effect on the clay. This erosion process continues with sanding so that the texture and cracks do not interrupt the surface but become an organic, integral part of the patina. Each individual piece takes on its own developing surface, its own history and its own aesthetic. I am merely the maker.

London

Sir Joseph Hotung Centre for Ceramic Studies, Sir Percival David Collection, Room 95, British Museum, Great Russell Street, London WC1B 3DG. Website: www.britishmuseum.org. [nyåbnet]. Chinese ceramics, by far the most advanced in the world, were made for the imperial court, the domestic market, or for export. Sir Percival David mostly collected objects of imperial quality or of traditional Chinese taste. Within this gallery of almost 1,700 objects are examples of the finest Chinese ceramics in the world, dating from the 3rd to the 20th century. Some are unique creations, while others were mass-produced in batches of several hundred at a time. Technological innovations and the use of regional raw materials mean that Chinese ceramics are visually diverse.

Ceramics Galleries, Victoria & Albert Museum, Cromwell Road, South Kensington, London SW7 2RL. Website: www.vam.ac.uk. [nyåbnet].

Contemporary Applied Arts, CAA Shop, 2 Percy Street, London W1T 1DD. Website: www.caa.org.uk.

[Craft Potters Association], Contemporary Ceramics, 63 Great Russell Street, Bloomsbury, London WC1B 3BF. Website: www.cpaceramics.com.

Contemporary Ceramics Centre is now open opposite the British Museum in the heart of Bloomsbury. There will be a changing program of exhibitions and showcases featuring the work of individual makers as well as our usual extensive display of members work and specialist ceramics books for sale in our retail gallery.

The Contemporary Ceramics Centre is dedicated to showing the best in Contemporary studio ceramics and will continue to exhibit the work of members of the Craft Potters Association, the only national body representing ceramic artists and potters in the UK.

Galerie Besson, 15 Royal Arcade, 28 Old Bond Street, London W1S 4SP. Website: www.galeriebesson.co.uk. Galerie Besson has a world-wide reputation for exhibiting ceramics and has been in existence since 1988 in the heart of London's West End. The gallery runs mainly one-person shows of contemporary ceramic artists from all over the world. They also carry a permanent stock of ceramics -

including a significant collection of works by 20th Century ceramic artists Hans Coper and Lucie Rie.

Marsden Woo Gallery, 17-18 Great Sutton Street, London EC1V 0DN. Website: www.marsdenwoo.com.

The Anthony Shaw Collection, 11 Billing Place, West Brompton, London SW10 9UW. Website: www.anthonysshawcollection.org. Tlf. +44 20 7352 3964. The Anthony Shaw Collection is open to the public by appointment.

→05.03.11 *Going Dutch*. Flow Gallery, 1-5 Needham Road, London W11 2RP. Website: www.flowgallery.co.uk.

→03.04.11 *Richard Slee*. From Utility to Futility. Room 146. Victoria & Albert Museum. A graduate in Ceramics at the Central School of Art and Design London in the 1960s, Richard Slee has since become a renowned British artist with an international reputation. While Slee's primary medium remains ceramics, he has ventured into other materials, processes, and subject matter and it is anticipated that these new pieces will explore his recurrent themes of DIY, the handmade, model-making, scale and ridicule with characteristic irony.

→12.03.11 *David Leach*. A Centenary Exhibition. This exhibition features work from most periods of David's career - including slipware, tin-glaze, stoneware and porcelain. Paul Rice Gallery, Arlington Road, London NW1 7ET. Tlf/fax +44 20 74 19 62 80. Email: paulricegallery@hotmail.com. Open by appointment. Paul Rice has specialized in 20th century British studio ceramics for over 30 years. He has held over a 100 special exhibitions, advised many collectors and museums on purchases, helped organize a number of museum exhibitions and written numerous articles and books including "British Studio Ceramics" published by Crowood Press in 2003. Four exhibitions are held each year and in-between there is a changing display of gallery stock. Please enquire if you have pots to sell or are looking for 20th century work.

02.03.11-24.03.11 *Jacqueline Lerat*. Galerie Besson. Since Jacqueline Lerat's death at the beginning of 2009, her work has become the subject of an extended homage, a touching reflection of the esteem and admiration her legacy inspires.

I'd particularly like to mention the exhibitions put on by the new Ceramics Centre in La Borne and the one organized by Stéphane Doré at the Ecole Nationale Supérieure des Beaux-arts in Bourges as well as the monograph published by the Revue de la Céramique et du Verre. All these initiatives have borne witness not only to the sensibility, discretion and generosity of an exceptional artist, but also to Jacqueline's constant involvement in the creative debates that founded the artistic and architectural avant-gardes from the 1940s right up until the end of the century.

Her role as a teacher, as a trans-generational communicator, has been emphasized many times, but now, thanks to these two exhibitions, I've been able to appreciate the intensity of admiration of everyone who knew Jacqueline as well as of all those lucky enough to have been one of her students at the Art School in Bourges. As these alumni see it, she not only lovingly transmitted a corpus of knowledge and techniques, but far more importantly, instilled in her students the imperative need to seek the essential in all things, in nature, in works of art, in one's personal conduct, and to follow that path of sensitivity and openness that would nourish a life ethic favourable to the creation of fine art.

Sèvres - Cité de la Céramique, has already made a modest contribution to this much deserved display of appreciation by devoting the very first exhibition last autumn of its new "topical gallery" to Jacqueline's work, but this is only a start as we are already preparing a major retrospective for 2012.

But for the present we should be thankful that we have Anita Besson to offer us, with this new exhibition, a more intimate view of a loved friend and artist. Here we can sense the intensity of the bond which united them, the delight of an unsuspected synergy in defence of contemporary ceramics. And of course it goes without saying that Jacqueline can count on Anita that her work will continue to receive internationally its just appreciation. [David Caméo, Directeur Général de Sèvres].

24.03.11-30.04.11 *Kerry Jameson, Nao Matsunaga & Down Youll*. Marsden Woo Gallery. Group exhibition of innovative ceramics by three new gallery artists.

02.04.17.07.11 *The Cult of Beauty*. The Aesthetic Movement in Britain 1860-1900. Victoria & Albert Museum. This will be the first international exhibition to explore the unconventional creativity of the Aesthetic Movement in Britain (1860-1900). The well spring of the 'new art' movements of the late 19th century, Aestheticism is now acknowledged for its revolutionary re-negotiation of the relationships between the artist and society, between the 'fine' and design arts, as well as between art and ethics and art and criticism. Aesthetic sensibilities produced some of the most sophisticated and sensuously beautiful artworks of the Western tradition.

Featuring superb artworks from the traditional high art of painting, to fashionable trends in architecture, interior design, domestic furnishings, art photography and new modes of dress, this exhibition traces Aestheticism's evolution from the artistic concerns of a small circle of avantgarde artists and authors to a broad cultural phenomenon.

The exhibition will feature paintings, furniture, ceramics, metalwork, wallpapers, photographs and costumes, as well as architectural and interior designs. Included will be major paintings by Burne-Jones, Leighton, Rossetti and Whistler. Architecture and interior design will be represented by the works of Edward Godwin, George Aitchison, Philip Webb and Thomas Jeckyll, among others. Art furnishings designed by these and others, including William Morris, Christop-

her Dresser, Bruce Talbert, Henry Batley, and Walter Crane will showcase not only the designers and manufacturers they worked for, but also new retailers, such as Liberty's.

09.04.11-17.04.11 *Artists of the South West II*. Harlequin Gallery, 68 Greenwich High Road, London, SE10 8LF. Website: www.studio-pots.com. The second exhibition in the series to be held in conjunction with John Edgeler at his Long Room Gallery in Winchcombe. Featuring the work of five potters alongside that of a wood engraver.

05.05.11-18.06.11 *Martin Smith*. New furniture and abstract ceramics. Marsden Woo Gallery.

05.05.11-18.06.11 *Stephenie Berman*. Marsden Woo Gallery. A collection of new functional and decorative works in ceramic and wood.

23.06.11-30.07.11 *Gordon Baldwin*. Main Gallery, Marsden Woo Gallery.

Newark

24.06.11-27.06.11 *Earth & Fire 2011*. Rufford Craft Centre, Near Ollerton, Newark, NG22 9DF Nottinghamshire.

Ruthin

Ruthin Craft Centre, The Centre of the Applied Arts, Park Road, Ruthin, Denbigshire LL15 1BB. Website: www.ruthincraftcentre.org.uk.

02.04.11-11.05.11 *Norman Makinson 1921-2010*. Gallery 2, Ruthin Craft Centre. Artist and designer Norman Makinson was probably best known for his Festival of Britain commemorative mug. His striking design for Wedgwood's classic 1951 Queen's Ware mug captured the spirit of the age. An inspiring teacher, who taught at North Wales College of Art from 1956 to 1981, Norman influenced a whole generation of art students.

For over 50 years he also produced individual ceramic sculptures from his studio in Denbig that were exhibited and sold through galleries across the UK. This exhibition celebrates Norman's life and work.

02.04.11-12.06.11 *Slip ...* Gallery 3, Ruthin Craft Centre. Slip... looks at the diverse styles of makers whose work falls under the banner of 'slipware'. This technique is deep rooted within ancient methods of ceramic decoration for example Thomas Toft in the 17th century. Through their skilled use of clays and slips these 21st century artists present a thought-provoking and innovative collection of decorative ceramics. From traditional approaches to the most modern interpretations, Slip... promises to inform and excite.

Rutland

02.04.11-30.04.11 *Nic Collins*. Goldmark Gallery, 14 Orange Street, Uppingham, Rutland LE15 9SQ. Website: www.modernpots.com.

Shipston on Stour

12.03.11-12.04.11 *The Stour Gallery Spring Exhibition*. Udstilling med Tim Andrews, Emmanuel Cooper og Ashley Howard. Stour Gallery, 10 High Street, Shipston on Stour, Warwickshire CV36 4AJ. Website: www.thestourgallery.co.uk.

Stoke-on-Trent

→03.07.11 *Minerals Make Mountains*.

The Potteries Museum and Art Gallery, Bethesda Street, Hanley, Stoke-on-Trent, Staffordshire ST1 3DW. Website: www.stokemuseums.org.uk.

Victorian artist and thinker John Ruskin may not have got it totally correct when he said that "Mountains are the beginning and the end of all natural scenery". In a sense there is no beginning and end to mountains as they are a part of the endless rock cycle that is driven by the dynamic Earth.

Mixing art and nature from the permanent collections of the Museum, this exhibition illustrates the various stages of the cycle that turns rocks into the minerals that make mountains.

18.04.11-01.05.11 *Wileman and Shelly*. Gladstone Pottery Museum, Uttoxeter Road, Longton, Stoke-on-Trent ST3 1PQ. Website: www.stokemuseums.org.uk.

Worcester

Gallery at Bevere, Bevere Lane, Worcester WR3 7RQ. Website: www.beverevivis.com.

York

→09.10.11 *Honest Pots at York*. York Art Gallery, Exhibition Square, York, North Yorkshire YO1 2EW. Tlf +44 1904 551 861. Website:

www.yorkartgallery.org.uk. [The Milner-White Collection of Pioneer Studio Pottery].

Celebrating the unpretentious beauty of handmade, functional English pottery, including pieces by Bernard Leach, Phil Eglin, Paul Young and Takeshi Yasuda. All complemented by films and photographs of potters at work. The unpretentious beauty of handmade, functional English pottery will be explored in the latest exhibition in York Art Gallery's Gallery of Pots.

Honest Pots will showcase a diverse range of ceramics from the York Museum Trust's collection, from medieval jugs, through country pottery and to contemporary studio pottery. The influences and themes which stretch across the genres and periods will be highlighted. A diverse range of works will be in the exhibition, including pieces by Bernard Leach, Phil Eglin, Paul Young and Takeshi Yasuda. All complemented by films and photographs of potters at work.

Helen Walsh, assistant curator of decorative arts, said: This is an exhibition which invites viewers to spend time looking at the subtle beauty of traditional handmade functional pottery and seeing how it has influenced a whole movement of contemporary potters.

"By showcasing magnificent medieval jugs alongside jugs by studio potters such as Mick Casson, or highlighting the rediscovery of country pottery by British contemporary potters, we can reveal the links and invite visitors to interpret the pottery in a way they might not have done so previously."

Yorkshire has a rich history of country pottery and the exhibition highlights the wealth of this material in York's collection. Each display case in the exhibition will explore the many local links and stories, such as the contrast of work by one of Yorkshire's last traditional country potters, Isaac Button, alongside works by modern country potter Doug Fitch who is based in Devon. Another case will show how studio potters have interpreted traditional forms in more radical ways, such as Alison Britton's double jug form and Simon Carroll's dish form.

Several large country pots will be exhibited uncased - a set of nested pancheons, a big bottomless jar and a large cistern. A collaborative work by textile artist Alice Kettle and potter Alex McErlain, featuring a large machine embroidered textile and a ceramic Harvest Jug will also be on show.

Two films will be shown, contrasting the traditional country potter with a modern country potter to show that country pottery still continues today. "Isaac Button: Country Potter" is one of the most famous pottery films ever made and is being provided by the Yorkshire Film Archive. "Hollyford Harvest" is a film about the modern country potter Doug Fitch and was made last year by Alex McErlain.

Tyskland

Die Porzellanstrasse: www.porzellanstrasse.de.

Et markedsføringsfælleskab for de mange keramiske museer og virksomheder i det nordlige Bayern. På dets website kan man bestille brochurer om rute, museer og virksomheder samt andre seværdigheder, overnatningsmuligheder mv.

Die Porzellanstraße durchzieht auf einer Länge von 550 km den gesamten nordostbayerischen Raum. Rund 80 Prozent des deutschen Porzellans werden zwischen dem nördlichsten Punkt Tettau (Frankenwald) und dem südlichsten Zipfel bei Vohenstrauß (Oberpfälzer Wald) hergestellt.

Thüringer Porzellanstraße: www.thueringer-porzellanstrasse.de.

Et markedsføringsfælleskab for de mange keramiske museer og virksomheder i Thüringen. På dets website kan man finde informationer om rute, museer og virksomheder samt andre seværdigheder, overnatningsmuligheder mv.

12.03.11-13.03.11 *Tag der offenen Töpferei.*

Am 12. und 13. März 2011 findet in ganz Deutschland der 6. Tag der offenen Töpferei statt. Bundesweit beteiligen sich fast 500 Werkstätten an dieser Aktion. Ziel ist es, Besuchern die aufwändige Herstellung handgefertigter Keramik zu zeigen und eigene Versuche mit dem Material Ton zu ermöglichen.

Die teilnehmenden Töpfereien lassen Besucher an beiden Tagen von 10-18 Uhr hinter die Kulissen schauen. Viele Betriebe haben sich ein Rahmenprogramm oder besondere Aktionen ausgedacht.

Arnstadt

Dauerausstellung. *Porzellansammlung.* Schloßmuseum Neues Palais, Schlossplatz 1, D-99310 Arnstadt. Website: www.kulturbetrieb.arnstadt.de.

Bamberg

→06.11.11 *Von A(nsbach) bis Z(ürich) | Die Manufakturen der Sammlung Ludwig Bamberg.* Sammlung Ludwig Bamberg, Altes Rathaus, Obere Brücke 1, D-96047 Bamberg. Website: www.bamberg.de/museum.

Nachdem in der Sammlung Ludwig 2010 der Blick ganz auf die Manufaktur Meißen gerichtet war und die Erfindung des europäischen Porzellans gefeiert wurde, wird im Jahr 2011 die ganze Bandbreite der Porzellankunst gezeigt. Viele der ausgestellten Kostbarkeiten waren jahrelang nicht mehr öffentlich zu sehen und werden ganz neu präsentiert. Meißen hatte das Geheimrezept der Porzellanherstellung um jeden Preis bewahren wollen, doch schon wenige Jahre später drangen die Spezialkenntnisse Stück für Stück nach außen und ein wahrer Gründungsboom setzt ein. Man riss sich allerorten um die Porzellankünstler, warb sie ab, lockte sie und drohte ihnen.

Nach und nach entstanden die anderen großen Porzellanmanufakturen wie Nymphenburg und Berlin, Höchst und Fürstenberg, Ludwigsburg und Frankenthal. Auch kleinere Fabriken leisteten Erstaunliches und runden das Bild des europäischen Porzellans im 18. Jahrhundert ab. Fränkische Manufakturen wie Ansbach und Würzburg sind vertreten, daneben äußerst rare Stücke aus Neapel und Venedig, aus Sèvres und Zürich.

Berlin

Keramik-Museum Berlin, Schustehrusstraße 13, D-10585 Berlin-Charlottenburg. Website: www.keramik-museum-berlin.de.

Bröhan-Museum, Landesmuseum für Jugendstil, Art Deco und Funktionalismus (1889-1939), Schlossstrasse 1a, D-14059 Berlin-Charlottenburg. Website: www.broehan-museum.de.

Charlottenburg, Belvedere im Schlosspark, Spandauer Damm 20-24, D-14059 Berlin. Website: www.spsg.de. Fürstliches Porzellan. Seit 1971 befindet sich im Belvedere des Charlottenburger Schlossgartens, ein vom Architekten

Carl Gotthard Langhans 1788 für König Friedrich Wilhelm II von Preußen errichteter Aussichtspavillon, die KPM-Porzellansammlung des Landes Berlin. Sie ist die wichtigste öffentliche Sammlung Berliner Porzellane und gehört zu den herausragendsten Fachsammlungen der Hauptstadt überhaupt.

Nach umfassender Sanierung des Hauses präsentiert sich heute die Sammlung in drei Abteilungen mit den Themen Porzellan zu Tee und Kaffee, zu Tafelservicen und zur Innenraumdekoration. Zarte Puttenmalereien, Erinnerungstassen an die Befreiung von der napoleonischen Besetzung, Tafelservice des Rokokos und Klassizismus, raffinierte Prunkvasen mit Ansichten königlicher Schlösser und Gärten und vieles mehr bieten spannende Entdeckungen für unterschiedlichste Interessen.

Schlossmuseum Oranienburg, Schlossplatz 1, D-16515 Oranienburg. Website: www.oranienburg.de. Der Höhepunkt der kurfürstlichen Wohnung bildet die Porzellankammer. Die Deckendekoration sowie das Deckengemälde von Augustin Terwesten sind im Original erhalten. In dieser Kammer waren einst nahezu 5000 Porzellane aufgestellt. Heute ist eine der 1695 für diesen Raum geschaffenen Etagèren mit ostasiatischem Porzellan des 17. und 18. Jahrhunderts bestückt und läßt den einstigen Glanz erahnen.

Caputher Schloss, Strasse der Einheit 2, D-14548 Schwielowsee. Website: www.caputh.de/schloss oder www.spsg.de. The small royal, electoral country estate, Caputh Palace, is the only surviving palace building in the Potsdam cultural landscape, which represents the era of the Great Elector, Friedrich Wilhelm of Brandenburg. Caputh Palace (built after 1662) belonged to Frederick William's second wife, Dorothea.

The original ceiling designs incorporating paintings and stuccowork have survived in nearly all the interiors. Most of the works of art currently on display - for example, lacquer furniture, porcelain, faience, sculptures and paintings - were part of the original interior decoration, or come from the estate of the Electress Dorothea and from the main palaces in Potsdam and Berlin. They represent the development of court art and the royal style of living around 1700.

King Friedrich Wilhelm I later had the exceptional Tiled Room built as a summer dining hall in the basement of the building. It was covered with approximately 7500 Dutch faience tiles.

→03.04.11 Ceramic Cosmos Japan. The Crueger Collection. Katalog. Museen Dahlem, Lansstraße 8, D-14195 Berlin. Website: www.smb.museum. Japan's ceramic-making tradition ranks as one of the oldest and most multifaceted in the world. Over the course of the last three decades, Anneliese and Wulf Crueger have journeyed to every hidden corner of this island nation and gathered together representative works from the very places they were created which together attest to the ceramic art of the present day in all its hugely diverse forms. There is an

encyclopaedic, positively Humboldtian flair to their collection, containing more than 400 objects.

The result is that not only are utensils for the tea ceremony or ceramic artworks by internationally respected, contemporary studio ceramicists to be found, but also examples of work by regional workshops and designs for consumer ceramic goods, produced in great numbers.

Marking the presentation of the bulk of the ceramics in the Crueger Collection as a gift to the museum and the publication of a catalogue of the collection, a selection of around one hundred exhibits are to go on view to the public. Spread over three galleries, the works illustrate the art of the various studio ceramicists, tea utensils and regional traditions and thus offer visitors a fascinating insight into the world of Japanese ceramics.

15.04.11-21.08.11 *Behältnisse*. Installationen von Young-Jae Lee. Asian Art Museum, Museen Dahlem, Lansstraße 8, D-14195 Berlin. Website: www.smb.museum/smb.

Die 1951 in Korea geborene Young-Jae Lee arbeitet mit großer Leidenschaft und beständiger Energie als Gefäßkeramikerin. Seit 1987 leitet sie die Keramische Werkstatt Margaretenhöhe GmbH, Essen, die eine gediegene Geschirrserie und anspruchsvolle Editionen produziert. In ihrem künstlerischen Schaffen konzentriert sich die Töpferin gleichfalls darauf, den Reichtum der Gefäßform auszuloten. Von klassischer koreanischer Töpferware ausgehend, schafft sie äußerst modern anmutende Behältnisse, deren traditionelle Wurzeln dennoch unübersehbar sind. Form, Farbe, Volumen und Kontur jedes einzelnen Objektes sind mit Bedacht gefertigt und verbinden sich zu Einzelstücken von hoher Individualität.

Das Annehmen vorhandener Formen, das Reagieren auf diese und das subtile Variieren derselben spielen eine große Rolle im Schaffen von Young-Jae Lee. Einem Musiker vergleichbar, der eine Komposition interpretiert, legt sie ihre Persönlichkeit in das feinfühlig Modulieren von nur scheinbar gleichen Grundformen, denen sie Charakter verleiht und gleichsam ein Gesicht gibt. Nicht zufällig erwecken gerade die anthropomorphen Bezeichnungen für die Teile eines Gefäßes ihr Interesse: Hals, Schulter, Bauch und Fuß. Die Vielfalt des Organischen inspiriert ihre schöpferische Energie.

In einer für die Ausstellung entwickelten Installation fusionieren die Unikate zu einem außergewöhnlichen Gesamtklang von überraschend neuem Charakter.

→13.06.11 *Intermezzo - von Lorient bemalte Keramik*. Kabinettausstellung. Keramik-Museum Berlin. In unserem „Kabinett“ können Sie einer bisher kaum bekannten Facette im zeichnerischen Werk des bedeutenden Humoristen Lorient begegnen: Die berühmten Knollen-nasenmännchen, Möpse, Elefanten sowie Neuschöpfungen von Seegetier mit menschlichem Antlitz – allesamt Unikate – vom Künstler persönlich gemalt auf Gefäßen und Kacheln der Berlinerin Martina Robl: „Im Jahre 2001 lernte ich zufällig Lorient kennen, der sich im Zusammenhang mit

seiner Tätigkeit für meine Arbeit zu interessieren begann. Der Versuch, meine Tasse karikaturistisch zu bereichern, führte zu einem für mich überraschenden Ergebnis. Im Laufe der Jahre kam es durch unsere gelegentliche Zusammenarbeit zu einer erstaunlichen Sammlung ungewöhnlicher Keramik.“ [Zitat aus dem Film von Werner Tietze, 2007: Die töpfernde Physiotherapeutin].

→15.08.11 *Kunsth Handwerk Richard Uhlemeyer*. Keramik aus Hannover von 1935 bis 1961. Keramik-Museum Berlin.

Bielefeld

01.07.11-28.08.11 *Young I Kim*. Museum Huelsmann, Ravensberger Park 3, D-33607 Bielefeld. Website: www.museumhuelsmann.de.

Bürgel

Keramik-Museum Bürgel, Am Kirchplatz 2, D-07616 Bürgel. Website: www.keramik-museum-buergel.de.

Chemnitz

27.05.11-28.08.11 *Kunst, Gestaltung und Design im Handwerk*. Henry van de Velde “Lebensräume” als Studienobjekt. Villa Esche, Parkstrasse 58, D-09120 Chemnitz. Website: www.villaesche.de.

1902 folgte Henry van de Velde einem Ruf des Weimarer Großherzogs in die Thüringische Residenzstadt. Als “künstlerischer Berater für Industrie und Handwerk” sollte van de Velde tätig werden, um moderne Gestaltung und gutes Design einem breiteren Publikum zugänglich zu machen. So von van de Velde geschulte Handwerker zeichneten einst auch für Bau und Ausstattung der Villa Esche verantwortlich. Hervorragende sächsische Handwerker verhalfen ihr dann bei der vor nunmehr 10 Jahren abgeschlossenen Restaurierung wieder zu neuem Glanz.

Einem ähnlichen Ansinnen wie van de Velde Lehrauftrag in Thüringen folgen heute die seit 19 Jahren von der Handwerkskammer Chemnitz angebotenen Studiengänge „Gestalter im Handwerk“. Dozenten aus Design, Handwerk und Kunst vermitteln dabei gestalterische Prinzipien, schulen Farben- und Formensinn der Studierenden, ergründen Materialien und ermutigen sie, ihre eigene Kreativität zu entfalten sowie Ideen angemessen zu präsentieren. Die Villa Esche als Gesamtkunstwerk der Moderne eignet sich besonders, um praxisorientiert Kunstgeschichte und gestalterische Ideale zu vermitteln und war daher zugleich Studienort und -objekt. Als Ausstellungsort wird sie Freihandzeichnungen in unterschiedlichen Techniken und freie farbfografische Arbeiten zeigen, die während dieses Studiengangs entstanden sind.

Deidesheim

Lotte Reimers · Archiv · Atelier · Ausstellung, Stadtmauergasse 17, D-67146 Deidesheim. Website: www.lottereimers.de. Besichtigung und Führung nach Vereinbarung.

Dresden

Porzellansammlung, Zwinger, D-01067 Dresden.
Website: www.skd-dresden.de.

Düsseldorf

Hetjens-Museum, Deutsches Keramikmuseum,
Palais Nesselrode, Schulstrasse 4, D-40213
Düsseldorf. Tlf +49 211 89 94 210. Website:
www.duesseldorf.de/hetjens.

→08.05.11 *Farbenfreude und Formenspiel*.

Fayencen des Barock. Hetjens-Museum.

Die farbbunt dekorierte Fayence erfreute sich in der Zeit des Barock großer Beliebtheit. In Form von Terrinen, Tellern, Schalen, Platten, Trinkgefäßen und Figuren schmückte sie festlich gedeckte Tafeln und zierte die Räume des Adels und reicher Bürger. Das Hetjens-Museum besitzt einen sehenswerten Bestand, der deutschlandweit zu den größten und facettenreichsten gehört. Dieser wird erstmals umfassend in einer Ausstellung präsentiert.

Die Faszination an dieser Art von Keramik, deren Blüte in Deutschland im späten 17. und 18. Jahrhundert lag, beruht vor allem auf deren Farbenreichtum und den Formvarianten. Besonders prächtig dekorierte Schaustücke sind zudem eindrucksvolle Belege der den Prunk liebenden Zeit des Barock. Die Herstellungstechnik war allerdings schon viel länger bekannt. Erste Belege der Fayencetechnik stammen aus dem 9. Jahrhundert in Mesopotamien. Bestimmendes Merkmal ist der vollständige Überzug mit einer durch Zinnoxid milchig weiß getrübbten Bleiglasur, auf der ein- oder mehrfarbige Dekore aufgetragen werden. Mit den Osmanen verbreitete sich die Technik über die Iberische Halbinsel und Italien nach Mitteleuropa. Das dem teuer importierten chinesischen Porzellan ähnelnde äußere Erscheinungsbild begünstigte die Verbreitung. Denn die Erfindung des europäischen Porzellans gelang erst 1709 in Meissen und dessen Erwerb blieb lange Zeit Königs- und Fürstenkreisen vorbehalten. So versuchte man mit der Fayence den weißen Porzellanscherben zu imitieren. In diesem Kontext verwundert es auch nicht, dass sich auf frühen deutschen Erzeugnissen um 1680/1700 bevorzugt die beliebten asiatisch anmutende Dekore finden und die Gefäßformen des Fernen Ostens kopiert wurden. Bald erweiterte sich jedoch das Repertoire sowohl der Formen als auch der Dekore nach dem europäischen Geschmack. Die Entwicklung der Technik ist anhand der allmählichen Vergrößerung der Dekorfarbenpalette ablesbar. Insbesondere die Hausmaler - außerhalb der Manufaktur tätige Maler - wussten den Farbenreichtum überzeugend in vierteiligen Szenarien anzuwenden.

Die Ausstellung zeigt die technischen Besonderheiten der Fayence, ihre Vielfalt und ihre wichtige Rolle im Kontext der barocken Tafelkultur. Ein Großteil der präsentierten Stücke wurde bislang im Depot aufbewahrt und war für die Öffentlichkeit nicht zugänglich.

16.06.11-11.09.11 11 *Musterküche*. Eine Wanderausstellung des Forums für zeitgenössische Keramik.

Forum für zeitgenössische Keramik, Halle. Studioausstellung. Hetjens-Museum. [Se tillige Gera].

13.10.11-29.02.12 *Japanische Keramik aus der Sammlung Crueger*. Studioausstellung. Hetjens-Museum.

06.11.11-26.02.12 *Ettore Sottsass*. Hetjens-Museum.

Eckernförde

27.03.11-01.05.11 *Rolf Simon-Weidner · Keramik und Malerei*. Museum Eckernförde, Rathausmarkt 8, D-24340 Eckernförde. Website:
www.eckernfoerde.net/museum.

Edenkoben

Sammlung Hinder|Reimers, Schloss Villa Ludwigshöhe, Villastraße, D-67480 Edenkoben. Website:
www.keramik-sammlung.de. Besichtigung und Führung nach Vereinbarung.

Erfurt

→25.04.11 *Neuer glanz in alten Formen*. Die Porzellanmanufaktur Reichenbach. Museum für Thüringer Volkskunde Erfurt, Juri-Gagarin-Ring 140a, D-99084 Erfurt. Website:
www.volkskundemuseum-erfurt.de.

Vor 250 Jahren gelang in Thüringen erstmals die Herstellung von Porzellan. Die Geschichte von Reichenbach beginnt 1830 mit handgemalten Motiven auf weißen Porzellanscherben. Heute setzt die Manufaktur auf exklusives Porzellan und vertreibt es in der ganzen Welt.

Eisenach

Dauerausstellung. *Porzellan zwischen Okzident und Orient: Die Erfindung des Weißen Goldes in Thüringen in der Epoche des Rokoko - Schätze aus der Porzellansammlung des Thüringer Museums*. Stadtschloss, Markt 24, D-99817 Eisenach. Website:
www.eisenach.de.

Flensburg

→08.05.11 *Connecting. Zeitgenössisches Kunsthandwerk aus Schleswig-Holstein, Norwegen, Finnland, Dänemark, Schweden*. Udstilling med bl.a. de danske keramikere Asger Kristensen, Susan Lange og Inga Vestergaard Sørensen. Katalog. Museumsberg Flensburg, Flensburg, Museumsberg 1, D-24937 Flensburg. Website: www.museumsberg.flensburg.de. Ihre erste und somit wichtigste Station als „Tor nach Skandinavien“ ist auf dem Museumsberg Flensburg. Die Ausstellung entstand in Kooperation mit dem Berufsverband Kunsthandwerk in Schleswig-Holstein und zeigt Arbeiten von 40 Kunsthandwerkern der fünf Regionen. Sie schlägt eine Brücke zwischen Tradition und Moderne und umfasst alle Bereiche des Kunsthandwerks: Schmuck, Objekte und Installationen aus Keramik, Glas, Silber, Holz, Textilien oder Papier.

Frechen

Stiftung Keramion - Zentrum für moderne + historische Keramik, Bonnstrasse 12, D-50226 Frechen.
Website: www.keramion.de. Tlf +49 22 34 69 76 90.

→26.04.11 *Altes neu entdeckt - aus dem Bestand des Keramion*. Keramion. Das Keramion beherbergt zwei außergewöhnliche Sammlungen: internationale moderne Unikatkeramik und regionale historische Keramik. Während die Sammlung Cremer mit über 5.000 Arbeiten von mehr als 500 Keramikern eine der größten und qualitativsten privaten Keramiksammlungen Deutschlands ist, spiegelt die städtische Sammlung historischer Keramik die Bedeutung der regionalen Keramiktradition wider. Hier findet sich rheinisches Steinzeug ebenso wie Irdenware und die sogenannte Oomssche Keramik. Die ausgewählten Exponate, teilweise bisher kaum präsentierte keramische Schätze, bieten einen Einblick in das weite Spektrum der Museumsbestände.

22.05.11-11.09.11 *Japan zu Gast - Momoyama - Keramik und ihr Einfluss auf die Gegenwart*. Katalog. Keramion. Die japanische Töpfertradition hängt eng mit der Etablierung und Popularisierung der Teezeremonie in Japan in der Momoyama-Zeit (1573-1615) zusammen. Über diese für die Keramikentwicklung so bedeutende Phase geben die präsentierten Keramiken aus der Sammlung Ulrich Vollmer (Berlin) einen hervorragenden Überblick. Die unterschiedlichen Einflüsse werden ebenso dargestellt wie die verschiedenen traditionellen Öfen und Entwicklungen. Weitere Keramiken aus der Kollektion veranschaulichen die Wiederentdeckung dieser Phase in Japan in den 1920er und 1930er Jahren.

Die in der Momoyama-Zeit ausgelösten Innovationen der keramischen Techniken und in der Formensprache prägen auch heute noch die japanische traditionelle Keramik. Aus der Sammlung Gisela Freudenberg (Weinheim) werden über sechzig Keramiken bedeutender japanischer Künstler des 20. Jahrhunderts wie Tsuji Seimei oder Hamada Shoji ausgestellt, die dieses widerspiegeln.

Fürstenberg

Das Museum im Schloss, [Porzellanmanufaktur Fürstenberg], Meimbrexener Straße 2, D-37699 Fürstenberg/Weser. Website: www.fuerstenberg-porzellan.com.

→30.04.11 *Sammellust (A passion for collecting) – the most beautiful Fürstenberg porcelain from private collections*. Katalog. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Many private collections hold many a true treasure. This showcase exhibition will be presenting a series of interesting and rare porcelain pieces representing Porzellanmanufaktur Fürstenberg's work through the ages to the public for the first time. - An exhibition organised in cooperation with the Freundeskreis Fürstenberger Porzellan.

02.04.11-21.08.11 *Mops! Kitsch - Kunst - Kultur*. Eine Kulturgeschichte des Mops. Porzellanmanufaktur Fürstenberg.

Der Mops ist in Mode gekommen. Doch nur wenige wissen, dass es sich bei diesem kleinen quirligen Kerl um eine der ältesten Hunderassen Europas handelt. Bereits im 18. Jahrhundert, im "Porzellanzeitalter", waren Möpse beliebte Schoßhunde der Damen von Stand. Im "Mopsorden" parodierte die Adelsgesellschaft jener Zeit außerhalb der Etikette das strenge Hofzeremoniell gleichermaßen wie die geheimen Riten der Freimaurer und anderer Geheimgesellschaften. Kein Wunder, dass es so viele Mops-Figuren aus Porzellan und Fayence aus dieser Zeit gibt. Im 19. Jahrhundert wurde der Mops als schnarchender, fetter "Damentröster" und Begleiter alternder Jungfrauen verhöhnt und drohte schließlich (fast) gänzlich zu verschwinden, bis vor einigen Jahren immer mehr Menschen den wahren freundlichen und liebenswürdigen Charakter dieser kleinen Persönlichkeiten entdeckten. Die Ausstellung geht der Geschichte von Mops, Carlin und Pug in Kultur, Kunst und Kitsch bis zur Gegenwart nach.

16.04.11-10.07.11 *Tafelspitze - Klöppelspitzen für Tafel, Wand und Fenster*. Porzellanmanufaktur Fürstenberg. Zur gepflegten Esskultur gehört seit altersher neben Porzellan edle Tischwäsche. Spitzen, vor allem in der traditionellen Klöppeltechnik gestaltet, schmücken die Tafel gleich ob traditionell oder modern. In Zusammenarbeit mit der Klöpplerin Inge Theuerkauf aus Melle zeigt die Ausstellung Tafeldekorationen mit zeitlos schöner Klöppelspitze. Die Muster der Läufer und Decken, aber auch der passenden, geklöppelten Gardinen sowie kleiner Dekorationsartikel wurden von Inge Theuerkauf entworfen und von Teilnehmerinnen ihrer Kurse gearbeitet.

Gera

15.04.11-29.05.11 *Musterküche*. Eine Wanderausstellung des Forums für zeitgenössische Keramik. Katalog. Museum für Angewandte Kunst Gera, Ferbersches Haus, Greizer Strasse 37, D-07545 Gera. Website: www.gera.de.

Das Ausstellungsprojekt „Musterküche“ präsentiert künstlerische Reflektionen über den privaten Kosmos Küche. Die Küche, wie sie von den Künstlerinnen des Forums für zeitgenössische Keramik wahrgenommen wird, ist früher Ort menschlicher Kommunikation, die Stätte der Organisation des modernen Lebens und auch Spiegel des Einzelnen: Sie ist das abgelehnte hässliche Entlein für die oder den einen, Multifunktionsraum oder glänzende Visitenkarte für andere. Der doppelbödigte Titel des Projekts, „Musterküche“, spielt mit den Bezügen zu „Norm“, zur Serienproduktion, der Beispielhaftigkeit, der „Mustergültigkeit“ – also mit Eigenschaften, die die Arbeiten gerade nicht besitzen. Dass das Material Keramik in Form von Geschirr, Wand- und Bodenfliesen, als Ceranfeld oder „High-tec“-Messer von sich aus bereits ein wichtiger Küchenbestandteil ist, schwingt mit, spielt jedoch in den Arbeiten kaum eine Rolle. In der Ausstellung finden Beobachtungen zu den im Küchenraum stattfindenden zentralen Ab- und Kreisläufen des Kühlens, Aufbewahrens, Vorbereitens, Erwärmens, Verzehens, Reinigens und Beseitigen-Müssens ihren Niederschlag. Gleichzeitig enthält die „Muster-

küche“ Anmerkungen zu den mit der Küche verknüpften privaten oder sozialen Ritualen, Verhaltensweisen und Konsumgewohnheiten, zum „normalen Leben“.

Der Reiz und die Herausforderung des gemeinschaftlichen Projekts besteht darin, die Arbeiten trotz aller individuellen Auffassungen und Herangehensweisen zu einem „Unikat“, zu einer Einheit werden zu lassen. Hierzu werden in einem als Küchenkorpus lesbaren Modulsystem Kleinplastiken, Bodenobjekte und Wandinstallationen präsentiert. Das Spektrum der Arbeiten reicht vom Aufspüren von Banalitäten bis hin zu stark stilisierten „Preziosen“ oder „Spezereien“, viele tragen die Tendenz zum Grotesken, Szenischen, Provozierenden und eine hinterfragende Haltung in sich. In den formalen Zusammenhang der Kuchenmodule gestellt, schärfen die Objekte und Installationen den Blick auf das Alltägliche, ebenso aber stehen sie als Kunstwerke für sich selbst ein.

Gotha

→13.03.11 *Die zerbrechliche Passion*. Meissener Porzellan aus der Sammlung der Herzogin Luise Dorothea von Sachsen-Gotha-Altenburg (1710-1767). Schlossmuseum, Schloss Friedenstein, D-99867 Gotha. Website: www.stiftungfriedenstein.de. Das Schlossmuseum Gotha bewahrt eine Sammlung von annähernd 3.500 europäischen Porzellanen des 18. bis 20. Jahrhunderts. Einen Schwerpunkt bildet der Bestand an Meissener Porzellanen des 18. Jahrhunderts, der auf eine gezielte Sammlungspolitik der Gothaer Herzöge zurückgeht, insbesondere auf Erwerbungen der Herzogin Luise Dorothea von Sachsen-Gotha-Altenburg.

Die Gothaer Ausstellung ist nicht nur dem Jubiläum der Meissener Manufaktur gewidmet, sondern auch der passionierten Porzellansammlerin Luise Dorothea, deren Geburtstag sich 2010 ebenfalls zum 300. Mal jährt. Ihre ehemaligen Gemächer, die Rokoko-Räume im Nordflügel des Schlosses Friedenstein, bilden einen wunderbaren authentischen Rahmen für die Präsentation der Meissener Porzellane.

Hamburg

→31.03.11 *Hamburgs Mauerblumen*. Jugendstilfliesen aus Hamburg. Bogudgivelse. Fliesenhandel Konrad Schittek GmbH, Winsener Stieg 1a, D-21079 Hamburg-Sinstorf.

Hameln

→26.03.11 *Karin Bablok und Silke Decker · Linien in Porzellan*. Keramik Galerie Faita, Alte Marktstrasse 45, D-31785 Hameln. Website: www.keramik-galerie-faita.de.

Heidelberg

Galerie Marianne Heller, Friedrich-Ebert-Anlage 2, Im Stadtgarten, D-69117 Heidelberg. Website: www.galerie-heller.de.

→03.04.11 *Far East meets West*. Isezaki Jun (Living National Treasure), Bizen, Japan & Jeff Shapiro, New York, USA. Galerie Marianne Heller

10.04.11-22.05.11 *Tea Table*. Students from Muthesius University, Kiel exhibit together with their professor Kerstin Abraham and guest lecturers Julian Stair and Young Jae Lee on the subject of the tea table. Galerie Marianne Heller.

19.06.11-31.07.11 *From Prague to Budweis*. Pavel Drda, Elzbieta Grosseová, Jirí Laštovicka, Tomáš Proll, Eva Slavíková and Kaku Hayashi as special guest. Galerie Marianne Heller.

Hohenberg an der Eger

Porzellanikon Hohenberg, Deutsches Porzellanmuseum, Freundschaft 2, D-95691 Hohenberg/Eger. Website: www.porzellanikon.org. Tlf +49 9233 7722 01.

Höchstädt

Museum Deutscher Fayencen, Herzogin-Anna-Strasse 52, D- 89420 Höchstädt/ Donau. Website: www.schloss-hoechstaedt.de. [Lukket oktober-marts].

Höhr-Grenzhausen

03.04.11-08.05.11 *Skulptur – Objekt – Gefäß*. Neues aus Kapsel- und Salzbrand. Heidi Guthmann Birck - Aage Birck. Keramikmuseum Westerwald, Lindenstrasse 13, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Website: www.keramikmuseum.de.

Karlsruhe

→08.05.11 *Duett Wawrin & Teipelke*. Majolika Manufaktur, Ahaweg 6-8, D-76131 Karlsruhe.

Kellinghusen

Museum Kellinghusen, Hauptstrasse 18, D-25548 Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de.

19.03.11-15.05.11 *Holzbrand – Keramiken von Caroline Bohlmann und Steffen Gneithing*. Museum Kellinghusen.

22.04.11-15.05.11 *Keramik aus zwei Generationen – Die Werkstatt Rauer*. Museum Kellinghusen.

Die Werkstatt Rauer aus Venne bei Osnabrück erhielt auf dem Kellinghusener Töpfermarkt 2010 den Publikumspreis für den schönsten Verkaufsstand. Daher zeigt das Museum Kellinghusen nun eine Verkaufsausstellung mit Arbeiten aus dem Meisterbetrieb.

13.08.11-14.08.11 kl 10.00-18.00 *Töpfermarkt*. D-25548 Kellinghusen. Website: www.kellinghusen.de. Seit 1987 präsentieren jedes Jahr 60 Keramiker aus ganz Deutschland ihre Arbeiten auf dem Oberen Marktplatz und in der Fußgängerzone. Damit eine gleich bleibende Qualität gewährleistet ist, sichtet eine Fachjury die Bewerbungen der

Keramiker und lädt nur die Besten nach Kellinghusen ein. Mit dabei sind auch immer Keramiker eines Gastlandes.

Langerwehe

→01.05.11 *Wie du mich siehst. Wenn Wege sich treffen.* Keramiken von Sabine Puschmann-Diegel & Elisabeth Vix. Töpferiemuseum Langerwehe, Pastoratsweg 1, D-52379 Lanerwehe. Website: www.toepfereimuseum.de.

Leuchtenburg

Museum Leuchtenburg, Dorfstrasse 100, D-07768 Seitenroda. Website: www.leuchtenburg.de.

Die Leuchtenburg in Seitenroda im Osten Thüringens bekommt ein neues Porzellanmuseum. In den kommenden drei Jahren sollen insgesamt zehn Millionen Euro in die Ausgestaltung der Burg gesteckt werden. Der Vorstand der Leuchtenburg, Sven-Erik Hitzer, sagte, geplant sei ein hochmodernes Museum, das die Geschichte des europäischen und chinesischen Porzellans als Eventmuseum aufarbeitet. „Die Zeiten der etwas verstaubt wirkenden Vitrinen sind gezählt. Mit dem neuen Porzellanmuseum werden wir uns von der klassischen Betrachtung lösen“.

Geplant sind sieben sogenannte „Porzellanwelten“, die die Entwicklung des Porzellans von den Anfängen bis heute beleuchten. Besonders in Szene gesetzt werden sollen die Ausstellungsstücke durch einen ausgeklügelten Einsatz von Licht und Musik, die eine außergewöhnliche Atmosphäre verbreiten sollen. Zu den Exponaten wird unter anderem die größte Porzellanvase der Welt gehören. Für das sieben-einhalb Meter hohe Exemplar soll sogar ein eigener Pavillon gebaut werden. Außerdem wird das weltweit vielleicht kleinste Porzellanprodukt gezeigt, das man nur durch ein Mikroskop erkennen kann.

Ludwigsburg

Keramikmuseum des Württembergischen Landesmuseum, Schloss Ludwigsburg, Schlossstrasse 30, D-71634 Ludwigsburg [ved Stuttgart]. Website: www.schloss-ludwigsburg.de.

Meissen

Porzellan-Museum, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen, Talstrasse 9, D-01651 Meissen. Website: www.meissen.com. Das Porzellan-Museum ist einzigartig unter den Meissen-Sammlungen auf der Welt. Die Schauhalle ist die umfangreichste Sammlung Meissener Porzellane von den Anfängen 1710 bis heute.

1916 wurde das Museum als Schauhalle eröffnet, im Jahr 2005 durch ein Besucherzentrum erweitert. Die Fassade schmücken auf einer Gesamtlänge von 35 m und 9 m Höhe großformatige Wandflächen aus Meissener Porzellan. Die Motive erzählen die Geschichte der Manufaktur.

Albrechtsburg, Domplatz 1, D-01662 Meißen. Website: www.albrechtsburg-meissen.de.

Mettlach

01.04.11→*Anna und Eugène Boch.* Ein Leben für die Kunst. Malerier. Dauerausstellung. Keramikmuseum Mettlach, Alte Abtei, Saaruferstraße, D-66688 Mettlach. Website: www.keramikmuseum-mettlach.de. Seit 1969 besitzt die Firma Villeroy & Boch die wohl größte Privatsammlung mit Werken der belgischen Maler Anna und Eugène Boch, Enkelkinder von Jean-François Boch, dem Gründer des Unternehmens Villeroy & Boch in Mettlach (1809). Beide Künstler zählen heute zu den wichtigsten Vertretern der Moderne in Europa.

München

Marstallmuseum mit Museum „Nymphenburger Porzellan“, Schloss Nymphenburg, Eingang 19, D-80638 München. Website: www.schloss-nymphenburg.de.

Porzellan Manufaktur Nymphenburg, Nördliches Schlossrondell 8, D-80638 München. Website: www.nymphenburg.com.

Galerie Handwerk München, Max-Joseph-Straße 4 [Eingang Ecke Ottostraße], D-80333 München. Website: www.hwk-muenchen.de/galerie.

→06.03.11 *Haute Couture in Porzellan - von Franz Anton Bustelli bis Vivienne Westwood* In Zusammenarbeit mit der Porzellan Manufaktur Nymphenburg. Bayerisches Nationalmuseum, Prinzregentenstraße 3, D-80538 München. Website: www.bayerisches-nationalmuseum.de.

Oberschleißheim

Meißener Porzellan-Sammlung Stiftung Ernst Schneider, Schloss Lustheim, Max-Emanuel-Platz 1, D-85764 Oberschleißheim. Website: www.schloesser-schleissheim.de.

Oldenburg

06.08.11-07.08.11 *Oldenburger Töpfermarkt.* Schlossplatz, Oldenburg. Website: www.oldenburger-toepfermarkt.de.

Oschatz

→21.03.11 *Otto Thibault 1910-1991.* Keramik und Zeichnungen aus seinem Schaffen. Th.-Müntzer-Haus, Oschatzer Freizeitstätten, Keramik-Atelier Thibault, Altmarkt 17, D-04758 Oschatz.

Rastatt-Förch

Schloss Favorite, Am Schloss Favorite 5, D-76437 Rastatt-Förch. Website: www.schloss-favorite.de.

Rudolstadt

Die Porzellangalerie, Die Kunstsammlungen des Schlosses Heidecksburg, Thüringer Landesmuseum,

Schloßbezirk 1, D-07407 Rudolstadt. Website: www.heidecksburg.de.

Die Porzellansammlung beinhaltet vornehmlich Arbeiten Thüringer Porzellanmanufakturen sowie Objekte, die aus den Materialien Steinzeug, Steingut und Ton hergestellt worden sind. Der insgesamt 4500 Keramiken umfassende Bestand geht größtenteils auf die Anfang des 19. Jahrhunderts in Rudolstadt existierende Sammlung des Gewerbevereins zurück. Weitere Stücke gelangten durch die „Fürst-Günther-Stiftung“, die den Nachlass des Fürstenhauses verwaltete, in das Museum. Besonders in den letzten fünfzehn Jahren erlangte diese Sammlung durch die Bearbeitung der Porzellanmanufakturen „Schwarzburger Werkstätten für Porzellan Kunst Unterweißbach“ und „Älteste Volkstedter Porzellanfabrik“ überregionale Bedeutung.

Selb-Plössberg

Porzellanikon Selb [Europäisches Industriemuseum für Porzellan, Europäisches Museum für Technische Keramik og Rosenthal Museum], Werner-Schürer-Platz 1, D-91800 Selb. Tlf +49 9287 91800 0.

Website: www.porzellanikon.org.

Staufen

03.07.11 → *20 Jahre Keramikmuseum Staufen*. Sonderausstellung Thomas Weber. Keramikmuseum Staufen, Zweigmuseum des Badischen Landesmuseum Karlsruhe, Wettelbrunner Strasse 3, D-79219 Staufen. Website: www.landmuseum.de.

Vor 20 Jahren wurde das Keramikmuseum in Staufen feierlich eröffnet. Am 3. Juli wird das 20jährige Jubiläum gebührend gefeiert – mit dem Museumsfest, das über die letzten Jahre hinweg zu einer Tradition geworden ist, sowie mit der Ausstellungseröffnung „Thomas Weber – Neue Keramische Arbeiten“. Neben Speis und Trank werden den Besuchern Live-Musik und museumspädagogische Mitmachaktionen geboten.

Das Zweigmuseum des Badischen Landesmuseums zeigt in seiner kulturhistorischen Dauerausstellung das Leben eines Hafners in Süddeutschland am Beispiel des letzten Töpfermeisters in Staufen. Darüber hinaus hat es sich durch seine zahlreichen Sonderausstellungen im Bereich der zeitgenössischen Keramik einen Namen gemacht und sich zu einem lebendigen Forum der Keramik Kunst der Gegenwart entwickelt.

Velten

→31.03.11 *Der gedeckte Tisch - Arrangements märkischer Keramik*. Ofen- und Keramikmuseum Velten, Wilhelmstraße 32, D-16727 Velten. Website: www.okm-velten.de.

Weiden

04.02.11 → *Keramik der 1950er-Jahre*. Aus der Sammlung Karl Heinichen. Internationales Keramik-Museum Weiden, Zweigmuseum der Neuen Sammlung München, Waldsassener Kasten, Luitpoldstrasse 25, D-92637 Weiden/Oberfalz. Website: www.keramikmuseum.die-neue-sammlung.de.

Asymmetrisch, bunt und schräg sind sie, die Vasen, Krüge, Ascher und Schalen aus den 1950er Jahren, die das Keramikmuseum Staufen in seiner neuen Sonderausstellung zeigt. Denn auch für die Keramik galt es, nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs und des „1000-jährigen Reiches“ einen Neuanfang zu finden. Der nachkriegsbedingte Bedarf an Gebrauchsgütern und die vom „Wirtschaftswunder“ ausgelöste Konsumwelle mit ihrer Lust am Dekorativen eröffneten den Keramikmanufakturen in Deutschland neue Chancen.

Die Aufbruchstimmung kam im modernen Design der Zeit zum Ausdruck und so bestimmten neuartige Formen, abstrakt-expressive Dekore und eigenwillige Glasuren das Bild sowohl der Studio- als auch der Manufakturkeramik. Ihre abstrakten Muster sind von Künstlern wie Miró, Calder oder Picasso entliehen und Dekornamen wie „Togo“, „Tigris“ oder „Kongo“ spiegeln die Reiselust und Sehnsucht nach Exotik der deutschen Nachkriegsgesellschaft wider.

Østrig

Wien

MAK, Österreichisches Museum für Angewandte Kunst, Stubenring 5, Wien 1. Website: www.mak.at.

→26.04.11 *Ceremonien, Feste Kostüme*. Die Wiener Porzellanfigur in der Regierungszeit Maria Theresias. Katalog. Liechtenstein Museum, Fürstengasse 1, A-1090 Wien. Website: www.liechtensteinmuseum.at. During the reign of Maria Theresa courtly life in Vienna was at its apogee, pervaded by the spirit of the late Baroque, the Rococo and the beginning of the Enlightenment. This also clearly manifested itself in the development of the porcelain figure. Time and again, the plasticity of porcelain facilitated the creation of new models for the figurines, and was a perfect medium for expressing the delicate playfulness that characterised the Rococo style. The intrinsic sheen of the material enhanced both the painterly and the sculptural effect of the individual figurines and figurative groups, making the porcelain figure the ideally suited medium for reflecting courtly activities.

In the period between 1740 and 1780 small sculptural figures were used to decorate interiors and banqueting tables, serving as objects of aristocratic entertainment for host and guest alike. As ‘witnesses to history’, the porcelain figurines both depict the world of courtly festivities during this epoch and reflect contemporary events in Vienna. They document in three-dimensional form the fashions of that era with all its frills and furbelows, and in their representations of festivities, daily life, hunting, pastoral-rustic life and various trades give an authentic picture of the times as recorded in the diaries of Obersthofmarschall Prince Johann von Khevenhüller between 1742 and 1776. The representation of this way of life in visual media was also deliberately promoted by Maria Theresa and her court.

In contrast to the products made by other porcelain manufactories of the time, the Viennese porcelain figurine is notable for its refinement. Despite the occasionally frivolous subjects – a typical feature of the Rococo style – they are always imbued with the aristocratic reserve of the Viennese court and the customs that prevailed there. The exhibition showcases a total of 250 porcelain figurines from the private collection of the Viennese gallery-owner Elisabeth Sturm-Bednarczyk and that of Veljko Marton, whose Neoclassical Viennese porcelain was recently presented in a temporary exhibition at the Liechtenstein Museum, together with objects from other private European collections. They will be complemented by figurines from the holdings of the Museum of Decorative Arts in Prague which will be on public display for the first time.

Schweiz

Genève

Musée Ariana, Musée suisse de la céramique et du verre, Avenue de la Paix 10, CH-1202 Genève.
Website: www.ville-ge.ch/ariana.

→17.04.11 *Céramique d'artistes du XXe siècle – legs Csaba Gaspar*. Musée Ariana.
Csaba Gaspar, collectionneur passionné de céramique contemporaine et ami fidèle du Musée Ariana, a gratifié notre institution de dons réguliers, échelonnés entre 1979 et début 2008, l'année de son décès, dans les domaines de la céramique d'artistes et de la céramique industrielle du XXe siècle. Avec près de 2000 pièces, le fonds Csaba Gaspar dans son intégralité constitue, au plan quantitatif, le plus important accroissement des collections de l'Ariana de ces dernières décennies.

07.04.11-28.08.11 *1001 bols*. Musée Ariana.
A partir du petit bol à thé indien, le kulhar, la céramiste genevoise Claude Passet a proposé à cent céramistes internationaux de créer chacun une série de dix bols. Ces mille bols, témoins de la diversité des matériaux et des décors de la céramique contemporaine, ont été placés dans des caisses-vitrines et sont partis pour un périple de deux ans et demi à travers le monde. Yoshimi Futamura et Arnold Annen viendront enrichir le propos avec des pièces de grandes dimensions.

12.05.11-09.10.11 *Audrius Janušonis - figures céramique*. Musée Ariana. Le sculpteur et céramiste lithuanien Audrius Janušonis (né à Alytus en 1968) explore avec passion, humour, dérision, esprit critique et virtuosité la figure humaine dans toute sa complexité. Punk, faune aux oreilles de Mickey, Madone au Coca-Cola ou sœurs jumelles aux liens inamovibles : Janušonis interpelle, séduit, dérange mais ne laisse en aucun cas indifférent.

13.10.11-25.03.12 *Philip Baldwin – Monica Guggisberg*. Musée Ariana.
Maîtres verriers de renommée internationale, Philip Baldwin et Monica Guggisberg ont exploré les techniques du

verre pour développer une esthétique fascinante de formes et de couleurs que vient sublimer une articulation maîtrisée de la lumière. Depuis deux décennies, ce couple d'artistes a donné naissance à une large palette d'objets qui s'étend des arts de la table à des installations sculpturales et monumentales.

Nyon

→03.04.11 *Attention Fragile!* Udstilling med bl.a. Louise Hindsgavl. Musée Historique et des Porcelaines, Château de Nyon, CH-1260 Nyon. Website: www.chateaudenyon.ch.

Nederlandene

23.04.11-04.06.11 *Brandpunt Terra*. Website: www.skpd.nl. Oude Kerk, Museum Het Prinsenhof, Museum Tetar van Elven & Galerie Terra Delft. Traditie en Vernieuwing is de ondertitel van het hedendaags keramiek festival Brandpunt Terra. Dit festival laat Delft als keramiekstad, in diverse binnenstad locaties, herleven en verrassen.

Amsterdam

Galerie Carla Koch, Prinsengracht 510, NL-1017 KH Amsterdam. Tlf +31 2 639 0198. Website: www.carlakoch.nl.

European Makers Gallery, Spiegelgracht 2a, NL-1017 JR Amsterdam. Website: www.europeanmakers.nl.

→19.03.11 *Paula Bastiaansen*. Galerie Carla Koch

07.05.11-05.06.11 Alexandra Engelfriet. Galerie Carla Koch.

Delft

Galerie Terra Delft, Galerie voor hedendaagse keramiek, Nieuwstraat 7, NL-2611 HK Delft. Website: www.terra-delft.nl.

19.03.11-16.04.11 *Henk Wolvers*. Galerie Terra Delft.

20.08.11-17.09.11 *Cathy Fleckstein*. Galerie Terra Delft.

24.09.11-22.10.11 *Martin McWilliam*. Galerie Terra Delft.

29.10.11-26.11.11 *Mariette van der Ven*. Galerie Terra Delft.

Deventer

Loes and Reinier Gallery, Korte Assenstraat 15, NL-7411 JP Deventer. Website: www.loes-reinier.com.

→03.04.11 *Marcks Sonngard & Pascal Geoffroy*. Majolica & Shino. Loes and Reinier Gallery.

02.03.11-16.04.11 *Marion Askjaer Veld*. Showcase. Loes and Reinier Gallery. Marion Askjaer Veld (Strib, DK 1943) showed her works in our gallery in 1989 and in 1994.

Then already this Potter from Arnhem showed mostly big monumental women's heads, a timeless theme that was to become her most important way of expression. Even then these heads had a somewhat mysterious emanation and in exhibiting these heads she was always very successful. The heads are modeled hollow by hand and a striking thing is that the decorative hairdo of itself merges into the mass of the head. She often uses different clays and in the finishing touch also different colored slips and even a little bit of glaze. Thus she ensures the sculptures will get a lively emanation that is reinforced by structures she applies in the still soft clay, sometimes she drills little holes at other occasions she incises fine Lines.

By a contemplative way of working the figures get a strong inner force such as we also see in Asiatic Art and in the artistic expressions by primitive people. Marion has an inner image before her eyes where she is striving to realize while modeling the piece. The sculpture has to become exciting, it has to have something mysterious, something that gives associations with figures from mythology. In the working out of the decorative head dresses she lets herself be inspired by art expressions of exotic people without picking direct elements of these.

Gouda

→03.04.11 *Nederlandse keramiek van Jugendstil tot 2000 (collectie Spijker)*. Het Catharina Gasthuis, Achter de kerk 14, NL-2801 JX Gouda. Website: www.museumgouda.nl.

In een periode dat er nog maar weinig belangstelling bestond voor de Jugendstil, begonnen Toos en Willem Spijker ca. 35 jaar geleden met het verzamelen van Nederlands sieraardewerk: Rozenburg, Distel, Amstelhoek, Porceleyne Fles, Zuid-Holland, maar ook werk van individuele keramisten zoals Chris Lanooij, Willem Brouwer en Harm Kamerlingh Onnes. Samen met recente aanwinsten van meer hedendaagse keramiek beslaat de verzameling Spijker nu meer dan 1.000 stuks.

In samenwerking met museumgoud is een selectie van zo'n 500 stuks uit dit enorme aantal gemaakt, die te zien is in het Gouds museum onder de titel 'Collectie Spijker. Nederlandse keramiek vanaf de Jugendstil tot 2000'. Een unieke kans om nader kennis te maken met één van de belangrijkste keramiekverzamelingen in particulier bezit van ons land.

Haag

Gemeentemuseum, Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag. Website: www.gemeentemuseum.nl.

→03.04.11 *Eigentijds glas en keramiek*. Van Peter Bremers tot Betty Woodman. Gemeentemuseum. The highlight of this exhibition is a selection of glass objects by Dutch artist Peter Bremers, recently donated to the Gemeentemuseum Den Haag by a private collector. Thanks to this wonderful gift, the museum is now able to offer visitors a representative overview of the imposing oeuvre created by this internationally renowned artist over the last fifteen years. The contemporary glass and ceramics context in which these pieces are placed including work by Alexandra Engelfriet, Mieke Groot, Caroline Prisse, Matteo Thun and Lino Tagliapietra reveals the many possibilities that the age-old materials of glass and clay still offer the artist today.

16.04.11-23.10.11 *Sovereign Splendour*. Imperial porcelain from Shanghai. Katalog. Gemeentemuseum. Only the best was ever good enough for the court of imperial China. It had its own special factories using the highest quality porcelain, the most virtuoso craftsmen and the finest pigments to produce the crème de la crème of Chinese ceramics. Now, for the very first time, a hundred of these masterpieces from the collection of the Shanghai Museum are to be exhibited outside Asia. However, the forthcoming Sovereign Splendour exhibition at the Gemeentemuseum Den Haag will not present these magnificent examples of imperial porcelain in isolation: through a focus on the symbolism and significance of their decoration, it will also introduce the public to the fascinating myths and traditions of pre-revolutionary China.

In the early seventeenth century, it became fashionable in the Netherlands to collect Chinese porcelain. Pieces imported by the Dutch East India Company (VOC) were in great demand at auction, despite the high prices they fetched. However, the objects that were so popular in this country were specifically made for export and were of far lower quality than the porcelain produced for the imperial court.

During the Ming (1368-1643) and Qing (1644-1911) dynasties, countless masterpieces were produced and passed down from generation to generation. A key difference between ordinary porcelain and that of the imperial court is the mainly ceremonial, rather than domestic, nature of the latter. Following the 1911 revolution that ended the reign of the last emperor, Xuantong, what survived of the imperial porcelain collection was split up. The Shanghai Museum possesses the largest collection of it in China and has now, exactly a century after the fall of imperial China, agreed to exhibit a representative selection here at the Gemeentemuseum.

The pieces are of the very finest quality and illustrate the sophisticated lifestyle enjoyed by the emperors over many centuries. An example of this quality and sophistication is a charming quail-shaped lidded box with a Fencai glaze, dating from the time of Emperor Qianlong (1736-1795). The little bird's eyes, beak and feathers are depicted in minute naturalistic detail and true-to-life colour. The meticulous care of the maker is particularly evident when the box is turned over to reveal two tiny legs depicted in relief on the bottom.

The paintwork on the dishes, vases and jars is not purely ornamental, but often includes auspicious symbols. For example, bats and clouds stand for 'superabundant everyday happiness', while the pomegranate, peach and citron symbolise 'many sons and long life' and the five-clawed dragon is deemed to represent imperial power.

The opportunity to hold this exhibition came about as the result of a very special relationship between Dutchman Henk Nieuwenhuys and the Shanghai Museum. A few years ago, Nieuwenhuys donated his private collection of Chinese export porcelain to the Shanghai Museum, where it is now on permanent display.

Leeuwarden

Keramikmuseum Prinsessehof, Grote Kerkstraat 11, NL-8911 DZ Leeuwarden. Website: www.prinsessehof.nl.

→03.04.11 *Het ontembare vuur*. Keramisch werk van Armando. Keramikmuseum Prinsessehof.

→03.04.11 *Kakiemon*. Meesterporseleinmakers uit Japan. Keramikmuseum Prinsessehof.

The quality of Kakiemon porcelain and the decorations - vibrant colours on a clear white ground - are beyond compare. As with other Japanese art forms, the power of the brush stroke is of utmost importance and the techniques the decorators used to imbue their depictions of dragon's claws and tiger heads with such vitality still astounds today.

Kakiemon has been made for three centuries and is regarded as the most refined porcelain from Japan. Kakiemon objects are so highly appreciated in Japan that the current fourteenth-generation Kakiemon master porcelain maker has been honoured with the exceptional title of 'Living National Treasure'. Besides a selection of priceless early objects, this exhibition will include contemporary masterpieces by Sakaida Kakiemon XIV.

The objects in this exhibition were sourced from Dutch Kakiemon collections in the Rijksmuseum Amsterdam, Groninger Museum, the Prinsessehof Museum of ceramics in Leeuwarden, Twickel Castle in Delden and the Kakiemon Collection in Arita in Japan.

23.04.11-04.06.11 *Brandpunkt Terra*. Website: www.skpd.nl. Keramikmuseum Prinsessehof.

Thirty-seven ceramic artists associated with Galerie Terra Delft, will be shown. The theme is The Masterworks. A recent work by the artist that he or she regards as a very successful piece in every respect will be shown. It promises to be a varied exhibition, which will show some of the best of current contemporary ceramics.

Milsbeek

17.09.11-18.09.11 *Keramisto*. [Keramikmarked]. 24e internationale keramiekmanifestatie. Mookerplas, Milsbeek, North-Limburg. 100 leading ceramists from Europe show new work.

Otterlo

Nederlands Tegelmuseum, Eikenzoom 12, NL-6731 BH Otterlo. Website: www.nederlandstegelmuseum.nl.

→15.06.11 *Museum in bloei, over bloempotten en tulpenvazen*. Nederlands Tegelmuseum.

26.06.11-25.09.11 *Theetijd in Otterlo, theeceremonie uit alle windstreken*. Nederlands Tegelmuseum.

09.10.11-26.02.12 *Arts & Crafts, van William Morris tot Pierre Cuypers*. Nederlands Tegelmuseum.

Tegelen

Keramikcentrum Tiendschuur Tegelen, Pottenbakkersmuseum, Kastelaan 8, NL-5932 AG Tegelen. Website: www.tiendschuur.net.

→22.05.11 *In Memoriam: Wim Hos & Siegfried Gorinskat*. Keramikcentrum Tiendschuur.

29.05.11-04.09.11 *Nicolaas Dings*. Keramikcentrum Tiendschuur.

Belgien

Musée de la Céramique/Keramiekmuseum, Rue Charles Lapierre 29, B-5300 Andenne. Website: www.ceramandenne.be.

→20.03.11 *Impressions d'Ateliers*. Musée de la Céramique/Keramiekmuseum.

01.04.11-28.08.11 *Figurines à la folie, un monde de porcelaine*. Musée de la Céramique/Keramiekmuseum.

Une foule de figurines en porcelaine du XIXe siècle est mise en scène pour conter aux petits et grands les choses de la vie. Des statuettes et miniatures d'Andenne ou d'ailleurs vous donnent rendez-vous pour une exposition pleine de surprises et d'amusement au Musée de la céramique d'Andenne. Elles vous montreront les moeurs, us et coutumes de nos aïeux dans une diversité de tableaux tels que "A votre santé", "Entre chiens et chats" ou encore "Plaisirs de l'enfance".

Bruxelles

Puls Contemporary Ceramics, Place du Châtelain 4, B-1050 Bruxelles. Website: www.pulsceramics.com.

→09.04.11 *Shozo Michikawa & Hans Vangso*. Puls Contemporary Ceramics.

16.04.11-28.05.11 *Bente Skjøttgaard & Morten Løbner Espersen*. Puls Contemporary Ceramics.

Gent

Museum voor Sierkunst & Vormgeving, Jan Breydel Straat 5, B-9000 Gent. Website: <http://design.museum.gent.be>.

26.03.11-13.06.11 *L'Objet Sublime*. French ceramics 1875-1945. Museum voor Sierkunst & Vormgeving. With about 300 exquisite pieces originating from a never before exhibited private collection, this exhibit showcases the history of French ceramic art from a fascinating time period: from the onset of Japonism, via art nouveau and art deco, to their various reactions. The emphasis is on key figures such as Chaplet, Carriès, Delaherche, Lenoble and Decœur, but at the same time many other artists will be featured, each with high-quality and representative work. Until around the year 1900 French ceramics set the tone internationally: the creativity and quality were exceptional. Subsequently, it is mainly with the ceramicists that art deco was born in France even before 1910.

The desire for a timeless beauty and the quest for unique and magnificent materials only grew in the following decades, until others decided to distance themselves from an aestheticism which had become elitist and decadent.

09.07.11-16.10.11 *Esprit Porcelaine*. Contemporary art porcelain. Museum voor Sierkunst & Vormgeving. In 1768 excavatable deposits were found in the vicinity of Limoges which were suited for porcelain production. As soon as production was started, the renown of Limoges porcelain developed in such a way that the name of the city has become synonymous with porcelain.

1984 saw the creation of "Esprit Porcelaine": a think tank, a pool of creative ceramicists. For 25 years designers, craftsmen, artists and sculptors have worked in highly diverse ways and approached the art of fire in different manners. The collective sets out to stimulate the relationship between the artists and the porcelain industry of Limoges, as well as to create innovative products and therefore usher in a revival of "Les arts de la table". The objects illustrate the technical skills required to achieve elevated levels of quality; particularly whenever porcelain is combined with other materials.

Frankrig

Henrichemont

Centre De Creation Ceramique, La Borne, 18250 Henrichemont. Website: <http://laborne.org/>.

→29.03.11 *Bols et contenants extraordinaires*. Centre De Creation Ceramique.

→29.03.11 *Carte Blanche*. David Whitehead. Centre De Creation Ceramique.

02.04.11-10.05.11 *Teresa Girones (Espagne) : Femme*. Centre De Creation Ceramique.

14.05.11-21.06.11 *Dominique Legros*. Présence de la nature, nature de la présence. Centre De Creation Ceramique.

Paris

Musée des Arts Décoratifs, Palais du Louvre, 107 Rue de Rivoli, F-75001 Paris. Website: www.lesartsdecoratifs.fr.

Musée national des Arts asiatiques-Guimet, Place d'Iéna 6, F-75116 Paris. Tlf +33 1 56 52 53 00. Website: www.museeguimet.fr.

01.04.11-26.09.11 *Monumental - Les ateliers de Sèvres, par Patrick Tourneboeuf*. Musée National de Céramique Sèvres, Place de la Manufacture, F-92310 Sèvres. Website: www.musee-ceramique-sevres.fr. Monumental - Les ateliers de Sèvres est une invitation à découvrir des ateliers, des caves, des greniers des bâtiments de production de la Cité de la céramique, souvent méconnus, inaccessibles, dans lesquels le photographe Patrick Tourneboeuf du collectif Tendances Floues s'est promené lors de sa résidence à Sèvres.

Il s'agit de la première incursion photographique dans les salles des collections, au coeur des céramiques pour donner à voir ces endroits cachés où se fabrique aujourd'hui encore les porcelaines de Sèvres...

Sarreguemines

Musées de Sarreguemines, Moulin de la Blies, Musée des Techniques Faiénières, 125, avenue de la Blies, F-57200 Sarreguemines. Website: www.sarreguemines-museum.com.

Musées de Sarreguemines, Musée de la Faiérence, 17 rue Poincaré, F-57200 Sarreguemines. Website: www.sarreguemines-museum.com.

→03.04.11 *Made in I.E.A.C.* Moulin de la Blies, Musée des Techniques Faiénières.

→05.04.11 *Collection Céramique Contemporaine*. Musées de Sarreguemines, Musée de la Faiérence. Le musée sort de ses réserves ses acquisitions et dons en matière de céramique contemporaine. Ils sont le fruit de rencontres avec des artistes, de paris pris sur la création et le talent. Les pièces exposées reflètent également l'évolution des goûts et des tendances ces dernières années en matière de céramique, mais prouvent également que certaines esthétiques sont intemporelles.

Ouvrir les collections au contemporain est important pour le dynamisme d'un établissement, et pour l'offre faite au public, qui parfois a envie de tradition et d'histoire, parfois de nouveauté et d'ouverture sur l'air du temps...

18.03.11-19.09.11 *Humanofolie*. Moulin de la Blies, Musée des Techniques Faiénières.

Après Zoofolie - un bestiaire bizarre autour de l'animal et suite à Mécanofolie – une machinerie critique de la technique, le sculpteur Jean Fontaine s'attaque et s'attache à l'humain. Grâce à sa connaissance intime de la céramique et à sa maîtrise du modelage, Jean Fontaine s'est construit un monde singulier, peuplé de créatures venues d'ailleurs... Son imaginaire se nourrit des chimères des hommes et des caprices des femmes. Au travers d'une anticipation, enracinée dans la rouille des carcasses du passé, Jean Fontaine nous donne à voir des greffes de vivant sur de l'inerte, futurs vestiges d'une surhumanité constituée de sous-hommes, de cyborgs clownés sur des mutants, lorsque l'intelligence artificielle en aura enfin fini avec la bêtise naturelle...

Humanofolie, c'est eux, c'est du futur mégalomane, c'est du délire shooté à la paranoïa, mais c'est aussi de l'extravagance élégante, c'est également de la fredaine drolatique, oui bien sûr Humanofolie c'est eux, oui, les autres, mais c'est aussi nous, nous tous!

21.10.11-29.01.12 *Céramique des Années folles... aux Années 30*. L'Art déco s'expose au musée.

Katalog. Musée de la Faïence.

Dans le contexte de l'après Première Guerre mondiale, l'esthétique et le style de vie des contemporains des Années folles traduisent une envie d'oublier le passé, un goût pour la nouveauté, pour la frivolité parfois, mais aussi pour un design moderne voire avant-gardiste inspiré par des mouvements comme le Bauhaus. L'exposition aborde la production céramique de cette période et s'accompagne d'un programme d'animations autour des années 20. Le musée réunit ici ses collections sur le thème et fait appel à de nombreuses collections tant publiques que privées.

USA

Charlotte

→13.03.11 *Contemporary British Studio Ceramics*. The Grainer Collection. Mint Museum Uptown, 500 South Tryon Street, Charlotte, North Carolina 28202. Website: www.mintmuseum.org.

Focused on the collection of Diane and Marc Grainer, this exhibition is the first comprehensive survey of Contemporary British Studio Ceramics in the US. Comprised of functional and sculptural objects made between the 1980s and now, *Contemporary British Studio Ceramics* includes work by established "contemporary classics" such as Lucie Rie, as well as cutting edge artists such as Julian Stair, Kate Malone, and Grayson Perry.

Chicagos omegn

03.03.11-09.04.11 *Marie Torbensdatter Hermann & Anders Ruhwald*. Gahlberg Gallery, McAninch Arts Center, College of DuPage, 425 Fawell and Park boulevards, Glen Ellyn, Illinois 60137-6599. Website: www.cod.edu/gallery.

Concord

12.03.11-03.04.11 *The Elusive Teabowl*. Lacoste Gallery, 25 Main Street, Concord, Massachusetts 01742. Website: www.lacostegallery.com.

New York

The Everson Museum of Art, 401 Harrison Street, Syracuse, New York 13202. Website: www.everson.org.

The Schein-Joseph International Museum of Ceramic Art, Alfred University, New York. Website: <http://ceramicmuseum.alfred.edu>.

Due to nearby construction the exhibition gallery of the Museum is closed until further notice. Behind the scenes tours of storage are available. Small group tours for adults of our storage area are available to see a sampling of our collection. Call during regular hours. Tours can be scheduled 10 am-4 pm, Wednesday-Friday and should be scheduled two weeks in advance.

Pomona

November 2011-April 2012 *Searching for Peace*. Post WWII Innovations in Clay. Katalog. American Museum of Ceramic Art, AMOCA, 340 S. Garey Avenue, Pomona CA 91766. Website: www.ceramicmuseum.org.

Canada

Toronto

Gardiner Museum, 111 Queen's Park, Toronto, Ontario, Canada M5S 2C7. Website: www.gardinermuseum.on.ca.

03.03.11-05.06.11 *Betty Woodman*. Places, Spaces & Things. Gardiner Museum.

Betty Woodman (American, b. 1930) is among the most original and most important contemporary ceramic artists. Since the 1970s, she has produced a significant and distinctive body of work that explores the boundaries between ceramics, painting and sculpture in exciting and innovative ways. Her work has been collected by major museums around the globe, including the Metropolitan Museum of Art in New York, the Victoria and Albert Museum in London, and the Musée des Arts Décoratifs in Paris. In 2006, Woodman was given a full retrospective at the Metropolitan Museum of Art, an honour rarely bestowed by that institution on living artists.

Betty Woodman: Places, Spaces & Things features a selection of Woodman's painted ceramics and wall installations from the past 20 years of her career. The heart of the exhibition is a group of fifty porcelain vessels that were created by Woodman during multiple residencies at the Sevres Factory in France between 1987 and 2009. Inspired by historical examples, these porcelains feature expressively distorted forms and brightly painted surfaces that recall the work of modern masters like Pablo Picasso

and Henri Matisse. In addition to the Sevres pieces, the exhibition also includes a number of large-scale painted ceramic vessels and several of Woodman's monumental canvas and ceramic painting installations.

30.06.11-18.11.11 *Jun Kaneko*. Gardiner Museum. Jun Kaneko (American, born Japan 1942) studied painting in his native Japan as a young man. In 1963, he moved to the United States where he studied ceramics with a number of influential artists from the California School, including Peter Voulkos and Paul Soldner. Although Kaneko is best known for creating large-scale ceramic sculptures and installations, painting has remained an important part of his artistic practice throughout his career. In recent years Kaneko has also branched out to design opera sets and costumes for several productions in Omaha, Atlanta, Philadelphia and Vancouver.

This exhibition presents a survey of 39 works by Kaneko ranging in date from the early 1980s to the early 2000s. The works in the exhibition include a mix of large and small ceramic sculptures as well as a selection of paintings and drawings. The combination of works in different media emphasizes Kaneko's strong command of form and colour, and his longstanding interest in optics and perception.

13.11.11-08.01.12 *The Tsar's Cabinet*. Two Hundred Years of Russian Decorative Arts Under the Romanovs. Gardiner Museum. The Tsar's Cabinet features a selection of imperial Russian porcelain and decorative arts drawn from an important private American collection. With more than 160 objects ranging from porcelain dinner services and glass wares to decorative enamel and silver wares, the exhibition vividly illustrates the majesty and luxury of imperial Russian culture during the Romanov reign.

The artworks in the exhibition are grouped according to the tsars under whose reigns they were made, and are interpreted to help visitors understand the history of Russia during the Romanov period.

Most of the objects in the exhibition were specifically designed for and used by the tsars and members of the Russian imperial family. The pieces include magnificent examples of works from the Imperial Porcelain Factory, the Imperial Glassworks, and the private firms of Fabergé and Ovichinnikov. Many of the objects are extremely rare and offer one of the best opportunities to see outstanding imperial Russian art outside of Russia.

Annie og Otto Detlefs' keramikpris 2011 til Steen Ipsen

Annie og Otto Johs. Detlefs' Keramikpris tildeles hvert år en talentfuld, yngre keramikker, som har markeret sig særligt i kraft af et eksperimenterende og fornyende kunstnerisk udtryk. Prisen blev indstiftet i 2004 af Annie & Otto Johs. Detlefs' Almennyttige Fond og er på 100.000 kr. Prisen blev for første gang uddelt i 2005 og derefter hvert år i januar. De hidtidige modtagere af prisen er Bente Skjøttgaard, Lone Skov Madsen, Anders Ruhwald, Louise Hindsgavl, Per Ahlmann, Michael Geertsen og Karen Bennicke. Prismodtageren for 2011 er keramikeren Steen Ipsen.

Siden Steen Ipsen tog afgang fra Designskolen Kolding i 1990, og har markeret sig som en af de fremmeste danske keramikere i sin generation. I de senere år har han også fået stigende international anerkendelse. Bare i fjor deltog han i en række større udstillinger i USA, Brasilien, Kina og Italien, foruden egne separatudstillinger i Paris og Hamborg.

Organiske, sensuelle og erotiske er blandt de beskrivelser, der knytter sig til Steen Ipsens seneste arbejder. Kugler i forskellige størrelser er sammensat og balancerer i alle retninger, så man tror det er næsten umuligt. Skulpturernes spejlblanke monokrome overflade fremhæves af stramme snører, der er med til at understrege det enkle og komplekse. Som dekorative former og tredimensionale ornamentter tilhører Steen Ipsens værker et sprog som først og fremmest handler om sanselig stimulans.

Annie & Otto Johs. Detlefs' Almennyttige Fonds rejselegat 2011 til Marianne Nielsen

Annie & Otto Johs. Detlefs' Almennyttige Fonds rejselegat på 50.000 kr gives til en ung keramikker som en direkte støtte til at rejse ud og orientere sig internationalt og bearbejde nye markeder, som i år gik til keramikeren Marianne Nielsen.

Keramikeren Marianne Nielsen tog afgang fra Designskolen Kolding i 1999 og har siden været vist på museer og gallerier i Danmark såvel som internationalt. Som keramikker er Marianne Nielsen svær at kategorisere, idet hendes værker rummer en helt særlig æstetisk og symbolsk sensibilitet. Det er primært en stærk interesse for identitetskoder, der karakteriserer Marianne Nielsens værker og de mange måder, hvorpå omskabelsen af naturens og kulturens naturlighed påvirker vores møde med verden: Håret der via frisuren civiliseres, leret der via teknikken gestaltes - formen der via kunstneren stiliseres og tilskueren, der via sanserne forvisses og bliver bevidst.

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik udkommet 2010

ved Gunnar Jakobsen

En verden af myter og fabelvæsener af Peter Tiemroth. Jul på Bornholm. 1910, s 3-8. ill. [Astrid Anderberg].

Aage Birck · keramiske arbejder. Sydslesvigs danske Kunstforening, Flensborg 2010. [8 s incl omslag]. ill.

Think What You Want, See What You Can, Tell Yourself the Rest... By Jacques Berg. new ceramics. 1/2010, s 8-11. ill. [Lars Calmar]. *

[Artikel]. Von/by Jacques Berg. Neue Keramik/New ceramics. 1/2010. ill. [Lars Calmar]. *

Ninna Gøtzsche Ceramics /2010. [Århus] 2010. 15 s. ill.

Guldmedens leg med stentøjet. [Afsnit i artiklen "Nyt Fra Vejen Kunstmuseum"]. Af Teresa Nielsen. KOT. Kunst omkring Trolde. 18. årg. 2/2010, s 4-5 samt forside. ill. [Torben Hardenberg].

Et nyt kunstværk til Vejen. [Afsnit i artiklen "Nyt Fra Vejen Kunstmuseum"]. Af Teresa Nielsen. KOT. Kunst omkring Trolde. 18. årg. 3/2010, s 3-4. ill. [Tine Hecht-Pedersen].

Turi Heisselberg Pedersen, séquences chromatiques. Par Carole Andréani. [Expositions]. la revue de la céramique et du verre. 171/2010, s 68-69. ill.

Til de fattige. Meditative fragmenter. Af Thomas Reinholdt Rasmussen. Forlaget Benée, Skagen 2010. [76 upag s]. ill. [Niels Helledie].

Folkkunstner eller evangelist? Af Leif Dalgaard. Kunstmagasinet Janus. 3/2010, s 16-17. ill. [Niels Helledie].

[Artikel]. Von Schnuppe von Gwinner. Neue Keramik/New ceramics. 3/2010. ill. [Louise Hindsgavl]. *

Keramisk stoflighed. Gerd Hiort Petersen & Hans Munck Andersen. [Red. af Rosa Engelbrecht]. Danmarks Keramikmuseum, Middelfart 2010. 88 s. ill. litt. ib. (s 5 og 7 Forord/Vorwort. Af/von Lise Seisbøll, s 9-25 Kunstnerisk parløb. Af Rosa Engelbrecht, s 26-29 og 31-33 Keramisk kunst fra Gerd Hiort Petersen og Hans Munck Andersens værksted/Keramische Kunst von Gerd Hiort Petersen und Hans Munck Andersen. Af/von Jørgen Schou-Christensen, s 34-51 Hans Munck Andersen, s 52

Hans Munck Andersen, inspiration og teknik, s 53-55
Hans Munck Andersen, CV, s 56-71 Gerd Hiort Petersen, s 72-81 Kirkekunstneren. Af Ib Helgestad, s 82 Gerd Hiort Petersen, inspiration og teknik, s 83-85 Gerd Hiort Petersen, CV, s 86 Hans Munck Andersen. Bibliografi, et udvalg. Ved Gunnar Jakobsen, s 87 Gerd Hiort Petersen. Bibliografi, et udvalg. Ved Gunnar Jakobsen).

Kirsten Holm. [Portrait]. Von Lise Seisbøll. Neue Keramik. 4/2010, s 34-35. ill.

The Magic of Repetition By Helle Hove. Ceramics: Art and Perception 80. 2010, s 103-105. ill.

Formsprog. Formidling af designerens formgivnings-erfaringer. Af Helle Hove. Copenhagen Working Papers on Design. 4/2010. Danmarks Designskole, København 2010. 41 s. ill. litt.

Lag mellem lys og skygge. [2010]. [12 s incl omslag]. ill. (s 3 Forord. Af Karina Bautz Jensen og s 9 [Tekst]. Af Jakob Stig Isaksen). [Udstillingskatalog til udstilling med keramikeren Jakob Stig Isaksen og glaskunstneren Maj-Britt Zelmer].

[Artikel]. Von/by Catherine Paleczny. Neue Keramik / New ceramics. 1/2010. ill. [Christin Johansson]. *

The Digital Clay. By Martin Bodilsen Kaldahl. Research and Development Work at The Danish Design School. Copenhagen working papers on design. 1/2010. Danmarks Designskole, København 2010. 62 s. ill. litt. (s 7 The Experimental Laboratory of Martin Bodilsen Kaldahl – Research and Development Work at The Danish Design School. By Anne-Louise Sommer).

Med åbne arme. Pontus Kjerrman. Galleri Kant, Sønderho 2010. 47 s. ill. (s 33-35 Med åbne arme. Om Pontus Kjerrmans værker og om de fortællinger, de sætter i spil. Af Lisbeth Bonde og s 44-45 Af Pontus Kjerrman).

Le Musée Grimmerhus. Entretien avec Lise Seisbøll. Anne Kjærsgaard (1933-1990) dans la lumière du Danemark. Par Sylvie Girard. Anne Kjærsgaard, une figure pionnière de la poterie. Par Carole Andréani. La revue de la céramique et du verre. 170/2010, s 30-35 samt forside. ill. *

Jeanettes julebord. Mad & Bolig. 10/2010, s 44-45. ill. [Jeanette List Amstrup].

Ruth Lorentzen. Charlottenlund [2010]. [20 s incl omslag]. ill. dansk og engelsk tekst. (s 2 af/by Ruth Lorentzen).

En rose så jeg skyde. [Essay]. Af Bodil Manz. I: Glæden ved at gå her, Mens man går her. 80 hilsner til Hans Edvard Nørregård-Nielsen. Red. af Flemming Friberg m.fl. Gyldendal, København 2010, s 94-95. ill.

Nytteplanterne, det smukke ukrudt, giften og kulturdynngen. Ursula Munch-Petersens keramiske relief på Vejen Gymnasium. Af Teresa Nielsen. KOT. Kunst omkring Trolden. 18. årg. 3/2010, s 10-14. ill.

Arbejdsglæde. [Essay]. Af Ursula Munch-Petersen. I: Glæden ved at gå her, Mens man går her. 80 hilsner til Hans Edvard Nørregård-Nielsen. Red. af Flemming Friberg m.fl. Gyldendal, København 2010, s 98-99. ill.

Hærvejens tidstavle. Af Ursula Munch-Petersen. [Med bidrag af arkæologerne Sabine Karg og Eva Koch]. 2010. dobbelt 6-fløjet folder. ill. [Ursula Munch-Petersen].

Ursula Munch-Petersens hærvejsrelief. [Del af artiklen "Kunst langs Hærvejen"]. Af Teresa Nielsen. KOT. 18. årg. 5/2010, s 19. ill.

Keramikerparrets 50-års værkstedskærlighed. Af Karen Døssing. Living. Morgenavisen Jyllands-Posten. 01.08.2010, s 14-18. ill. [Signe og John Northrup].

Bjørn Nørsgaard. Re-Modelling the World. Red af Sven Bjerkhof. Tekst af Birgitte Anderberg med bidrag af Lars Bang Larsen, Peter van der Meijden, Lise Skytte Jakobsen, Birgitte Thorsen Vilslev og Tania Ørum. Katalog. Statens Museum for Kunst, København 2010. 192 s. ill. litt. noter. hf. 198 kr. (s 6-7 Forord. Af Karsten Ohrt, s 8-51 Bjørn Nørsgaard · Billedhugger. Af Birgitte Anderberg, s 53-105 Værker og processer. Af Birgitte Anderberg, s 106-119 Forbindelser. Bjørn Nørsgaards aktioner og 1960'erne. Af Peter van der Meijden, s 120-131 Amatørfilmen som ideal. Af Tania Ørum, s 132-143 Umonumentale dimensioner. Om tekander, papkasser, gips og kopier i Nørsgaards kunst. Af Lise Skytte Jakobsen, s 144-157 Sutsko og tårne. Bjørn Nørsgaards værker i det offentlige rum. Af Birgitte Thorsen Vilslev, s 158-172 Det umuliges kunst. Forvandling og paradoks i Bjørn Nørsgaards signatur. Af Lars Bang Larsen, s 175-185 Biografi. Ved Birgitte Thorsen Vilslev og s 187-190 Bibliografi. Ved Birgitte Anderberg].

Bjørn Nørsgaard. Re-Modelling the World. Ed. by Sven Bjerkhof. Text by Birgitte Anderberg with contributions by Lars Bang Larsen, Peter van der Meijden, Lise Skytte Jakobsen, Birgitte Thorsen Vilslev and Tania Ørum. Katalog. Statens Museum for Kunst, København 2010. 192 s. ill. litt. noter. hf. 198 kr. (s 6-7 Preface. By Karsten Ohrt, s 8-52 Bjørn Nørsgaard · Sculptor. By Birgitte Anderberg, s 53-105 Works and processes. By Birgitte Anderberg, s 106-119 Connections. Bjørn Nørsgaard's action work and the 1960s. By Peter van der Meijden, s 120-131 The amateur film as ideal. By Tania Ørum, s 132-143 Unmonumental dimensions. On teapots, cardboard boxes, plaster and copies in Nørsgaard's art. By Lise Skytte Jakobsen, s 144-157 Slippers and towers. Works by Bjørn Nørsgaard in public space. By Birgitte Thorsen Vilslev, s 158-172 The art of the possible. Transformation and paradox in Bjørn Nørsgaard's signature. By Lars Bang Larsen, s 175-185 Biography. By Birgitte Thorsen Vilslev og s 187-190 Bibliography. By Birgitte Anderberg].

Bjørn Nørsgaard. Re-Modelling the World. Af Anne Grethe Uldall. Guide. Statens Museum for Kunst, København 2010. 45 s. ill. dansk udgave.

Bjørn Nørsgaard. Re-Modelling the World. Guide. By Anne Grethe Uldall. Statens Museum for Kunst, København 2010. 45 s. ill. engelsk udgave.

Randi Platz keramik på Vejen Bibliotek af Frode Bertelsen. KOT. 18. årg. 5/2010, s 16. ill.

Turn, Twist, Flow. By Amanda Fielding. Ceramic Review 244. 2010, s 34-37. ill. [Merete Rasmussen].

Ceramic Art London 2010 by Tony Birks. Ceramics: Art and Perception 80. 2010, s 92-93. ill. [Merete Rasmussen].

To Peder Rasmussen værker til museumssamlingen. Af Lise Seisbøll. Medlemsnyt. Venneforeningen for Danmarks Keramikmuseum Grimmerhus. 8. årg. 1/2010, s 8-9. ill.

Lene Regius 70 år. Af Erik Meistrup. Kunstmagasinet Janus. 1/2010, s 23. ill.

Niels Reumert og keramikken. En rejse til Vietnam. Af Leif Dalgaard. Boggalleriet, Rønde 2010. 47 s. ill. litt. 125 kr.

Camille Rishøj Nielsen · Stamtræ. Skulpturer illustreret med tekst af Mette Schaldemose. [Folkemuseet, Hillerød] 2010. 112 s. ill. (s 3-6 Det er arveligt. Forord af Mai Misfeldt).

- Visiting Inger Rokkjaer.* Inger Rokkjaer died in December 2008. Derek Jones recalls a memorable visit. *Ceramic Review* 243. 2010, s 48-49. ill.
- Inger Rokkjær.* Af Poul-Erik Hansen. Galleri Pagter, Kolding 2010. [4 s]. ill.
- Maria Rubinke.* *Magasinet Kunst.* 4/2010, s 24-25. ill. *
- Maria Rubinke.* *Magasinet Kunst.* 5/2010, s 12-17 samt forside af omslag. ill. *
- Making it happen* by Sarah James. *Ceramic Review.* 246/2010. [Hanne Rysgaard]. *
- Alev Ebüzziya Siesbye.* Le bol au service de la contemplation. Par Angélique Escandell. *la revue de la céramique et du verre.* 174/2010, s 42-47. ill. *
- Bente Skjötgaards kosporsrelief.* [Del af artiklen ”Kunst langs Hærvejen”]. Af Teresa Nielsen. *KOT.* 18. årg. 5/2010, s 19-20.
- Ten years of the Puls(e)* by Derek Jones. *Ceramic Review.* 246/2010. *
- Kunst i vasken.* Af Vivi Sjøner. *Living.* *Morgenavisen Jyllands-Posten.* 05.09.2010, s 26-29. ill. [Thyge Thomasen].
- Lyset og leret.* Lin Utzon. *Danmarks Keramikmuseum - Grimmerhus, Middelfart* 2010. 24 s. ill. (s 2-3 Forord/Preface. Af/by Lise Seisbøll og s 5-14 Lyset og leret/Light and clay. Samtale med Lin Utzon/A conversation with Lin Utzon. Ved/by Pia Wirnfeldt).
- Ivan Weiss.* Den sidste kungen av Danmark. Av Christine Hansson. *Antik & Auktion.* [Svensk udgave]. 4/2010, s 70-72, 74 og 76. ill.
- Drømmen om et Wiinblad-museum.* Af Bolette Bramsen. *Antik & Auktion.* 6/2010, s 74-79. ill.
- Barbro Åberg, terre de corail.* Par Angélique Escandell. [Expositions]. *la revue de la céramique et du verre.* 171/2010, s 24-25. ill.
- Traces of Time.* The Work of Barbro Åberg. By Trudy Golley. *Ceramics: Art and Perception* 81. 2010, s 52-55. ill.
- kunst spor.* En kunstguide omkring Nationalpark Mols Bjerge. [Alle portrætter og naturbilleder er taget af Ann Malmgren]. *Kulturskræderiet, Ebeltøft* 2009. [132 s, heraf 39 nummererede opslag]. ill. (s 1 Forord. Af Maria Nygård og Kristian Krog, s 7 Et kulturlandskab. Af Maria Nygård og Kristian Krog og s 10-11 Et smukt sted at bo. Af Troels Kløvedal). [Jac Hansen, Jørgen Hansen, Sverre Tveito Holmen, Malene Møller-Hansen, Helle Rittig, Eva Thomsen, og Karen Winther].
- Unika.* Kunsthåndværk i Nordjylland/Kunsthåndwerk in Nordjütland. Af/von Evanthore Vestergaard. Forlaget Nordkraft, Aalborg 2009. 131 s. ill. parallel dansk og tysk tekst. [Mogens Falkenberg, Irene Frøsig, Per Frøsig, Dorthe Hansen, Anna K. Johannsdóttir, Lisbeth Lange, Louise Lange, Peter Lange, Julie Levorsen, Louise Maagaard, Henrik Nielsen, Dorte Visby og Ulla Aaen].
- Georgine Ipsens erindringer.* Ved Kathrine Jørgensen og Bente Holst. *Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck* [Website: www.nytnordiskforlag.dk], København 2010. 173 s. ill. litt. noter. slægtstavle. navne- og stedsregister. ib. 299,95 kr. [P. Ipsens Enke Kgl. Hof Terracottafabrik].
- Rifledede stjerner.* Af Lone Agersted. *Antik & Auktion.* 2/2010, s 42-46. ill. fabriksmærker. [Kjøbenhavns Porcelainsmaleri og Porcelænsfabrikken Danmark].
- Clay, Light & Water.* By Margaret O’Rorke. *Ceramics Handbooks.* A&C Black [Website: www.acblack.com], London 2010. 112 s. ill. litt. hf. 15,99 £. [Royal Copenhagen].
- ... at give af et godt Hjerte og et glad Sind.* *Kunstindustrimuseets Venner 1910-2010.* Af Charlotte Christensen. *Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck,* København 2010. 270 s. ill. litt. noter. navnerregister. ib. 299 kr. [Lene Adler Petersen, Karen Bennicke, Kirsten Christensen, Paul Gauguin, Gerhard Henning, Louise Hindsgavl, Asger Jorn, Bodil Manz, Ursula Munch-Petersen, Malene Müllertz, Peder Rasmussen, Jane Reumert og Lone Skov Madsen m.fl.].
- Liv i ler* af Claus K. Jensen. *Kunstmagasinet Janus.* 3/2010, s 20-22. ill. [Varde Museum].
- En fantastisk gave.* Af Bolette Bramsen. *Antik & Auktion.* 2/2010, s 60-63. ill. [Antikvitetshandler Per Andersens testamentariske gave til Vejen Kunstmuseum]. [Arne Bang, Helge Christoffersen, Niels Hansen Jacobsen, Effie Hegermann-Lindenchrone, Jo Hahn Locher, Jais Nielsen, Patrick Nordström, Cathinca Olsen, Ebbe Sadolin og Gunnar Westmann samt Bing & Grøndahl, Den kongelige Porcelainsfabrik, Hjorths Fabrik og Palshus].

Gudhjem Museum. [På bagsiden: En samler og hans valg]. Keramik fra Hans-Henrik Dyhrs samling. Gudhjem Museum, Gudhjem 2010. [12 s incl omslag]. ill. Summary. (s 3 Forord. Af Mogens Lau, s 4-5 Samleren Hans-Henrik Dyhr, s 6-10 De udstillede keramikere. Af Hans-Henrik Dyhr og s 11 English Summary). [Udstilling med keramikere med tilknytning til det Jyske Kunstakademi, heriblandt Gutte Eriksen, Lisa Enggqvist og Dorthe Møller samt Lis Ehrenreich, Anne Fløche, Ulla Hansen, Kim Holm, Inger Rokkjær, Inge Trautner og Hans Vangsø].

European Ceramic Context 2010. Ed. by Susanne Jøker Johnsen. Bornholms Kunstmuseum, Rø 2010. 246 s. ill. noter. (s 9 Foreword. By Christian Heide Petersen, Jacob Bjerring-Hansen, Jeanett Lund, Lars Kærulf Møller, Lene Grønning & Mai Ørsted; s 10-11 European Ceramic Context 2010. By Susanne Jøker Johnsen; s 12-13 Times of Change. By Anne-Louise Sommer; s 14-15 Flux. By Martina Margetts; s 16-17 National Commissioners; s 19-127 New Talent [Julie Bartholdy og Christin Johansson] og s 129-245 Ceramic Art [Karen Bennicke og Michael Geertsen]).

Nature Morte. Keramik som billede/Ceramics as images. Af/by Louise Mazanti. Munkeruphus, Munkerup 2010. 47 s. ill. hf. 75 kr. (s 3-5 Forord/Preface. Stadigt liv/Life, still. Af/by Glenn Adamson, s 14-21 Ane Fabricius Christiansen, s 22-29 Lea-Mi Engholm, s 6-13 Camille Rishøj Nielsen, s 30-37 Mariko Wada og s 38-47 Sissel Wathne).

på tværs/across. æske med 9 hæfter á [16 s incl omslag] udgivet i forbindelse med udstillingen ”På tværs” i Ny Tap, København. ill. dansk og engelsk tekst. Hæfte 1: på tværs/across. intro (s 2 et slag for keramikken/Striking a blow for ceramics! Af/by Susanne Hangaard og Kristine Tillge Lund). Hæfte 2-9 omhandler de enkelte udstillende keramikere og deres værker, idet den kollega, der har udpeget ham/hende, har skrevet en begrundelse herfor. [Per Ahlmann, Karen Bennicke, Eli Benveniste, Lis Biggas, Louise Birch Sørensen, Martin Bodilsen Kaldahl, Steen Dybdal, Lea-Mi Engholm, Ane Fabricius Christiansen, Michael Geertsen, Susanne Hangaard, Jørgen Hansen, Jørgen Haugen Sørensen, Marie Torbensdatter Hermann, Mikael Jackson, Ole Jensen, Christin Johansson, Carsten Jørgensen, Esben Klemann, Mark Lauberg, Kristine Tillge Lund, Bodil Manz, Ursula Munch-Petersen, Malene Müllertz, Eric Nathan Landon, Marianne Nielsen, Peder Rasmussen, Anders Ruhwald, Signe Schjøth, Bente Skjøttgaard, Anne Tophøj, Kristine Vaaben og Mariko Wada samt Claydies (Tine Broksø og Karen Kjældgård-Larsen)].

3 Glasurer · 6 keramikere sætter brugskunst på bordet. [Fuglsanghus, Hørsholm 2010]. [36 s incl omslag]. ill. sign. ordliste. hf. 40 kr. (s 2 Hvad er glasur? og s 3-5 Et glasurkeramisk potentiale – et givtigt forskningsnetværk. Af Teresa Nielsen). [Jane Bailey, Anette Christiansen, Ulla Foxby, Mette Harning, Aase Oskarsson og Lise Øvlisen].

Blikket på kunsten. Aalborg Kunstpavillon præsenterer 3 syn på samme sag. Kunsthøjskolen, Aalborg 2010. [48 s incl omslag]. ill. (s 2-4 Blikket på kunsten. Af Anders Ørum og Ingelise Nørgaard). [Tove Anderberg, Lisbeth Lange, Peter Lange, Laila Stenderup og Dorte Visby].

Holkahesten. Af Mogens Lau. [10 års jubilæumsudstilling]. Gudhjem Museum, Gudhjem 2010. [24 s]. ill. litt. [Gerd Hiort Petersen, Marie Hjorth, Karin Høj Christensen, Julie Høm og Hans Munck Andersen samt Lisbeth Munch-Petersen].

Keramik - et håndværk og en kunstart. Af Henriette Westh. kunst & borger. 189. juni-juli 2010, s 3-5. ill.

Keramikkatalogen 2010. kunst & borger. 189. juni-juli 2010, s 6-9. ill. [Aage Birck, Martin Bodilsen Kaldahl, Anne Fløche, Heidi Guthmann Birck, Kim Holm, Gitte Jungersen, Sten Lykke Madsen, Lene Regius, Hans Vangsø, Ivan Weiss og Per Weiss].

Project network 2009-2010. International Ceramic Research Center Guldagergaard, Korsør 2010. 50 s. ill. [Julie Bartholdy, Jette Löwén Dall, Louise Heisel og Nikole Kruckenberg].

Baltic Woodfired 2010. Presented by cassiusclay. cassiusclay, Balka 2010. 42 s. ill. 30 kr. [Anne Mette Hjortshøj, Nina Hole, Sten Lykke Madsen, Priscilla Mouritzen og Ann Charlotte Ohlsson].

Decade one. Danmarks Designskole, Nexø 2010. 38 s. ill. (s 5 [Forord]. Af rektor Anne-Louise Sommer, s 15 Den Keramiske Drøm. Af faglærer Nina Erichsen, s 25 Fundamentals. By Head of Ceramics John Gibson og s 38 The Danish Design School, Bornholm. By Head of Department Christian Heide Petersen). [Gry Fager, Nina Götzsche, Anne Mette Hjortshøj, Christin Johansson, Anna Olivia Kristiansen, Maria Liliegren, Kristine Tillge Lund, Ann-Charlotte Ohlsson, Anders Ruhwald, Maria Rubinke, Signe Schjødt og Charlotte Thorup].

Made By Me. Afgangsudstilling 2010. Danmarks Designskole, Bornholm. Glas og keramik. Samling af postkort med fotos af bl.a. Helene Callesen, Marie Enevoldsen, Susanne Jakobsen, Carla Stine Jørsum, Charlotte Kristensen, Tanja Maria Kuijper Andreasen,

Lea Nordstrøm Pedersen og Helene Søs Schjødts og enkelte af deres arbejder.

Contemporary British Studio Ceramics: The Grain-er Collection. Ed. by Annie Carlano. With contributions from Tanya Harrod, Glenn Adamson and Michelle Mickey. Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks>], New Haven and London in association with the Mint Museum of Craft + Design, 2010. 216 s. ill. noter. index. ib. 35 £. [Martin Bodilsen Kaldahl].

Biennale Internationale. création contemporaine et céramique. [XXIe Biennale Internationale] Vallauris 2010. Somogy Éditions d'Art, Paris 2010. 191 s. ill. CD-Rom vedlagt. [Julie Bartholdy, Turi Heisselberg Pedersen, Louise Hindsgavl, Christin Johansson, Bente Skjøttgaard og Lone Skov Madsen].

Collect. The international art fair for contemporary objects presented by the crafts council. [Saatchi Gallery], London 2010. 105 s. ill. [Kim Holm, Bodil Manz og Dorte Visby].

Håndbog i studiokeramik. Teori & Teknik. Af Claus Domine Hansen. 2. udg. Erhvervsskolernes Forlag, Odense 2010. 288 s. ill. stikordsregister. [Teknik]. 375 kr.

nye udenlandske bøger 2010-2011 – et udvalg

Tomas Anagrius. Stengods. Kvidinge 2010. [24 s.] ill.

Anders B Liljefors – keramikens revolutionär. Av Gösta Arvidsson. Carlssons Bokförlag [Website: www.carlssonbokforlag.se], Stockholm. 21.05.11. ill. litt.

Muggar och ställ - En berättelse om Gustavsbergs sanitetsporslinsfabrik. Av Bengt Norling. Bokförlaget Arena [Website: www.arenabok.se], Malmö 2011. 87 s. ill. litt. ib. 148 SEK.

The White Gold of the North/Das Weiße Gold des Nordens. Rörstrand Porcelain from Sweden/Rörstrand Jugendstil-Porzellan aus Schweden. By/von Bengt Nyström. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. Maj 2011. 192 s. ill. litt. noter. engelsk og tysk tekst. ib. 49,80 €.

10,000 Years of Pottery. By Emmanuel Cooper. British Museum Press [Website: www.britishmuseum.org], London 2010. 352 s. ill. litt. hf. 24,99 £.

Chinese Ceramics. From the Paleolithic Period to the Qing Dynasty (Culture & Civilization of China). By Li Zhiyan, Virginia L. Bower and He Li. Foreword by David Ake Sensabaugh. Introductions by Li Zhiyan and Virginia L. Bower; Ding Penbo, Li Jixian and Quan Kuishan; Laurie E. Barnes, He Li, Kanazawa Yoh, and William R. Sargent. Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks>], London 2010. 608 s. ill. litt. noter. ib. 60 £.

Chinese Export Ceramics. By Rose Kerr, Luisa E. Mangoni and Ming Wilson. V & A Publishing [Website: www.vam.ac.uk], London. 02.05.11. 144 s. ill. litt. 30 £.

Modern Tradition. Korean Buncheong Ceramics from the Leeum Collection. By Soyoung Lee & Seunq-Chang Jeon. The Metropolitan Museum of Art and Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks>], London. 30.05.11. 176 s. ill. litt. noter. ib. 35 £.

Life in Ceramics. Five Contemporary Korean Artists. By Burglin Jungmann. Fowler Museum of Cultural History [Website: www.fowler.ucla.edu], Los Angeles 2010. 56 s. ill. hf. 20 \$.

Potters and Patrons in Edo Period Japan. Takatori Ware and the Kuroda Domain. By Andrew L. Maske. Ashgate Publishing [Website: www.ashgate.com], Farnham. Juni 2011. 400 s. ill. litt. noter. ib. 65 £.

The Islamic Ceramics of the Laura Collection. Ed. by Manuele Scagliola. Umberto Allemandi & Co 2010. 160 s. ill. litt. ib. 31 £.

How to Read Greek Vases. By J.R. Mertens. Metropolitan Museum of Art. Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks>], New Haven & London 2010. 176 s. ill. litt. noter. hf. 16,99 £.

This Blessed Plot, This Earth: English Pottery Studies in Honour of Jonathan Horne. Ed. by Amanda Dunsmore. Paul Holberton publishing [Website: www.paul-holberton.net], London. 01.05.11. 240 s. ill. litt. noter. ib. 30/40 £.

Hazel Johnston. By Simon Johnston. Lund Humphries [Website: www.lundhumphries.com], Farnham 2010. 144 s. ill. ib. 35 £

Irish Ceramics. The Best of Irish Ceramic Sculpture. By John Good. Mill Cove Books. Maj 2011. 85 s. ill. hf. 12 £.

Kleines ABC des Meissener Porzellans. Von Jürgen Helfricht. Husum Druck [Website: www.husum-verlag.de], Husum. Marts 2011. 144 s. ill. ib. 10,95

Meissen Porcelain. By John Sandon. Shire Collections. Shire Publications (Website: www.shirebooks.co.uk), Botley 2010. 120 s. ill. litt. hf. 14,99 £.

Der Preis des "weißen Goldes". Preispolitik und -strategie im Merkantilssystem am Beispiel der Porzellanmanufaktur Meißen 1710-1830. Von Alessandro Monti. Oldenbourg Verlag [Website: www.oldenbourg-verlag.de], München 2011. 557 s. ill. litt. noter. index. 59,80 €.

Passion für Meissen. Marouf Collection. By/von Ulrich Pietsch. Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2010. 352 s. ill. litt. engelsk og tysk tekst. ib. 64,80 €.

Early Meissen Porcelain. The Wark Collection from the Cummer Museum of Art & Gardens. By Ulrich Pietsch. Cummer Museum of Art & Gardens in association with D Giles Ltd [Website: www.gilesltd.com]. Maj 2011. 576 s. ill. litt. ib. 65 £.

Die Königliche Porzellan-Manufaktur Berlin. Eine Kulturgeschichte. Von Volker Koop. be.bra verlag [Website: www.bebra-verlag.de], Berlin. 01.10.11. 400 s. ill. ib. 78 €.

Maroni heiß und lecker. Kastanientöpfe aus Porzellan, Fayence, Steingut und Steinzeug. Von Hans D. Flach. Freundeskreis Fürstenberger Porzellan. Verlag Jörg Mitzkat [Website: www.mitzkat.de], Holzminden 2010. 112 s. ill. ib. 19,80 €.

Sammellust. Eine Einführung in das Sammeln von Porzellan aus Fürstenberg. Herausgegeben von Krueger, Thomas. Beiträge von Hans Dieter Flach, Jens Storre, Max-Michael Viol, Bernhard von Barsewisch, / Oliver Baustian, Thomas Engelke, Fischer Holger, Ulf Stein und Thomas Krueger. Jörg Mitzkat [Website: www.mitzkat.de], Holzminden 2011. 128 s. ill. litt. ib. 24,80 €.

Berliner Terrakottakunst des 19. Jahrhunderts. Von Katharina Lippold. Gebr. Mann Verlag [Website: www.reimer-mann-verlag.de], Berlin 2010. 280 s. ill. litt. noter. ib. 39,00 €.

Die Porzellan-Manufakturen des Thüringer Waldviertels. Eine Privatsammlung von Thüringer Porzellanfiguren des 18. Jahrhunderts im Fuldaer Stadtschloss. Von Gregor K. Stasch. Imhof Verlag [www.imhof-verlag.de], Petersberg. 01.12.11. 300 s. ill. litt. noter. ib.

Die Jugend der Moderne. Art Nouveau und Jugendstil - Meisterwerke aus Münchner Privatbesitz. Margot Th. Brandlhuber | Michael Buhrs (Hg.). Arnoldsche Art Publishers [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart 2010. 540 s. ill. litt. noter. ib. 49,80 €.

Hamburgs Mauerblumen. Jugendstilfliesen in Hamburger Hauseingängen. Von Birte Gaethke. Husum Druck [Website: www.husum-verlag.de], Husum 2010. 81 s. ill. litt. hf. 14,95 €.

Schönheit auf jeden Tisch - Gebrauchskeramik um 1930. Die Sammlung Buddensieg im Museum für Kunst und Gewerbe Hamburg. Von Susanne Harth. Museum für Kunst und Gewerbe [Website: www.mkg-hamburg.de], Hamburg 2010. 208 s. ill. litt. Glossar. ib. 46,80 €.

Henry van de Velde, Raumkunst und Kunsthandwerk. Ein Werkverzeichnis in sechs Bänden. Bd. 3: Keramik. Von Thomas Föhl und Antje Neumann. Triton Verlag [Website: www.triton.spiderdesign.de], Laubach og Berlin. Marts 2012. 650-750 s. ill. litt. noter. ib. 240 €.

Young-Jae Lee. Formen aus der Erde - Keramik im Spiegel der Werke der ALTANA Kunstsammlung. Von Jean-Christophe Ammann. Wienand Verlag [Website: www.wienand-koeln.de], Köln 2010. 120 s. ill. litt. tysk og engelsk tekst. hf. 36 €.

Kenzan Potier Ermite Regards Sur un Artiste Japonais de Jadis. Par Yasuko Ono-Descombes. L'Harmattan [Website: www.editions-harmattan.fr]. 2011. 125 s. ill. hf. 13 €.

The Art of Toshiko Takaezu. In the Language of Silence. By Peter Held. The University of North Carolina Press [Website: www.uncpress.unc.edu], Chapel Hill. 25.03.11. 160 s. ill. litt. ib. 40 \$.

Fukami. Purity of Form. By Andreas Marks. Clark Center for Japanese Art & Culture. 25.06.11. 172 s. ill. litt. ib. 34 £.

Japan beginnt an der Ostsee. Die Keramik des Jan Kollwitz. Von Christoph Peters und Götz Wrage. Wachholtz Verlag [Website: www.wachholtz.de], Neumünster 2010. 96 s. ill. hf. 19,90 €.

Céramiques. Traité d'expertise technique et de conservation-restauration. Par Jacques Peiffer. Faton [Website: www.faton.fr]. 2010. 251 s. ill. litt. ib. 95 €.

Biennale Internationale création contemporaine et céramique. Vallauris 2010. Somogy éditions

d'art. [Website: www.somogy.net], Paris 2010. 191 s. ill. hf. 34 €.

Bernard Courcoul · une vie de potier d'art. Par Bernard Courcoul. Art Création Réalisation [Website: www.acr-edition.com], Paris 2010. 192 s. ill. litt. 39 €.

Jacqueline Lerat. La Revue de la céramique et du verre [Website: www.revue-ceramique-verre.com], Vendin le Vieil 2010. 168 s. ill. lit. 35 €.

Gustavo Pérez. Rencontre avec la porcelaine de Sèvres. La Revue de la céramique et du verre [Website: www.revue-ceramique-verre.com], Vendin le Vieil 2010. 96 s. ill. lit. 19,50 €.

A Chosen Path. The Ceramic Art of Karen Karnes. By Mark Shapiro. University of North Carolina Press [Website: <http://uncpress.unc.edu>], Chapel Hill 2010. 129 s. ill. litt. ib. 40 \$.

Masters: Earthenware. By Ray Hemachandra and Matthais Ostermann. Lark Ceramics Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2010. 318 s. ill. 17,99 £.

Mastering Raku. By Steve Branfman. Rev. ed. Lark Ceramics Books [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2010. 176 s. ill. ib. 19,99 £.

500 Raku. By Ray Hemachandra & Jim Romberg. Lark [Website: www.larkbooks.com], Asheville. 07.05.11. 420 s. ill. hf. 16,99 £.

500 Vases. Contemporary Explorations of a Timeless Form. By Ray Hemachandra and Julia Galloway. Lark [Website: www.larkbooks.com], Asheville 2010. 420 s. ill. hf. 16,99 £.

Advanced Pottery by Linda Bloomfield. Robert Hale Ltd. [Website: www.halebooks.com], London 2011. 192 s. ill. litt. ib. 35 £.

The Kiln Book. By Frederick L. Olsen. 4th rev. ed. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 15.05.11. 288 s. ill. litt. ib. 35 £.

Keramische Glasuren. Ein Handbuch mit über 1100 Rezepten; mit Erläuterungen und Formeln. Von Wolf Matthes. 4. Aufl. Hanusch Verlag [Website: www.hanusch-verlag.de], Koblenz 2011. 515 s. ill. litt. ib. 49,80 €.

Anmeldes i keramiske noter 34/2011

The Pilgrim Art. Cultures of Porcelain in World History. By Robert Finlay. California World History Library. University of California Press [Website: www.ucpress.edu], Berkeley 2010. 416 s. ill. litt. noter. ib. 34,95 \$/24,95 £.

Throwing Large. By Nic Collins. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2011. 112 s. ill. litt. index. hf. 15,99 £.

Maiolica. By Daphne Carnegy. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2011. 112 s. ill. litt. index. hf. 15,99 £.

Lustre. By Greg Daly. A & C Black [Website: www.acblack.com], London. 01.06.11. 128 s. ill. litt. hf. 15,99 £.

www.keramikkens-venner.dk

Takket være en stor indsats fra Ane Holst Schmidt er Keramikvens Venners website nu klar til brug.

På www.keramikkens-venner.dk finder du foreningens vedtægter, oplysninger om dens bestyrelse samt ikke mindst oplysninger om kommende arrangementer, generalforsamling, generalforsamlingsreferat mv samt links på internettet til forskellige udstillingssteder i Danmark samt andre nyttige links.

www.keramikkens-venner.dk er ikke færdigudviklet og vil blive udbygget efterhånden. Foreningen modtager gerne forslag til udbygning af websiten, så den kan blive endnu bedre.

e-mailadresser

Keramikkens Venner har e-mailadresser på en hel del af medlemmerne, men mangler stadig en del. Bestyrelsen skal derfor opfordre de medlemmer, der har en e-mailadresse til at meddele sekretæren denne samt holde sekretæren opdateret med ændringer.

Det gør bl.a., at vi i en længere periode har udsendt en e-mail forud for arrangementer, både som en påmindelse til de, der har meldt sig; men også for at give de, der ikke har meldt sig, en chance for at deltage i arrangementet. Tilsvarende gælder meddelelse om flytning af den lige afholdte generalforsamling, hvor mange fik den per e-mail, hvorved foreningen sparede en del porto.

... at give af et godt Hjerte og et glad Sind. Kunstindustrimuseets Venner 1910-2010. Af Charlotte Christensen. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck [Website: www.nytnordiskforlag.dk], København 2010. 270 s. ill. litt. noter. navneregister. ib. 299 kr.

Dette er en meget indbydende bog, som man umiddelbart må glæde sig til at stifte nærmere bekendskab med, selv om jubilæumsbøger og festskrifter ikke er blandt de publikationer, man har øverst på ens ønskeseddel, medmindre man står jubilaren nær. Men denne bog, der nylig er udgivet i anledning af selskabet Kunstindustrimuseets Venners 100 års fødselsdag, bør kunne interessere en langt større kreds end de 5-600 medlemmer, der i dag samler sig om Kunstindustrimuseet og museets venneforening.

Det er dansk kulturhistorie fra de sidste hundrede år, der her lægges frem i en form, hvor det er kilderne i bl.a. museets arkiv og museets tidligere udgivelser, som direkte får lov at fortælle om forløbet, formidlet af den erfarne kunst- og kulturhistoriker Charlotte Christensen. Gennem teksten føler man sig i nær kontakt med aktørerne omkring venneforeningen og museet, og i denne kreds finder man ofte nogle af tidens mest interessante personligheder. Enkelte var selv samlere i et omfang, vi sjældent ser i dag, og deres tilknytning til museet gennem venneforeningen betød i en række tilfælde, at disse medlemmers samlinger eller dele deraf på sigt blev overdraget museet.

Beretningen om venneforeningen bidrager på den måde også til historien om nogle kendte danske privatsamlinger i første halvdel af 1900-tallet. I en senere tid, hvor venneforeningen i højere grad støttede indkøb af samtidig dansk kunsthåndværk, er bogen mere med til at belyse kunstnerne og evt. de gallerier, der formidler dem. Det hele kædes så sammen til en meget velskrevet beretning om genstandenes vej ind i museets samlinger og dermed til Kunstindustrimuseets egen mere end hundredårige historie.

Bogen kan også læses ”på tværs” som en gennemgang af en lang række af Kunstindustrimuseets fineste erhvervelser, bl.a. hovedværker i keramiksamlingen. I venneforeningens aller tidligste periode var Emil Hannover museets direktør. Han var meget optaget af at skabe en keramikhistorisk samling med erhvervelser på et meget højt, internationalt niveau. Parallelt med dette skrev han sit faglitterære hovedværk ”Keramisk Haandbog”. Støtten fra venneforeningen muliggjorde i denne sammenhæng nogle af de mest betydningsfulde tilføjelser til museets keramiske samling.

I de seneste årtier har vennerne især bidraget med fremragende arbejder af samtidens danske keramikere som blandt andre Karen Bennicke, Bodil Manz, Ursula Munch-Petersen, Malene Müllertz, Peder Rasmussen, Jane Reumert, Lene Adler Petersen, Kirsten Christensen, Louise Hindsgavl, Lone Skov Madsen og Asger Jorn.

Mange værker er illustreret af Pernille Klemp's instruktive og meget smukke fotografier, flere helsides i bogens statelige format. De velskrevne billedtekster rummer i sig selv et væld af oplysninger, tit nye og overraskende også for undertegnede, der som tidligere mangeårig medarbejder ved Kunstindustrimuseet ellers mente sig ret vidende i dette stof. Trykmæssigt er bogen helt i top, som det måtte forventes fra Narayana Press i Gylling.

Når bogen er gennemlæst, bundfælder sig et indtryk af, hvordan et kunst- og kulturhistorisk, samtidsaktuelt museum over så lang en periode som hundrede år forandrer sig ganske meget i forhold til den kernegruppe af brugere, som en venneforening kan og skal udgøre. Dermed får man et interessant perspektiv på tidernes vekslende brug af de kulturgoder, vi alle er en slags medejere af, og som alle på en eller anden måde er med til at opbygge og udvikle.

Den opgave må jo nok være særlig bevidst hos medlemmer af en kulturinstitutions venneforening eller andre grupper, som har særlige emneinteresser. Det er en værdifuld vekselvirkning, som bogen om Kunstindustrimuseets Venner belyser ganske tankevækkende.

Jørgen Schou-Christensen

Georgine Ipsens erindringer. Ved Kathrine Jørgensen og Bente Holst. Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck [Website: www.nytnordiskforlag.dk], København 2010. 173 s. ill. litt. noter. slægtstavle. navne- og stedsregister. ib. 299,95 kr.

Kathrine Jørgensen og Bente Holst, der tidligere har udgivet bøger om keramikfabrikationen på virksomheden P. Ipsens Enke, Kgl. Hof Terracottafabrik, i 2001 og i 2007, har her stået for udgivelsen af et kildemateriale med relation til samme fabrik. Det drejer sig om erindringer skrevet af et barnebarn til fabrikkens grundlægger, Georgine Ipsen (1877-1957). Hendes farfar, Rasmus Peter Ipsen grundlagde fabrikken i 1843, men døde allerede i 1860. Derefter blev virksomheden drevet af videre af Georgines farmor og

siden af hendes far Bertel Ipsen. Han døde i 1917, hvor fabrikken ophører i Ipsen-familiens regi.

Georgines erindringer, der først forelå som en maskinskrevet beretning i familien, mens et eksemplar senere er kommet i Nationalmuseets eje, menes at være skrevet i 1940'erne, altså med temmelig lang afstand til de begivenheder, der skildres. Det betyder imidlertid ikke noget for indholdet. Georgine Ipsen er en god fortæller, der levende og detaljeret beskriver enkeltheder om livet i Ipsen-familien før og efter hendes fødsel. Hun husker godt og har uden tvivl fået meget berettet i sit barndomshjem. Georgine blev aldrig gift og boede derfor i sit barndomshjem lige til fabrikken lukkede. Ipsen-hjemmet var et hjem med mange mennesker, beboet af tre generationer og med en stadig trafik af tanter og onkler, fætre og kusiner på kortere eller længere ophold. Da Georgines mor døde ved hendes fødsel, blev hun særlig knyttet til sin farmor og farmoderens tre ugifte søstre, der regerede på førstesalen i familiens hus.

Erindringerne indledes med en grundig beskrivelse af lokaliteten for bolig og fabrik, Frederikssundsvej, der dengang lå på landet udenfor København. Nabolag og naboer, natur, transport til og fra byen, beskrives malende, så et tidsbillede fremmanes. Der suppleres med detaljer både om privatboligen og havens udseende og med en gennemgang af fabriksbygningen og placering og organisation af dens enkelte enheder: fra hestestald og kontor, til lager, maler- og drejerstue, ovne osv.

Georgine har sans for at beskrive praktiske detaljer i dagliglivet i klunketiden, som gjorde forskellige arbejdsprocesser tids- og mandskabskrævende, arbejdsmetoder som måske nemt er blevet glemt af eftertiden. Ved gennemgangen af fabrikken tydeliggøres det, hvordan arbejdsgangen var, og hvor mange ansatte, der var til de forskellige funktioner i forskellige perioder, men egentlig fortælles der meget lidt om selve produktionens art og udseende. Vi får nyttige oplysninger som navnene på flere drejere og malere og deres specialer. De græskinspirerede sorte vaser, som blev et gennembrud og en stor eksportartikel fra fabrikken og andre typer dekorationer, som udsparringsteknikken og pottemagervasens indlagte lerdekoration, beskrives kortfattet.

Et interessant afsnit handler om virksomhedens deltagelse på flere Verdensudstillinger. Hvordan kontakter etableredes og deltagelsen planlagdes, hvordan standen blev sammensat og salget forløb. Georgine havde evner for det merkantile aspekt, som hun dels varetog ved i en årrække at arbejde på fabrikkens kontor og dels ved senere at arbejde i dens butikker i København. Begge steder tog hun sig af de udenlandske forretningsforbindelser. Højdepunktet i hendes arbejds-

levet blev uden tvivl, da hun i år 1900 under Verdensudstillingen i Paris opholdt sig i byen i hele udstillingsperioden, hvor hun passede fabrikkens stand. Dette ophold bød også på en afstikker til London. De nye indtryk beskrives levende og entusiastisk.

Alt i alt giver bogen et fint tidsbillede af en periode omkring år 1900, hvor nye vaner og livsformer for alvor slog igennem i Danmark. Man får et godt indtryk af forholdet mellem arbejdsgiver og ansatte og som nævnt en skildring af arbejdet på fabrikken og i nogen grad af produktionen, men bogen er langt mere en beskrivelse af livet i familien Ipsen end et keramikhistorisk dokument. Som sådan er bogen underholdende og rørende læsning, bl.a. fordi Georgine Ipsen skriver med indlevelse og giver en fin personkarakteristik af sine nærmeste såvel som de mennesker, hun møder. Samtidig giver bogen en lærerig skildring af betingelserne og begrænsningerne for kvindeliv i perioden. På den ene side står den stærke og disciplinerede farmor, der efter sin mands død overtager fabrikken og styrer den og hele familien, indtil hendes søn er gammel nok til at overtage driften af virksomheden. På den anden side Georgine selv, der har interesse for sprog og musik, som hun længe dyrker på et avanceret fritidsplan, samtidig med at hun som ugift skal hjælpe til i husholdningen. Senere får hun en kort periode arbejde som fransklærerinde. Skolearbejdet er en beskæftigelse, der tydeligvis glæder hende, men så kalder familien igen, og ligeså naturligt opgiver hun lærergerningen for at hjælpe på kontor og i forretning. Det sker uden de store beklagelser, hun ser det ikke som et valg, men som sin pligt over for familien og firmaet og prøver med sit lyse sind at få det bedste ud af de muligheder, der bydes. Det er bevægende læsning og et fint vidnesbyrd om, hvorledes livet var i Danmark på den tid.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør, cand.mag. og mag.art.
Det danske Kunstindustrimuseum

Svenska serviser 1950-1975. Av Michél Carlsson och Urban Orzolek (foto). Ica Bokförlag [Website: www.icabokforlag.se], Stockholm 2010. 160 s. ill. register. ib. 205 SEK.

Författaren är själv samlare av svenskt porslin och till yrket journalist. Det märks både i urval och i bokens presentationer av fabriker, konstnärer och serviser. Urvalet är personligt och samtidigt spännande.

Boken visar upp ett rikt urval av flera moderna servis-klassiker från de första tjugufem efterkrigsåren, enligt uppgift 140 servisdekorer från tidens stora fabriker Rörstrand, Gustavsberg, Gefle och Karlskrona, alla

förr eller senare ingående i Upsala-Ekebykoncernen. En rad kända formgivare som Stig Lindberg, Hertha Bengtsson, Carl-Harry Stålhane, Marianne Westman, Karin Bergquist och flera andra har fått egna biografier. Serviserna med bild, namn och konstnär, produktionstid m.m. redovisas sedan kronologiskt decennium för decennium, dvs. 1950-tal, 1960-tal resp. 1970-tal med en kort inledning. Boken avslutas med ett dekorregister.

Fabrikerna presenteras var för sig och i relation till Upsala-Ekeby. Det är väl bra men gör att man skulle önskat en mer sammanfattande inledning och överblick över utvecklingen där Upsala-Ekebys koncernbildning och styrande roll i sammanhanget belysts. Kanske också en förklaring till varför flera serviser från mindre fabriker, t.ex. Höganäs (Old Höganäs) och andra inte är med, kanske också en bättre förklaring till varför dekormaterialet ansetts ”alltför stort och vildvuxet för en heltäckande presentation” men urvalet ändå kan visa ”servisproduktions bredd”. Och nog tycker man sig känna igen en rad andra skribenter här och var i historikerna. Det är därför tråkigt att någon källförteckning eller litteraturlista inte är medtagen. Det hade höjt dess värde som stöd för samlare. Boken är annars väl illustrerad med alla tallrikar i utmärkta färgfotografier.

Bengt Nyström

Lisa Larson · Keramik/Ceramic Designer. Av/by Märta Holkers. Gustavsbergs Porslinsmuseum [Website: porslinsmuseum.varmdo.se] och Bokförlaget Arena [Website: www.arenabok.se], Stockholm och Malmö 2010. 74 s. ill. litt. Text på svenska med engelsk parallelltext i översättning.

I samband med utställningen Lisa Larson på Gustavsbergs Porslinsmuseum 2010 har en ny bok om den numera världsberömda keramikern givits ut. Både utställningen och boken speglar Lisa Larson konstnärliga mångsidighet och utveckling under hela sex årtionden.

Lisa Larson är född i Småland och utbildade sig vid Slöjdföreningens skola i Göteborg, idag HDK. Rektorn Åke Hult placerade henne på keramiklinjen där hon fick keramikern Kurt Ekholm, känd från Arabia och även Rörstrand, som huvudlärare. Hon kände genast att hon hamnat rätt. Efter några år gifte hon sig med målaren Gunnar Larson och båda ungdomarna drömde om att arbeta som fria konstnärer med egna verkstäder.

Men ödet ville annorlunda. Kurt Ekholm hade skickat in några alster till en tävling 1954, där jurumedlem-

men Stig Lindberg uppmärksammade hennes saker. Strax därefter, skrev han och erbjöd ett provår på Gustavsbergs Porslinsfabrik.

Den svenska konstindustrin upplevde något av en guldålder under 1950-talet, som kröntes med framgångarna på H 55. Konstnärer och konsthantverkare engagerades inom en rad designområden och många fullföljde en tradition med en förfinad och sofistikerad keramik som t.ex. Berndt Friberg.

Många yngre keramikere hade tröttnat på det eleganta formspråket. I motsats till detta fanns flera som började arbeta med mer kraftfulla uttryck, mer rustikt och i viss mån primitivt. Till dessa hörde även Lisa Larson.

Så inleddes första studieår vid Gustavsberg och Lisas första modellserie för produktion vid fabriken blev Lilla Zoo. 1955 blev hon fast anställd och fick en egen verkstad och hjälp av erfarna drejare och hon satsade på en hel del unik keramik dessa år, inte bara figurer utan också stora kraftfulla vaser med ristad dekor.

Genombrottet kom 1958 med ABC-flickorna. Hon har under åren svarat för ett otal djur och människor, ofta i chamotte. På sextioalet kom Larsons ungar och Afrika och karriären löpte vidare med ett stort antal figurer, djur och en fri keramik i nya spännande former och material. På den vägen uppmärksammades hennes keramik i Japan och hon blev internationellt känd.

Boken ger en bra sammanfattning av Lisa Larssons och hennes olika keramiska ansikten och är väl illustrerad i svart/vitt och färg.

Bengt Nyström

Slipware and St Ives. The Leach Pottery 1920-1937. By John Edgeler. Cotswold Living Publications [website: www.cotswoldsliving.co.uk], Winchcombe 2010. 158 s. ill. litt. hf. 35 £.

John Edgeler har siden 2005 udgivet fire bøger, der kredser om Michael Cardew, Ray Finch og Winchcombe Pottery, som Michael Cardew genoplivede og senere overdrog til Ray Finch. Derudover har han skrevet om Fishley'erne fra Fremington. Nu er turen så kommet til den keramikere, der vel i det 20. århundrede har øvet størst indflydelse på de europæiske keramikere. Således har flere danske keramikere arbejdet i kortere eller længere perioder hos Leach Pottery i St Ives, heriblandt Gutte Eriksen (1948) og Anna Kjærsgaard (1956-1958), mens atter andre har

besøgt Bernhard Leach og gennem dette møde er blevet påvirket af Leach og hans holdninger, udover at endnu flere har læst hans "A Potter's Book", som er genoptrykt gang på gang, siden den udkom første gang i 1940.

Forfatteren behandler her Bernhard Leach og lertøjet fra Leach Pottery i St Ives fra dets etablering i 1920 og frem til 1937, hvor fokus i den hidtidige litteratur mest har været på stentøjet fra Leach Pottery. En periode på 17 år, der fortælles meget om, og som der er mange myter om, stykket sammen 50 år efter eller senere. John Edgeler tager derfor udgangspunkt i det mere håndgribelige, nemlig pottemageriets produktion, så bogen er fortrinsvis en visuel historie om den tidlige lertøjsperiode i Leach Pottery's historie. Bogen er derfor også en fryd for øjet med dens mere end 180 farvefotografier af fade, tallerkener, skåle, kopper, krus og tekander mv dekoreret med mere eller mindre stiliserede planter og dyr.

John Edgeler synes at være velfunderet med hensyn til genstandenes datering og dermed Leach Pottery's udvikling, idet mange af tingene stammer fra museer og private samlinger, hvor i hvert fald museerne som hovedregel har godt styr på deres egne indkøb, mens det måske mere kan knibe med tilkomne gaver. Samlere burde jo gøre det samme som museerne, nemlig notere sig de væsentligste oplysninger i forbindelse med nyanskaffelser, så denne viden bevares for eftertiden, dvs erhvervelsesomstændigheder, dato for erhvervelsen og ikke mindst - om muligt - et årstal for, hvornår den enkelte genstand er fremstillet samt den anvendte teknik ved fremstillingen. De enkelte genstande bør selvfølgelig ved et påklæbet nummer entydigt kunne henføres til noteringerne.

Forfatteren tager i det indledende kapitel "Beginnings" fat i tiden før oprettelsen af Leach Pottery, dvs mødet med Shoji Hamada samt den indflydelse som den japanske, kinesiske og koreanske keramiske tradition udøvede på de to, udover den indflydelse som den engelske lertøjstradition også havde på produktionen i St Ives.

Herefter følger kapitlet "The foundation of the Leach Pottery and its site". Forfatteren kommer bl.a. ind på pottemagerhølet, hvor man først anvendte en drejeskive af japansk oprindelse, men hvor man hurtigt gik over til en mere effektiv fremstillet af Michael Cardew. Derudover behandles en helt række andre redskaber samt pottemageriets første ovne, hvoraf man efterhånden fik bygget flere forskellige typer. Herudover behandles tilblivelsen af pottemageriets specielle stempel/mærke samt anvendte forme, teknikker, dekorativ stil og temaer.

Det mest omfattende kapitel er "A chronological illustration of forms", som deles op i forskellige perioder, "The foundation years (1920-1923)", "The Cardew period (1923-1926)", "Japan and the return of Hamada (1926-1930)", samt endelig "Dartington Stoke and St Ives (1930-1937)".

Bogen afsluttes med interviews af pottemagerne John Hudson, Andrew McGarva og Peter Smith, der i dag arbejder med 'slipware'. Endelig et essay om *Firing technology and the search for the 'English Tradition'* af dr. Oliver Kent, hvorefter der følger nogle tekniske noter, heriblandt et glossary om "slipware" samt en emneopdelt selektiv bibliografi.

Det ville have været praktisk med lidt udførligere billedtekster, idet man nødvendigvis må ned i teksten for at læse om de enkelte gengivne genstande og for at finde ud af, hvilket museum eller samling den stammer fra.

Bogen er skrevet med stor indsigt og indlevelse i Bernhard Leach og Hamadas tidlige år i St Ives og er absolut et væsentlig supplement til de mange bøger, som allerede findes om disse to fine keramikere og Leach Pottery, men bogen viser også denne periodes indflydelse på form, design og æstetik i tiden som fulgte, såvel i St Ives som i Mashiko og Winchcombe.

Gunnar Jakobsen

Contemporary British Studio Ceramics: The Grainer Collection. Ed. by Annie Carlano. With contributions from Tanya Harrod, Glenn Adamson and Michelle Mickey. Yale University Press [Website: <http://yalepress.yale.edu/yupbooks>], New Haven and London in association with the Mint Museum of Craft + Design [Website: www.mintmuseum.org], Charlotte 2010. 216 s. ill. noter. index. ib. 35 £.

Denne bog, som ledsager udstillingen af samme navn på the Mint Museum of Craft and Design i Charlotte, North Carolina, er ikke et traditionelt katalog, men i højere grad tænkt som et referenceværk, der dokumenterer væsentlige dele af en udviklingshistorie i nyere britisk studiokeramik i perioden fra 1980 til 2009. Alle udstillingens værker - og dermed bogens - tilhører "The Diane and Marc Grainer Collection" i Washington. Ægteparret har gennem de sidste mere end 35 år været entusiastiske samlere af mange forskellige former for kunsthåndværk og billedkunst, men har haft en særlig forkærlighed for den britiske keramik i perioden og deres samling tæller nu mere end 700 stykker keramik og udvides til stadighed. Til denne udstilling er der udvalgt ca. 250 værker fra samlingen fordelt på 100 kunstnere, hvoraf nogle få

ikke længere er bosat i England (bl.a. undertegnede), men som i den amerikanske optik er en del af den engelske scene bl.a. via uddannelsesbaggrund og anden tættere tilknytning til det engelske miljø.

Udstillingen, som jeg havde lejlighed til at se ved åbningen i oktober 2010 (samtidig med indvielsen af den helt nybyggede museumsbygning), er meget smukt sat op og er en imponerende tour-de-force gennem denne periodes mangfoldighed af kunstneriske tilgange til det keramiske udtryk i det engelske miljø. Grainer-samlingen har et højt kvalitetsniveau. Ægteparret er gået efter, og har været i stand til at købe væsentlige værker af de enkelte kunstnere og det var en næsten rørende oplevelse at se et så stort opbud af værker fra præcis den periode i engelsk keramik, som jeg selv har fulgt tæt gennem hele min egen karriere. Faktisk har jeg end ikke i England oplevet en samlet udstilling, der matcher denne i beretningen om det historiske forløb (selv om de store, offentlige samlinger i England, bl.a. Crafts Council Collection, må formodes at rumme værker af samme kaliber).

The Grainers har interesseret sig for en meget bred vifte af keramiske udtryk: fra det funktionelle til det rent skulpturelle; fra figurtraditionen til 'The Abstract Vessel'; fra Richard Slee til Gordon Baldwin og Nicholas Rena; fra Walter Keeler til Barnaby Barford; fra Alison Britton til Grayson Perry, for nu bare at nævne nogle få.

Bogen er et ret klassisk udstyret værk med et enkelt og klart layout: billedsiden består af ét opslag pr. kunstner med en fyldig og opdateret biografisk note. Der er både en fuldstændig værkoversigt og et alfabetisk index. Artikel-mæssigt introduceres emnet først grundigt af udstillingens kurator, Annie Carlano, som er leder af Craft og Design ved the Mint Museum. Udover beretningen om selve udstillingens tilblivelse og indsigtfulde generelle betragtninger over emnet, fremlægger hun her bl.a. det interessante spørgsmål om, hvorvidt udstillingen kan ses som et afsluttende kapitel for en periode, hvor tilhørsforholdet til en særlig keramisk kultur og tradition var en selvfølge-lighed hos de fleste udøvere, og udtrykker en formodning om at dette ikke nødvendigvis vil være tilfældet fremover i et felt, der i høj grad henter sin inspiration fra et mangefacetteret kulturelt billede.

Bogens hovedartikel er skrevet af Tanya Harrod, Englands teoretiske ekspert på området *par excellence* med en uhyre bog- og artikelproduktion bag sig. Hun øser af sin utrolig store viden i sædvanlig lavmælt og lakonisk stil og får fortalt den ret komplekse historie om de forskellige, parallelt løbende bevægelser op gennem det 20. århundrede, der danner den mere eller

mindre direkte baggrund for de udstillede værker, og leverer i det omfattende noteapparat mange gode forslag til uddybende læsning. Styrken i fremstillingen er hendes særlige kombination af stor kunsthåndværksmæssig viden - også helt ned i de tekniske detaljer - koblet med en nærmest antropologisk tilgang, der sætter de historiske hændelsesforløb og tendenser ind i en meget bredere samfundsmæssig og politisk kontekst. Ikke mindst har hun et skarpt blik for de skiftende uddannelsesmæssige betingelser og muligheder - helt ajourført, hvilket er tankevækkende læsning - også overført til en dansk situation.

Bogen har naturligvis også en beretning i interviewform med Diane og Marc Grainer om deres personlige historie med samlingen. Den giver et fint indblik i, hvordan besættelsen af at samle udvikler sig, og i spændingen mellem det særlige gehør for hinandens ønsker og smag og det forhandlingsklima, som parret udvikler og indvikler hinanden i hver gang, de er på keramiske indkøb.

Afslutningsvis giver Glenn Adamson fra Victoria & Albert Museum i en kort artikel om 'Post Studio Ceramics in Britain', et bud på en fremtid for keramikken. Hans udgangspunkt er en observation igennem de senere år af en ændring i forholdet til både den selvstændige produktion i de enkelte små værksteder (eksempelvis mht. at få produceret sine værker andetsteds ved hjælp af andre, f.eks. i Kina) og også i betydningen af selve værket som autonomt udtryk. Dog er det, som han også selv giver udtryk for, - alt taget i betragtning - foreløbig en vision på en måske lidt tynd baggrund. Men det formindsker nu ikke bogens status som et vægtigt og velskrevet bidrag til viden om denne periodes keramiske udfoldelser i det britiske.

Martin Bodilsen Kaldahl

Hedendaagse Keramiek in Nederland. Contemporary Dutch Ceramics. Af Piet Augustijn. Nederlandse Vakgroep Keramisten [Website: www.nvk-keramiek.nl], Oudenbosch 2008. 470 s. ill. nederlandsk tekst. 47,50 €.

Hvis man ikke forstår bogens titel *Hedendaagse Keramiek in Nederland*, så forklarer den engelske undertitel, hvad bogen handler om, nemlig nutidig nederlandsk keramik. Lidt misvisende, selv om oplysningen er korrekt, men signalerer også at bogen er på engelsk, hvilket ikke er tilfældet, for teksten er udelukkende på nederlandsk, for nu at benytte de i dag gældende betegnelser for Holland og hollandsk. Det skal dog ikke afskrække nogen fra at stifte bekendtskab med denne flotte omfangsrige udgivelse

om nederlandsk keramik, for selvfølgelig vil man kunne få noget ud af den, selv om man kun skulle forstå dele af teksten, for med baggrund i det danske og kendskab til engelsk og tysk forstår man dog en del og dertil kommer så, at bogen er rigt illustreret og absolut en fryd for øjet.

Bogen er udgivet af NVK - Nederlandse Vakgroep Keramisten, som er en forening for keramikere i Nederlandene. Bogen er opdelt i 3 afsnit som på nederlandsk er "Het vrije werk", "Vormgeving in keramiek" og endelig "Nederlandse Vakgroep Keramisten".

De to indledende afsnit, som er skrevet af Piet Augustijn, viser mange fine eksempler inden for de to områder, fri kunst og mere traditionelle brugsting, hvoraf, så vidt jeg har konstateret, kun få er medlem af NVK, måske lige bortset fra Hein Severijns, men ellers møder vi i afsnittet "Het vrije werk" kendte keramikere som Paula Bastiaansen, Jeroen Bechtold, Wouter Dam, Barbara Nanning og Piet Stockmans samt Johan van Loon. Sidstnævnte arbejdede i 1977 på Den kongelige Porcelainsfabrik i København.

"Het vrije werk" med sine 46 keramikere og "Vormgeving in keramiek" med sine 25 keramikere tager udgangspunkt i de forskellige uddannelsessteder samt gallerier og museer, hvorunder vi finder beskrivelser af disse keramikeres arbejder.

"Nederlandse Vakgroep Keramisten" er en alfabetisk gennemgang af NVKs 276 medlemmer, som hver har fået en side med fødselsår, adresse, uddannelse og signatur samt et foto af et enkelt værk udover en kort udtalelse af keramikeren.

Det er derfor lidt ærgerligt, at de to indledende artikler ikke er oversat til engelsk, men det kan nås endnu, for man kunne jo nøjes med at vedlægge et hefte med den engelske tekst og bogen ville dermed nå et større publikum.

Gunnar Jakobsen

The Cultural Aesthetics of Eighteenth-Century Porcelain. Ed. by Alden Cavanaugh and Michael E. Yonan. Ashgate Publishing [Website: www.ashgate.com], Farnham 2010. 215 s. ill. litt. noter. index. ib. 55 £.

Som titlen måske antyder, er det langtfra en lettilgængelig bog, som nu er udkommet om det 18. århundredes porcelæn. Bogen er anlagt som en antologi med 8 længere artikler skrevet af lige så mange forfattere om højt specialiserede temaer indenfor det keramiske felt i 1700-tallet.

De tre første artikler relaterer alle i hver sin teoretiske form til forholdet imellem natur og kultur i porcelænsfremstilling. Glenn Adamsons artikel handler om idégrundlaget for at fremstille tidligt amerikansk porcelæn i Philadelphia, mens Mimi Hellman behandler brugen af porcelænsblomster i tidens kunsthåndværk og debatterer, hvorledes begreber som illusionisme, kunstlethed og natur skal forstås i denne sammenhæng. Endelig følger Michael E. Yonans artikel om porcelænskabinetterne ved slottet Schönbrunn, der omhandler forskellige sider af porcelænets rolle i periodens rumindretning. I denne og de efterfølgende artikler af Heather MacPherson og Erin J. Campbell behandles emnet identitet og porcelæn. Her er det naturligt, at en ikke europæisk kontekst, som forholdet imellem europæisk og østasiatisk porcelæn, inddrages. I Campbells artikel belyses brugen af importporcelæn i Venedig ud fra en bestemt opsats til porcelæn udformet af Andrea Brustolon omkring år 1700. Derefter følger en artikel af Alden Cavanaugh om et specielt rejseservice med dele i porcelæn og forgyldt sølv lavet til Ludvig XV's dronning Marie Leszczyńska i 1729, som en gave fra kongen i anledning af kronprinsens fødsel, igen en blanding af europæiske og østasiatiske elementer.

Bogens tre sidste artikler berører også spørgsmålet om identitet, men mere ud fra overvejelser om etnicitet og race belyst ved specialtemaer. Brugen af bestemte stikforlæg i perioden tages op af Dawn Odell, spørgsmålet om, hvorledes sorte personer afbildes på tidligt Meissenporcelæn drøftes af Adrienne L. Childs, og til sidst introduceres et spansk tema, der omhandler forholdet imellem San Fernando Akademiet og Buen Retiro porcelænsfabrikken skrevet af Andrew Schulz. Her er det en spansk perspektivering af den islamiske arv som et mønsterelement på porcelæn, der er i fokus.

Alle artikler er skrevet på et højt specialiseret fagligt plan, der forudsætter megen viden om perioden og de enkelte temaer. Teksten bevæger sig på et fintmasket detaljeringsniveau med mange henvisninger og et fyldigt noteapparat. Netop fordi teksterne er yderst specialiserede og krævende, fungerer de bedst, hvis de læses enkeltvis og ikke i sammenhæng, der er mange pointer at fundere over i de enkelte artikler. Bogens mål er således ikke at belyse temaet porcelæn i genstandsmæssigt relaterede kontekster eller en stilhistorisk sammenhæng, bogens ærinde er et helt andet.

Målet er at afprøve en række forskellige metodiske tilgange til fortolkning af et keramisk materiale. Hertil hentes inspirationen fra den forskning, som de senere år har fundet sted inden for faget visuel kultur generelt. Der tages udgangspunkt i den kritiske akademiske tilgang til stoffet, som oprindeligt kom til den kunsthistoriske forskning fra fag som antropologi, historie og litteraturvidenskab, og som indtil nu primært

har været appliceret på temaer i billedkunst, arkitektur og skulptur.

Megen af denne nyere, mere tværfaglige forsknings-tradition har sin oprindelse i Amerika, og det er derfor også naturligt, at de fleste forfattere til bogens essays har haft deres akademiske træning indenfor en amerikansk forskningstradition. Blandt de fortolkningsmetoder, som bringes i spil i artiklerne og anvendes i en afprøvning af indholdet ud fra generelle betragtninger vedrørende f.eks. visuel repræsentation, er tolkningsmodeller hentet fra hermeneutikken og psykoanalysen. Om den faglige diskurs, der anlægges i de enkelte artikler fungerer, må være op til den enkelte læser at vurdere. Der er ingen tvivl om, at detaljeargumentationen i flere af artiklerne leder frem til nye pointer i forståelsen af det overordnede begreb, som bogens redaktør kalder porcelænets kulturelle æstetik. Ifølge stoffets komplekse natur er det ikke muligt for anmelderen her at gå ind i en konkret detaildiskussion af de enkelte forfatteres argumentation og synspunkternes holdbarhed, det ville kræve en lige så lang tekst som bidragene i sig selv.

Her kan det kun kort konkluderes, at hvis læseren nærer et ønske om at opnå en dybere forståelse af, hvorfor og hvordan porcelæn spillede så vigtig en rolle i det 18. århundredes samfund, giver denne bog mange nye indfaldsvinkler til emnet. Som al god forskning stimulerer den til, at læseren selv funderer videre og måske kommer til andre og overraskende konklusioner.

Det er yderst prisværdigt, at man med denne bog har forsøgt at tage fat på en diskussion, der er relevant i udviklingen af nye metoder til fortolkning af kunsthåndværk generelt, en diskussion, der stadig kun er i sit indledende stadie. Derfor vil man også finde, at flere bidrag i bogen i virkeligheden på nogle punkter modsiger hinanden indbyrdes i deres konklusioner, men det kan jo kun stimulere læseren til at danne sig sin egen mening.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør, cand.mag. og mag.art.
Det danske Kunstindustrimuseum

Königstraum und Massenware. 300 Jahre europäisches Porzellan. Hrsg. von Wilhelm Siemen. [Udstillingskatalog]. Schriften und Kataloge des Deutschen Porzellanmuseums (DPM) Band 104. Porzellanikon [Website: www.porzellanikon.org], Selb 2010. 4 bind i kassette. 1090 s. ill. litt. noter. tysk tekst. [Tillige udgivet på engelsk]. 79,90 €.

Von den Ursprüngen des europäischen Porzellans bis zum Art Déco. Red. von Isabelle von Marschall m.fl. Hrsg. von Wilhelm Siemen. DPM, Selb 2010. Bd. 104/1. 670 s. ill. litt. noter. hf. separat 49,90 €.

Porzellan in Architektur, Design, Lifestyle. Von Andrea C. Röber, François Burkhardt und Elisabeth Budde. Red. von Wolfgang Schilling und m.fl. Hrsg. von Wilhelm Siemen. DPM, Selb 2010. Bd. 104/2. 229 s. ill. litt. noter. hf. separat 34,90 €.

Utopien des Alltags. Künstler und Designer experimentieren mit Porzellan. Red. von Katia Baudin m.fl. Hrsg. von Wilhelm Siemen. DPM, Selb 2010. Bd. 104/3. 91 s. ill. noter. hf. separat 17,50 €.

300 +. Experimental Porcelain Design From European Design & Art Universities. Red. von Hubert Kittel m.fl. Hrsg. von Wilhelm Siemen. DPM, Selb 2010. Bd. 104/4. 100 s. ill. litt. noter. hf. separat 17,50 €.

Dette er uden tvivl den mest imponerende udgivelse i forbindelse med 300-året i 2010 grundlæggelsen af Porzellanmanufaktur Meissen. En kassette med fire bøger på i alt 1090 sider, rigt illustrerede med farvefotos af porcelæn fra egen samling og indlån fra museer og samlinger fra det meste af Europa.

Königstraum und Massenware, som også var udstillingens titel, spiller op mod hinanden og er spændingsfeltet i porcelænets 300 års europæiske historie, det elitære og knapt betalbare, det unikke og kuriøse over for massevaren, som er billigt fremstillet i store mængder.

Von den Ursprüngen des europäischen Porzellans bis zum Art Déco beskriver porcelænets historie fra 1710 frem til omkring 1930 opdelt efter stilperiode - lige fra barok over rokoko, klassicisme, empire, klunketid (biedermeier), historicisme, art nouveau til art déco.

Porcelænet - det hvide guld - var prestigeobjektet for adel og fyrster i 1700-tallet og næsten ikke muligt at anskaffe for andre førend i 1800-tallet, hvor det fremadstræbende borgerskab også blev vigtige aftagere, mens det i 1900-tallet ikke længere blev målt i styktal, men fremstillet i tonsvis af de store fabrikker i Europa og dermed den mindre tjenende del af befolkningen også spise af porcelænstallerkener og få råd til billige figurer til vitrinen og vaser til bordet. Porcelænet er i det 20. århundrede produktionsmæssigt på retur i Europa, for det kan fremstilles væsentligt billigere på fabrikker i Asien og er ikke længere Made in Denmark, men blot Danish Design produceret i Thailand på jagt efter større profit.

Af særlig interesse for danske læsere er Christian Lechelts artikel *Jugendstil – Auf der steten Suche nach Neuem*, en periode hvor specielt Den kongelige Porcelainsfabrik og Bing & Grøndahl samt svenske Rörstrand stod stærkt.

Artiklen er opdelt i følgende afsnit *Impulse aus Fernost: Der Japonismus; Kunstglasuren; Innovatives Skandinavien; Der florale Jugendstil; Mehr Kunst im Porzellan: Max Adolf Pfeiffer und der Schwarzburger Werkstätten für Porzellankunst und Philipp Rosenthal und seine Kunstabteilung; Blick zurück nach vorn: Grundlagen für ein neues Rokoko samt Jugendstil geometrisch*, hvor især afsnittet *Innovatives Skandinavien* har interesse, selv om Den kongelige Porcelainsfabrik breder sig ind over de to første og sidste afsnit ad artiklen.

Fint er det at få sat den nordiske indsats og i særdeleshed Den kongelige Porcelainsfabriks og Bing & Grøndahls kunstneriske formåen op mod, hvad der i øvrigt rørte sig på europæisk plan i perioden, men også at få belyst deres betydning for og dermed deres påvirkning af produktionen hos øvrige førende europæiske porcelænsfabrikker, hvilket var tilfældet og allerede fastslået af forskellige forfattere i begyndelsen af 1900-tallet.

Væsentlig for udviklingen på Den kongelige Porcelænsfabrik var Arnold Krog, som hurtigt blev optaget af det japanske, men ikke mindst underglasurmaleriet, som gjorde, at Den kongelige Porcelainsfabrik kom til at stå stærkt. Af stor betydning for Den kongelige Porcelainsfabrik var kemikeren Valdemar Engelhardts udvikling af krystalglasurer, en udvikling som man kappedes med Sévres om, men hvor man var førende og leverede noget af det ypperligste. For en gangs skyld er det ikke det musselmaledede stel, der er i fokus, men andre af Arnold Krogs arbejder, bl.a. Margueritestellet. Hos Bing & Grøndahl er det Pietro Krohn, der som kunstnerisk leder med Hejrestellet, der er i fokus samt efterfølgeren J.F. Willumsen, som skulle give fabrikken et løft til deltagelsen i verdensudstillingen i 1899 samt kunstneren Effie Hegermann-Lindencrone, der med sine unikke modellerede vaser og skåle præsterede de mest fantastiske ting.

Nyskabende var også begge fabrikkers produktion af dyrefigurer, der var japansk inspireret, og som i hvert fald i starten adskilte sig væsentlig fra andre fabrikkers dyrefigurer, idet man holdt sig til det naturlige og undgik det anekdotiske, allegoristiske eller symbolske samtidigt med, at man ikke anvendte sokler, men lod figuren stå på egne ben, hvorved figuren fik en stor umiddelbarhed udover at man holdt sig til underglasurteknikken med dens mere beskedne farveskala.

Spændende er det at se en række isbjørne fra Den Kongelige Porcelænsfabrik modelleret af Carl J. Bonnesen, Knud Kyhn og C.F. Liisberg i selskab med isbjørne fra Meissen; Nymphenburg; Königliches Porzellanmanufaktur, Berlin; Gebrüder Heubach, Lichte samt E. & A. Müller, Schwarza-Saalbahn, i alt 10 figurer med tilhørende sammenfattende tekst.

En absolut læseværdig artikel til at blive klogere af som de øvrige af bogens artikler. For selv om jeg principielt ikke bryder mig om denne type brede værker, der omhandler mange fabrikkers produktioner, så har dette katalog en idé, som gør, at man gerne vender tilbage til det i modsætning til *Zauber der Zerbrechlichkeit · Meiserwerke europäischer Porzellankunst* [Staatliche Kunstsammlungen Dresden 2010], der er tings- og fabriksorienteret, hvilket alene gør den anvendelig i relation til disse, mens man nok oftere vil vende tilbage til *Von den Ursprüngen des europäischen Porzellans bis zum Art Déco*, da det ikke kun vil vise en række spektakulære genstande, men sætter dem ind i en sammenhæng.

Ikke mindst væsentlig og interessant er kataloget *Porzellan in Architektur, Design, Lifestyle*, idet kataloget indeholder 3 spændende artikler, hvor den første af Andrea C. Röber omhandler *Porzellan in der Architektur*. Undertitlen beskriver klart og tydeligt emnet og tiden: *Repräsentation & Experiment vs. Funktion & Wirtschaftlichkeit - Die Bedeutung von Porzellan gegenüber keramischen Alternativen in den Bereichen Sanitär, Architektur und Möbel ab 1850*. Det drejer sig med andre ord om sanitetsprodukter fra det tidlige meget enkle til det mere krummelurede og dekorerede for at slutte af med det nutidige, hvor vi vel er endt i det meget stilrene hvide design. Den keramiske flises udvikling behandles, stadigvæk anvendt i arkitekturen udendøre, men er i høj grad i dag blevet en del af sanitetskeramikken, specielt da den fra midten af 1800-tallet kunne massefremstilles til en særdeles rimelig pris. Anvendelsen til belysning berøres samt mere specielle emner som orgelpiber og klokker til klokkespil af porcelæn.

François Burkhardt skriver om *Von der funktionalen Gestaltung zum Design 1930-2010*, hvor vi igen får en kyndig, men forholdsvis kortfattet, indføring i emnet for at slutte med en billedel, hvor en del af tidens design af porcelænsservice gennemgås med som i hele udgivelsen som hovedregel store og gode farvefotos. Her finder vi af dansk design arbejder af Ebbe Sadolin (Teeservice, Form 601 fra Bing & Grøndahl 1931), Bjørn Wiinblad (Kaffeeservice, Romanze, fra Rosenthal 1959), Grethe Meyer (Blåkant, Den kongelige Porcelainsfabrik 1964/65), hvor Blåkant rent faktisk er fajance og ikke porcelæn! Selv om vi jo nok vil synes, at vi har flere gode designere og deres services

at byde på som Axel Salto, Gertrud Vasegaard, Erik Magnussen og Alev Siesbye m.fl., så er det dog absolut gode valg. De er i selskab med design af bl.a. tyske Wilhelm Wagenfeld, østrigske Josef Hoffmann, svenske Wilhelm Kåge, finske Tapio Wirkkala, schweiziske Hans Theo Baumann, italienske Ettore Sottsass samt franske Philippe Starck m.fl. Denne del af kataloget er opdelt i *Funtionalismus versus Art-Déco und neoklassizistische Nostalgie, Die "völkische" Schlichtheit der Nationalsozialisten in Deutschland, Produktgestaltung unter den Vorzeichen der neue erlangten Freiheit, Zurück zur Sachlichkeit, Krise der Moderne und das „Neue Design“* for at slutte med *Globalisierung, die Schwierigkeit der Erneuerung des Design* samt *Werkstattberichte* for udvalgte fabrikker og designere.

Sidste artikel i kataloget er Elisabeth Buddes om *Porzellan und Lifestile* med undertitlen *Lifestile 1930-2010 · Definition von Lifestyle, Massenware, Bestseller in Porzellan europaweit*, der er baseret på familien Behrens liv og levned med porcelæn, for at slutte med et afsnit om selve udstillingen, der omfatter tiden fra 1930 frem til 2010 med mange reklamefotos, så man også får et indtryk af tidsånden.

Det nutidige og aktuelle finder vi i kataloget *Utopien des Alltags · Künstler und Designer experimentieren mit Porzellan* samt *300 + Experimental Porcelain Design From European Design & Art Universities*. Endnu engang glæder man sig over menneskets idérigdom og innovative kraft. Her er således eksempler på mere [eller mindre] funktionelle ting, i særdeleshed i kataloget "300 +", hvor 34 udvalgte elever fra 14 forskellige europæiske designskoler og keramiske skoler mv, dog ingen danske, viser hvad de kan, og det er ret så imponerende.

De udvalgte arbejder, som er af en meget høj kvalitet, er arbejder fremstillet mellem 2005 og 2009, så fremragende, at en del allerede er i produktion, da de er særdeles anvendbare og producerbare, og som kan finde anvendelse i husholdninger, restauranter mv, hvad enten det nu drejer sig om service eller dekorative genstande, samtidigt med at de dokumenterer nutidige, ukonventionelle veje for keramikdesign og åbner for helt nye perspektiver, som den udstillingsansvarlige Hubert Kittel anfører i sit forord.

Kataloget er opdelt i *Esskultur - Porzellan zwischen Esskultur für alle und neuen Gastro-Trends, Interior Design - Porzellandesign zwischen Ornament, Figur und Raumobjekt, Material - Porzellandesign zwischen klassischem Materialmix und neuen keramischen Hochleistungswerkstoffen* samt *Technologie – Porzellandesign zwischen Studiotekniken und Hochtechnologie*.

I artiklen *Utopien des Alltags · Künstler und Designer experimentieren mit Porzellan* giver Katie Baudin et kort historisk tilbageblik over kunstnere og designeres eksperimenteren med porcelænet. Markant står især fra 1968 Philip Rosenthal, som etablerede kontakt til en række kunstnere, som lavede keramiske relieffer og porcelænmalerier i oplag på højst 100 eksemplarer for Rosenthal, heriblandt Lucio Fontana, Henry Moore og Victor Vasarely.

En anden betydelig kunstnerisk produktion, men tidligere, fandt sted i St. Petersborg, hvor den kejserlige porcelænsfabrik efter revolutionen i 1917 blev til den statslige porcelænsfabrik i St. Petersborg, og som frem til 1930 producerede porcelæn designet af den russiske avantgarde, som Kasimir Malewitsch og Nikolai Suetin m.fl., som søgte at integrere kunsten i folkets hverdag.

Kathrin DuBois giver - med enkelte tilbageblik - i sin artikel *Ein Parcours durch 39 Konzepte* et overblik over, hvad der er sket inden for de sidste 10 år. Endnu engang må man savne danske bidrag til udviklingen, for selv om der ikke er sket den store fornyelse på fabriksområdet, så har keramikere som Bodil Manz og Louise Hindsgavl markeret sig tydeligt og været fornyende de seneste år. Et absolut spændende afsnit i modsætning til bogens sidste afsnit "Neue Projekte", projekter der er udført i samarbejde med bl.a. porcelænsfabrikkerne Kahla og Nymphenburg.

Eneste mangel ved kataloget er, at disse umådeligt rigt og flot illustrerede kataloget med de mange eksempler på porcelæn af mange forskellige kunstnere repræsenterende mange forskellige fabrikker mangler et navnerregister, hvilket gør dem vanskeligt at anvende som opslagsværk. Derimod er der en samlet god og fyldig litteraturoversigt i de to historiske bind.

Gunnar Jakobsen

Kunst oder Kommerz? Meissner Porzellan im 19. Jahrhundert. Staatliche Schlösser, Burgen und Gärten Sachsen [Website: www.schloesserlandsachsen.de] og Sandstein Kommunikation [Website: www.sandstein.de], Dresden 2010. 132 s. ill. litt. hf. 14,90 €.

I 2010 blev der mange steder i Tyskland afholdt store udstillinger i anledning af 300 års jubilæet for produktion af Meissen-porcelæn. De fleste blev ledsaget af interessante publikationer. På stedet, hvor hele Meisseventyret begyndte, slottet Albrechtsburg, valgte man klogt i udstillinger og publikationer at belyse to hidtil ret underbelyste yderpunkter i Meissens historie: eksperimenterne, der ledte op til fabrikens

grundlæggelse omkring 1710 og den sene produktionshistorie i det 19. århundrede. Her skal publikationen fra den sidstnævnte udstilling, *Kunst oder Kommerz*, omtales, en alsidigt illustreret monografi indeholdende 8 debatterende essays, en nyttig tekniskliste, en tidstavle samt litteratur- og kildeliste.

Det 19. århundredes Meissen-porcelæn er noget, få samlere, museer og fagfolk har interesseret sig for, og som hidtil har været betragtet som en nedgangsperiode for fabrikken. Som titlen *Kunst oder Kommerz* lægger op til, beskriver publikationen i debatterende form, hvad fabrikken producerede i perioden og tager fat på diskussionen af, om den kommercielle succes var forbundet med en kunstnerisk kvalitetsforringelse af porcelænet eller ej.

I 8 veloplagte og meget faktuelle kapitler behandler 4 forfattere forskellige aspekter og fornyelser af den tids porcelænsproduktion i Meissen. I det indledende kapitel beskriver Birgit Finger konditionerne for produktionen i det 19. århundredes begyndelse: et vigende marked på grund af Napoleonskrigene, stærk konkurrence fra andre europæiske fabrikker og fortidige og pressede produktionsforhold i det gamle middelalder-slot Albrechtsburg samt deraf følgende stagnation i udvikling af nye teknikker og kunstnerisk udtryk. Det var de problemer, fabrikkens ledelse hurtigt måtte tage fat på for at sikre fabrikkens overlevelse.

I kapitel 2 og 3 skriver Bärbel Kovalevski først om, hvordan man i begyndelsen brød med det 18. århundredes rokokoforner fra fabrikkens storhedstid og søgte nye veje med en enkel empirestil med islæt af tidens ægyptiske mode, et tiltag, der ikke var så stor afsætning for. Derefter tog man fra 1820'erne igen elementer fra rokokoen's produktion op med en vis kommerciel succes i udlandet.

Fra 1830'erne fandt fabrikken et nyt formudtryk i en mere nationalromantisk tysk stil, bl.a. inspireret af tidens førende tyske malere med forbindelser til Dresden. Landskabsmotiver, portrætter og religiøse motiver samt symbolske blomstermotiver vandt for en tid indpas på porcelænet. Denne udvikling mundede ud i ren historicisme, hvor nygotiske- og nyrenæssanceelementer slog igennem.

Den nye stiludvikling gik hånd i hånd med udviklingen af nye, billigere teknikker bl.a. til forgyldning og senere til transferprint af motiver. Samtidig ændredes uddannelsen af fabrikkens malere, så de fra 1814 og de følgende ca. 20 år knyttedes nærmere til undervisningen af kunstmalere på Dresdens Kunstakademi og dermed skoledes i grunddiscipliner som bl.a. anatomi, proportionslære, landskabsmaleri m.m. Fra det 19. århundredes midte valgte man dog igen at varetage

maleruddannelsen i fabrikken selv med større vægt på discipliner, der pegede direkte imod motiver egnede til porcelænet. I kapitel 5 uddyber forfatteren beskrivelsen af fabrikkens uddannelser ved at pege på en ret stor gruppe glemte kvindelige malere, der blev uddannet i flere dekorationsdiscipliner. I det 18. århundrede havde der været få kvinder ved fabrikken. De var virksomme i blåmaleriet, nu fik en langt større gruppe mulighed for at varetage en bred vifte af dekorationsdiscipliner.

I kapitel 4 beskriver Stefan Dähne planerne for etableringen af en ny fabrik i dalen ved Triebischfloden. Her var der vandkraft til dampmaskiner, plads nok og lettere transportveje til porcelænet end fra Albrechtsburg på bjerget over Meissen. En ny fabriksbygning stod færdig i 1865, med den var Meissen rustet til at tage konkurrencen op med udenlandske porcelænsfabrikker på det industrialiserede marked. På samme sted ligger Meissen fabrikken i øvrigt stadig.

I de følgende to kapitler skriver Birgit Finger underholdende og indsigtfuldt om, hvorledes forbedrede levevilkår i løbet af det 19. århundrede skabte nye forbrugerbehov, der smittede af på Meissens produktion. Samfundets mellemlag havde nu råd til at skaffe sig større te- og kaffeservicer med mange dele. Der var også behov for pyntegenstande til kaminhylderne, f.eks. små figurer og genstande lavet til f.eks. jubilæer, fødselsdage og bryllupsdage. Samtidig så en helt ny industri dagens lys: turistindustrien. Til den fremstillede Meissen f.eks. kopper, pibehoveder og vaser med byprospekter, landskaber og slotte, bisquitfigurer og såkaldte litofanier, lysskærme. Det fremhæves, at kunderne ikke blot var lokale, men også turister især fra England, Amerika og Danmark!

Det var i øvrigt efterspørgslen fra det udenlandske marked, hvor også Rusland og Tyrkiet spillede en rolle, som betingede, at man fra 1820'erne genoptog produktionen af nogle af det tidlige 18. århundredes mest prestigefyldte luksusting, bl.a. Kändlerfigurer og overdådige toiletgarniturer. Formene havde man stadig, dekorationerne ændredes efter en ny tids præmisser i retning af det mere kulørte og dekorerede. En anden produktion, der blev genoplivet til en borgerlig kundekreds og blev meget populær i det 19. århundredes anden halvdel, var blåmaleriet i løgmønstret, Zwiebel, der stammede fra 1736, men næsten var forsvundet i 1780'erne.

I bogens afsluttende kapitel skriver Bettina Zöllner-Stock om, hvad Verdensudstillingerne kom til at betyde for Meissen fabrikken. I London 1851 og 1862 mødte fabrikken op med en stand præget af rokokoen's stilkopier. Det blev en kommerciel succes, men tidens kritikere var hårde i deres bedømmelse. Det

blev tydeligt for fabrikkens kunstneriske ledelse, hvor meget man haltede bagefter porcelænsfabrikker som Sèvres og Berlin, for slet ikke at tale om flere engelske fabrikker. Ved udstillingerne i Paris 1867 og Wien 1873 sås en stilistisk fornyelse i genstande med dekorationer i nyrenæssancestil, der både var inspireret af majolika og af Limoges emalje sammen med mere nationalromantiske arbejder. På udstillingen i Chicago 1893 viste Meissen arbejder i pâte sur pâte teknik, som Sèvres havde lanceret næsten 50 år før, mens de østasiatiske strømninger, som havde givet et stilistisk nybrud til porcelænet bl.a. fra Den kongelige Porcelænsfabrik, endnu ikke havde smittet af på formgivningen i Meissen. Ved indgangen til det 20. århundrede kunne den kunstneriske linje fra Meissen således virke noget bagudskuende i forhold til flere af de førende europæiske fabrikker. Til gengæld var den tekniske standard imponerende, og den kommercielle succes et faktum - i 1893 havde fabrikken omkring 800 ansatte.

Med denne bog er der taget fat på den spændende fortælling om, hvorledes en produktion, der så dagens lys som fyrsteligt eksperiment i 1710, over de følgende 200 år forstod at tilpasse sig nye samfundsforhold og markedsbetingelser og udvikle sig til en professionel kommerciel erhvervsvirksomhed i industrialismens tidsalder – det er fængende beskrevet.

Ulla Houkjær

Museumsinspektør, cand.mag. og mag.art.
Det danske Kunsthistorisk Museum

Frühes Fürstenberger Porzellan. Die Sammlung Reichmann im Museum für Kunst und Gewerbe Hamburg. Von Michael Unterberg. Vorwort von Max S. Reichmann. Museum für Kunst und Gewerbe [Website: www.mkg-hamburg.de], Hamburg 2010. 328 s. ill. litt. fabriksmærker. ib. 38 €.

Porzellanmanufaktur Fürstenberg blev grundlagt så tidligt som i 1747 af hertug Karl I af Braunschweig, men fabrikkens forhistorie går helt tilbage til 1744, hvor udforskningen af porcelænsfremstillingen tilsyneladende tog sin begyndelse. Fremstillingen af porcelæn var som bekendt en vanskelig kunst, som kun få mestrede på denne tid, bortset fra Porzellanmanufaktur Meißen, der blev grundlagt allerede i 1710 og som holdt godt på sine hemmeligheder gennem de første mange år, selv om mange konger og fyrster nærrede et stort og dybfølt ønske om at fremstille porcelæn. Vanskeligheder som Porzellanmanufaktur Fürstenberg har til fælles med andre nygrundlagte manufakturer som Höchst og Nymphenburg og ingen af disse lykkedes det at fremstille porcelæn i større mængder før 1750.

Porzellanmanufaktur Fürstenberg er i øvrigt en af de porcelænsfabrikker, der fortsat eksisterer og absolut er en omvej værd. Fabrikken ligger højt hævet over det omliggende område i jagtslottet Fürstenberg med udsigt over floden Weser i nærheden af byen Höxter. Fabrikken har søgt at følge med tiden, idet den siden 2003 bl.a. producerer en serie meget smukke skåle af den koreanskfødte keramikerkap-Sun Hwang, der har sit keramiske værksted i Kellinghusen, men som deler sin tid med et professorat i Korea ved Seoul National University. I tilknytning til Porzellanmanufaktur Fürstenberg findes et rigtig godt og spændende museum i det bygningsanlæg, hvor fabrikken altid har haft til huse.

Det hidtil mest omfattende værk om Porzellanmanufaktur Fürstenberg er Siegfried Ducrets 3-bindsværk *Fürstenberger Porzellan*, der udkom i 1965, andre fulgte og senest 2-bindsværket *Die Porzellanmanufaktur Fürstenberg · Eine Kulturgeschichte im Spiegel des Fürstenberger Porzellans* af Beatrix Freifrau von Wolff Metternich, der er udgivet af forlaget Prestel i 2004, og som er anmeldt i *keramiske noter* 21/2005

Denne nyudgivelse omfatter Max-Gerd Reichmanns fine samling af tidlig Fürstenberg-porcelæn, der siden år 2000 er deponeret som "Dauerleihgabe" i Museum für Kunst und Gewerbe i Hamborg og er en af de mange samlinger, der de senere år [velfortjent] har fået sin egen monografi, som er med til at uddybe og supplere den i forvejen mere eller mindre sparsomme viden om den enkelte fabrik og dens produktion, hvilket således også er tilfældet for denne omfattende katalogisering af Max-Gerd Reichmanns samling af *Frühes Fürstenberger Porzellan*.

Max-Gerd Reichmanns (1936-2000) interesse for Fürstenberger porcelæn kommer sig af, at hans svigermor før 2. Verdenskrig samlede på berliner-porcelæn, en samling, der som mange andre private samlinger, gik tabt under krigen, og da han interesserede sig for kunst og kunsthåndværk, fik han til opgave at holde øje med det tyske marked for porcelæn fra Berlin og Fürstenberg, men besluttede sig for at koncentrere sig om Fürstenberger porcelæn, som svigermoderen allerede havde en del af. Reichmann studerede omhyggeligt hendes samling og derudfra købte han efterhånden en del Fürstenberger porcelæn til hende, men indimellem var de ikke enige om betydningen og væsentligheden af enkelte stykker porcelæn, som det så endte med, at Reichmann i vrede købte til sig selv, og det var starten på hans egen samling af Fürstenberger porcelæn.

Efter en kort gennemgang af fabrikkens historie følger samlingens glansstykker tema for tema for endelig at slutte med et katalog over samlingen, hvoraf store de-

le er udstillet i den permanente og særdeles omfattende [nyopstillede] samling af porcelænen i Museum für Kunst und Gewerbe i Hamborg, der alene af denne grund er et besøg værd, men som også indeholder mange andre spændende skatte. Bogen er rigt illustreret med mere end 500 nyoptagne farvefotos, heriblandt en del detailfotos, af enkelte genstande og rigeligt sine 38 € værd.

Gunnar Jakobsen

Keramik Kosmos Japan/Ceramic Cosmos Japan.

Die Sammlung Crueger/The Crueger Collection. Herausgegeben von Merle Walter. Mit einem Essay von Anneliese und Wulf Crueger. Vorwort von Takahiro Shinyo und Klaas Ruitenbeek. Museum für Asiatische Kunst - Staatliche Museen zu Berlin og Ernst Wasmuth Verlag [Website: www.wasmuth-verlag.de], Tübingen 2010. 192 s. ill. litt. register. tysk og engelsk tekst. hf. 35 €.

Mikrobiologerne Anneliese og Wulf Crueger donerede i 2008 størstedelen af deres omfattende samling af japansk keramik til Museum für Asiatische Kunst i Berlin. Crueger-samlingen består af mere end 400 genstande fremstillet af omkring 340 forskellige pottemagere og keramiske virksomheder fra omkring 100 af de væsentligste pottemagerlokaliteter [Kilns/Öfen] i det japanske ørige.

Anneliese og Wulf Crueger kom i 1970'erne i berøring med den blomstrende japanske keramikultur, og keramikken er købt gennem de sidste 30 år under talrige, næsten årlige, besøg i Japan. Gennem årene besøgte parret efterhånden de vigtigste værksteder lige fra Okinawa i syd til Hokkaidô i nord. Det er vel den mest omfattende og repræsentative samling af japansk keramik i Europa fra de sidste tre årtier af det 20. århundrede. I forbindelse med museets overtagelse af samlingen afholdes der for tiden en udstilling i Berlin, hvortil dette bestandskatalog er udarbejdet.

Bestandskataloget bør ses i sammenhæng med en tidligere bog om samlingen *Wege zur japanischen Keramik · Tradition in der Gegenwart* af Anneliese Crueger, Wulf Crueger og Saeko Itô [Museum für Ostasiatische Kunst, Berlin 2004], som tillige er udgivet på engelsk med titlen *Modern Japanese Ceramics · Pathways of Innovation & Tradition* [Lark Books, New York 2006], som ikke er anmeldt i *keramiske noter*, men som man absolut ikke vil kunne undvære, hvis man interesserer sig for moderne japansk keramik.

Wege zur japanischen Keramik er en fin introduktion til japansk keramik fra slutningen af det 20. århundrede med sine beskrivelser af de enkelte lokaliteters ke-

ramiske produktion og særkender og værksteder. Herudover introduceres man til en række japanske studio potters. Bogen indledes med en indføring i keramikens historie i Japan samt produktionsteknikker og slutter med nyttige ordforklaringer. Derudover vil bogen kunne anvendes som rejsefører, idet et af bilagene anviser, hvorledes man kommer fra Tokyo til de enkelte lokaliteter med stednavne skrevet på japansk. Bogen vil således være en uundværlig rejseledsager, hvis man vil rejse rundt i Japan og se på keramik, f.eks. den fine japanske keramikeren Ôno Kôtârô (f. 1951), som bor i Takikawa på øen Hokkaidô [hvortil der er 45 fra Tokyo flyafgange i døgnet] eller måske nogle af de 4 spændende japanske keramikere, Setsuko Nagasawa, Matsumoto Hideo, Masamichi Yoshikawa og Itabashi Hiromi, som var med som gæster på Keramiske veje i 2000.

Gunnar Jakobsen

Håndbog i studiókeramik. Teori & Teknik. Af Claus Domine Hansen. 2. udg. Erhvervsskolernes Forlag, Odense 2010. 288 s. ill. stikordsregister. 375 kr.

På bogens forside er der afbildet en stor leret hånd, så man straks fra starten føler sig grebet af denne håndbog. Det kan man imidlertid også blive, når man åbner bogen. Forfatteren har søgt at komme hele vejen rundt både med hensyn til det teoretiske og det håndværksmæssige i forbindelsen med keramisk fremstilling. Det er således ikke speciallitteratur.

Hvor en nyudkommet engelsk bog specielt om pladeteknik er på 112 sider, så klares det her på 4 sider, og dette er positivt i denne sammenhæng. Det er fordi de 4 sider er den grundlæggende teknik, der er forsynet med gode instruktive fotografier af, hvordan man gør.

Bogen starter med råmaterialerne til lertøj, stentøj og porcelæn. Fajance anvendes sjældent i studiókeramik, så det er forbigået her. Under lerets bestanddele er materialerne omtalt på en storartet måde, så læseren får indsigt i lertypernes specielle egenskaber; både de positive og de negative, hvor de negative suppleres med gode råd om, hvordan man bedst takler problemerne. Afsnittet afsluttes med opskrifter på lertøjsler og stentøjsler.

Næste afsnit handler om formgivning og er på 69 sider: Æltning, modellering, pølseteknik, pladeteknik, ekstrudering, drejning, gips, støbning, sandstøbning, kvætsning, ”konditorteknik”, indfarvet ler, tørring. Dette afsnit er fyldt med gode sort-hvide nærbilleder, der for eksempel tydeligt viser de mange krævende arbejdsoperationer, der skal til, hvis man skulle få lyst

til prøve på at fremstille en tepotte, med alt hvad dertil hører.

Afsnittet om begitninger er ligeledes fyldt med erfaringer fra forfatteren, om hvordan man bedst får tingene til at lykkes.

Glasurafsnittet er også et godt kapitel, der starter med overvejelser omkring valg af glasurer efterfulgt af vigtige helbredsmæssige forholdsregler. De forskellige farvende oxider gennemgås udmærket, måske kunne man fremhæve, at zink er en nødvendighed for at lave rigtige krystalglasurer, eventuelt understøttet af rutil. Vedrørende blyfritte, så er det noget man har fundet på, blandt andet for at mindske faren for forgiftning af keramikeren.

Det er værd at bemærke, at det færdigbrændte produkt er lige giftigt, hvad enten blyet, der er i glasuren eller massen, stammer fra møjne eller fra en blyfritte.

Nævnes kan det også, at kravleglasur eller grenglasurer ikke opstår pga. skrumpning, men pga. en høj overfladepænding. Meget magnesiumoxid eller aluminiumoxid gør, at glasuren i smeltet tilstand opfører sig ligesom vand på en fedtet overflade. Til saltglasering på Danmarks Designskole anvendes i øvrigt natriumkarbonat/soda for at undgå klorforurening – for at nævne nogle detaljer. Afsnittet har mange gode glasuropskrifter.

Efterfølgende er der en række dejlige farvebilleder af smukke keramiske ting. Mest iøjnefaldende er forfatterens meget flotte og fantasifulde badekar, som vist nok er hans afgangprojekt fra Glas- og Keramikskolen på Bornholm i år 2000.

Dekorationstekniker er også et afsnit, der på en kort og klar måde forklarer de mange dekorationsmetoder, der kan anvendes på de forskellige trin i fremstillingsprocessen.

Afsnittet om brænding er også rigtigt godt, ikke mindst fordi forfatteren også her viderebringer sin store praktiske erfaring og indsigt i brugen af de forskellige ovntyper.

Oversigt over keramikerenes værktøj; tabeller over orton- og segerkegler; engelsk-dansk ordliste over fagudtryk; stikordsregister og litteraturliste afslutter denne bog, så her mangler der heller ikke noget.

Bogen indeholder gode instruktive billeder. Hvor mange engelske bøger i nogen grad ”bæres” af, at de er fyldt med en mængde meget flotte farvebilleder, så savner man dem nu ikke i nærværende bog.

Klaus Domine Hansens bog er skrevet så tilgængelig og instruktiv så jeg er sikker på, at også andre læsere vil få glæde af at læse denne bog, der er i stand til at give en indsigt og brugbar viden til såvel begyndere, som til professionelle keramikere.

Erik Linnet

The Art of Throwing. By Alex McErlain. Crowood Press [Ebsite: www.crowood.com], Ramsbury 2010. 176 s. ill. litt. index. hf 16,99 £.

The Art of Throwing er skrevet til pottemagere, keramikere og kunststuderende, og kan med baggrund i sit rige billedmateriale og inspirerende tekst ligeledes fornøje mange der ”kun” er keramikamlere. Kapitlerne omhandler drejeteknik til fremstilling af krukker er baseret på forfatterens mangeårige undervisning af studerende.

Denne bog adskiller sig fra en del andre lærebøger i drejeteknik ved også at give en historisk baggrund samt ved at indeholde et omfattende billedgalleri med 300 farvefotos.

Som læser bliver man inspireret af forfatterens begejstring og ærbødighed for drejet keramik, hvilket bl.a. fremgår af indledningen: ”Bogen er dedikeret til alle de ukendte pottemagere, hvis værker fortsætter med at berige så mange mennesker”.

Bogen indeholder et kort kapitel om inspiration fra fortiden. Keramik både fra Europa, den islamiske verden og det fjerne østen. Eksempler på de første ”studie-pottemagere som Bernard Leach beskrives udover flere nutidige keramikere.

For hjulet og drejeskiven gives et historisk tilbageblik om oprindelsen i Mesopotamien 4000BC samt en gennemgang af den historiske udvikling. Bogen indeholder også beskrivelse af, hvordan man selv kan bygge en drejeskive.

Udover illustrative billeder, der viser hvordan drejler skal æltes, gives også flere recepter på egen fremstilling af en god lermasse.

Først 85 sider henne i den 175 sider store bog begynder den egentlig beskrivelse/undervisning i drejeteknik. Forfatteren skriver: ”alle kan lære at dreje, men det kræver en særlig indsats at blive en ekstraordinær god drejer, men så er belønningen også et helt nyt udtryks sprog”.

Drejeprocessen vises i en serie gode farvebilleder, hvor relevante håndstillinger tydeligt viser de enkelte

trin. Endvidere angives lertype samt vægt af anvendt lerklump og størrelse af det færdige emne. Imellem illustrationerne findes mange fine billeder af færdige genstande, hvilket gør, at bogen langt fra bliver en tør lærebog.

Udover en grundviden som centrering, sætning af hul, optræk af lervæg, formning, finpudsning, samt afskæring og flytning af en krukke, så gennemgås også mere specielle teknikker som:

- Drejning fra en lerstuds: et antal krukke drejes fra den samme store centrerede lerklump.
- Fremstilling af lige store emner f.eks. kopper, igen med beskrivelse af ler vægt og emnestørrelse.
- Teknik til fremstilling af tude, hanke, låg og omhyggelig beskrivelse af den svære kunst at fremstille en tepotte.
- Fremstilling af store krukke og kar beskrives i ord, men underligt nok ikke i billeder, hvilket jeg finder er en mangel ved bogen.
 - Store krukke kan fremstilles ved sektionsdrejning, hvor krukken til sidst sættes sammen af flere sektioner, der er drejet hver for sig.
 - Store krukke kan også fremstilles ved, at der først drejes så stor en del af krukken som muligt ved almindelig drejeteknik, og derefter påsættes der lerpølser videre opad, med en teknik, som er en blanding af at dreje og pølse på den samme krukke - dette er en helt speciel teknik, så det ville have været informativt at se dette i billeder.
- Bogen afsluttes med udførlig beskrivelse af fremstilling af en krukke med dobbelt væg, hvor det beskrives, hvorledes en mindre krukke modelleres ind i en større krukke.

Bogens ordliste er meget kort, og det undrer mig, hvorfor netop disse få ord er udvalgte, når mange indlysende ord ikke er medtaget.

Alt i alt en bog der kan anbefales både til den udøvende keramik, men også til den der alene interesserer sig for keramik, da bogen ud over en udførlig teknisk beskrivelse af drejeprocesser også indeholder mange billeder af god keramik.

Anne Rosengaard Jørgensen

Slab Techniques. By Jim Robison and Ian Marsh. Ceramics Handbooks. A & C Black [Website: www.acblack.com], London 2010. 112 s. ill. litt. index. hf. 15,99 £.

“Slab”-teknik består grundlæggende i at tage klumper af ler og trykke eller banke dem ud til plader, der efterfølgende bruges til at opbygge det keramiske emne med. Det kan der bruges en hel bog til at fortælle om, og det er ikke uden grund. Denne ”pladeteknik” omfatter naturligvis alt det, der har med plader at gøre samt de mange forskellige metoder, der kan anvendes til opbygning af den keramiske genstand. Men det spændende ved denne bog er, at den fokuserer på teknikens specielle muligheder, inden for tekstur og dekoration; nemlig de kunstneriske udtryk, som ikke kan skabes på anden måde.

Første kapitel starter instruktivt fra bunden af med at omtale leret - plasticitet - svind - grovhed - fibre og farver. Andet kapitel handler om pladefremstilling evt. i kombination med støbeslikker, mens tredje kapitel på 20 sider grundigt gennemgår konstruktions-teknikerne, som er essentielle for, at det hele ikke går hen og revner. Afsnittet viser flotte billeder af, hvad der kan skabes af forskellige kunstnere med deres egne teknikker.

Kapitel fire er også meget interessant, idet der vises, hvordan overfladen kan bibringes tekstur og mønstre samt dekorationsmetoder lige fra garnering, farvepålægning og til anvendelse af forskelligt farvede masser.

De to efterfølgende kapitler omhandler henholdsvis den store betydning, der ligger i at fokusere på detaljerne, samt hvad der teknisk set er vigtigt at tage højde for, når man går op i stort format, beskrevet på en instruktiv måde.

Bogen afsluttes med 5 sider grundlæggende orientering om tørring og brænding. Til slut er der litteraturhenvisninger, fagudtryk, leverandørliste og stikordsregister.

Det må betegnes som en inspirerende bog med gode billeder af Jim Robison og andre keramikeres teknikker og deres specielle keramiske frembringelser, der understreger, at ”slab”-teknikken indeholder rige muligheder for at kunne udtrykke sig kunstnerisk.

Erik Linnet

Medlemsarrangementer i Keramikens Venner (fortsættes)

Arrangement: *Værkstedbesøg hos keramikere Bente Hansen og Jane Bailey.*
Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 30. april 2011, kl 14.00.
Sted: Bente Hansen, Elleborgvej 4 A, 3140 Ålsgårde. Derefter fortsætter vi til Jane Bailey, Gadevangsvej 127, Gadevang, 3400 Hillerød.
Transport: Ved egen foranstaltning.
Arrangør og turleder: Hans-Henrik Dyhr (mobiltelefon under turen: 21 30 20 66).
Deltagere: Kun for medlemmer.
Deltagertal: Maksimum 20 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
Pris: 40 kr per person. Betaling til kassereren senest samme dag som tilmeldingen.
Tilmelding: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 19. april 2011.
Om arrangementet: Bente Hansen arbejder suverænt med saltglasurer og har tidligere undervist på Danmarks Designskole. Jane Bailey traditionelt med inspiration fra Danmark og Sydøstasien.

Arrangement: *Værkstedbesøg hos Karen Bennicke og Peder Rasmussen og Kähler-samlingen i Boderne på Næstved Museum.*
Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 28. maj 2011, kl 10.00.
Sted: Karen Bennicke og Peder Rasmussen, Koldinghus Allé 4, Bregentved, 4690 Haslev, hvorefter vi fortsætter til Næstved Museum, hvor den medbragte mad indtages.
Transport: Ved egen foranstaltning.
Arrangør og turleder: Hans-Henrik Dyhr (mobiltelefon under turen: 21 30 20 66).
Deltagertal: Maksimum 25 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
Pris: 40 kr per person. Betaling til kassereren senest samme dag som tilmeldingen.
Tilmelding: Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 3. maj 2011.
Om arrangementet: Karen Bennicke arbejder med abstrakte objekter og var senest den ene danske deltager på biennalen på Bornholm 2010. Peder Rasmussen arbejder med store krukker og fantasifulde dekorationer. På Næstved Museum er den store Kählersamling, Holmegaard glas samt lokale keramikeres arbejder at se.

Arrangement: *Rundvisning på udstillingen Lerets magi · Keramik i international samtidskunst på Gl Holtegaard ved Karen Harsbo.*
Dato og mødetidspunkt: Søndag den 26. juni 2011, kl 14.00-15.00.
Sted: Gl Holtegaard, Attemosevej 170, Gl Holte, 2840 Holte.
Website: www.glholtegaard.dk.
Deltagere: Fortrinsvis for medlemmer. Maksimum 25 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
Arrangør og turleder: Anne Rosengaard Jørgensen.
Pris: Entré 50-60 kr, hvilket også giver adgang til Thurahs Barokhave.
Tilmelding og betaling: Tilmelding til sekretæren er nødvendig. Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 21. juni 2011.
Om arrangementet: Leret som kunstnerisk medium er påny slået igennem på den internationale scene for samtidskunst. Unge kunstnere verden over puster i dag nyt liv i det tusind år gamle materiale. *Lerets magi - keramik i international samtidskunst* inviterer publikum på en rejse fra hverdagens velkendte potter og tallerkner ind i keramikens eventyrlige verden. Den ene af kuratorerne, lektor ved Det Kongelige Danske Kunstakademi, Karen Harsbo viser rundt på udstillingen. Se tillige omtalen af udstillingen i udstillingsoversigten under Holte.

Medlemsarrangementer i Keramikens Venner (fortsat)

- Arrangement:** *Værkstedbesøg i Roskilde hos keramikere Martin Bodilsen Kaldahl og Helle Hove samt glaskunstneren Lene Bødker.*
- Dato og mødetidspunkt: Lørdag den 27. august 2011, kl 11.00.
- Sted: Vi mødes hos Martin Bodilsen Kaldahl på Gasværket, Vindeboder 1, 4000 Roskilde [tæt på Vikingskibsmuseet] og fortsætter til Lene Bødker. Herefter går vi videre til Helle Hove, der har værksted Toftegade 25 B.
- Transport: Ved egen foranstaltning. Der er gåafstand fra banegården eller mulighed for offentlig transport via bus.
- Arrangør og turleder: Turi Heisselberg Pedersen.
- Deltagere: Kun for medlemmer.
- Deltagertal: Maksimum 25 deltagere, hvorfor først til mølle princippet vil være gældende.
- Pris: 40 kr per person. Betaling til kassereren senest samme dag som tilmeldingen.
- Tilmelding:** Tilmelding til sekretæren er nødvendig og senest tirsdag den 23. august 2011.
- Om arrangementet:** *Helle Hove* arbejder med mønstre og lys i dialogprojekter. Både sted, arkitektur og menneskers liv og tanker kan danne udgangspunkt for dialogen. Materialerne er primært keramiske. [Website: www.hellehove.dk].
- Martin Bodilsen Kaldahls* keramiske arbejde følger flere spor: Dels arbejdet med formens eget udtryk i rent skulpturelle værker eller i arbejder, der tager udgangspunkt i krukens tradition; dels arbejdet med det todimensionelle ornamentale udtryk i udsmykningssammenhæng - f.eks på kakler i mange forskellige formater. I de senere har Martin Bodilsen Kaldahl arbejdet intenst med at integrere digitale udtryk i sit keramiske virke - både i 2D og i 3D og computeren udgør nu et uundværligt værktøj i hans praksis. [Website: martinkaldahl.com].
- Lene Bødker* arbejder med kontraster og finder det fascinerende at sammensætte og udforske det to- og tredimensionelle formunivers; blande materialer som glas, aluminium, beton og bl.a. undersøge materialets karakter og udtryk. Hendes virke kan karakteriseres ved modsætningsforholdene og spændingen mellem tyngde/lethed, massivitet/transparens, lys/skygge, skrøbelighed/robusthed. Hun arbejder dels med objekter, dels med udsmykninger. [Website: www.lenebodker.dk].

Bestyrelse:

Hans-Henrik Dyhr, formand
Erik Linnet, næstformand
Anne Rosengaard Jørgensen,
sekretær
Birte Mathisen, kasserer
Gunnar Jakobsen
Turi Heisselberg Pedersen,
suppleant
Mariko Wada, suppleant

Formand:

Hans-Henrik Dyhr
Billensteinsvej 33
7120 Vejle Øst
Tlf 75 81 40 80

Sekretær:

Anne Rosengaard Jørgensen
Ved Stampedammen 31
2970 Hørsholm
Tlf.: 45 86 86 09
E-mail: anne.knud@post.tele.dk

Kasserer:

Birte Mathisen
Parcelvej 104 B
2830 Virum
Tlf.: 35 43 55 75
E-mail: birte.mathisen@mail.dk
Bank: Danske Bank reg nr 1551
kontonr.: 9 46 17 87

"keramiske noter" udgives af
"Keramikens Venner" og
udkommer to gange årligt,
henholdsvis primo marts og
ultimo august.

ISSN 1603-0664

Redaktør af "keramiske noter
33/2011" er **Gunnar Jakobsen**
med tak til de, der har leveret
stof til dette nummer samt til
Barbro Haar og Hans-Henrik
Dyhr for gode kommentarer.
Redaktionen afsluttet 03/03/11.
